

חשיפת פניה האמתיות של תנועת ה-BDS

שורשיה הרדיקליים ומטרותיה הקיצוניות

דן דייקר

מבוא מאת

תא"ל (מיל.) יוסי קופרוסר

המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

חשיפת פניה האמתיות של תנועת ה-BDS

שורשיה הרדיקליים ומטרותיה הקיצוניות

דן דייקר

מבוא מאת

תא"ל (מיל.) יוסי קופרווסר

עוזרי-מחקר בכירים

ג'ימי ברק

אריה קובלר

סייעו במחקר

זכארי גיסלר

יעקב רוזנבאום

המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

רח' תל חי 13, ירושלים, 9210717

דוא"ל: jcpa@netvision.net.il

www.jcpa.org.il

טל': 02-561-9281

פקס: 02-5619112

© 2017 המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

הצילומים על העטיפה:

משמאל: AFP Photo / Hazem Bader

מימין: נייל קרטון / PA Wire

ISBN: 978-965-218-135-0

תודות

מחקר זה התאפשר בזכות החזון והתמיכה הנדיבה של ידידי המרכז הירושלמי ומנהיגי העולם היהודי: ג'יימס ס' טיש, מוריס אופיט, שרה בייזר, דוד כידן, יוג'ין ואמילי גרנט, יוסף מ' כהן, פיטר ג' וסוזן סלומון, רוי וג'ודי שטרן, סטיבן שטרן, קנת ונירה אברמוביץ', ואלרי וצ'ארלס דייקר, הווארד ג' סאנדס, לורנס לידס, אנדרו סקוט סטרק ותורמים נוספים.

תוכן העניינים

7	1. תקציר מנהלים
10	2. מהו ה-BDS?
11	3. מבוא: קמפיין ה-BDS בהקשרו האידאולוגי והפוליטי תת-אלוף (מיל.) יוסי קופרווסר
16	4. הקדמה
19	5. שורשיה הגזעניים של תנועת ה-BDS
19	5.1 החרם הערבי על היישוב היהודי
22	5.2 האינתיפאדה השנייה, ועידת דרבן ושורשי תנועת ה-BDS של ימינו
	6. מאחורי קמפיין ה-BDS העכשווי: הקריאה לחרם של החברה האזרחית
26	משנת 2005 ולידת הוועידה הלאומית של ה-BDS
27	6.1 אסטרטגיה של הונאה
31	6.2 ה"פלסטיניזציה" של תנועת ה-BDS
32	7. מטרותיה הקיצוניות של תנועת ה-BDS
33	7.1 אנטי-נורמליזציה של יחסי העולם הערבי עם ישראל
35	7.2 דה-נורמליזציה
36	7.3 התכחשות תנועת ה-BDS לתהליך אוסלו
38	7.4 דה-נורמליזציה פלסטינית
42	7.5 פגיעה במאמצים לנורמליזציה עם ישראל
43	7.6 דה-לגיטימציה של יוזמות משותפות
45	7.7 ארגונים פלסטיניים חוץ-ממשלתיים ותנועת ה-BDS
47	7.8 המנהיגות הפלסטינית של תנועת ה-BDS
51	7.9 הקשר בין ארגוני טרור פלסטיניים לתנועת ה-BDS
52	7.10 הרשות הפלסטינית וה-BDS
56	7.11 המקרה של הפדרציה הבינלאומית לכדורגל - פי"א (FIFA)
58	7.12 סיכום: הרשות הפלסטינית וה-BDS

59	8. השותפים האחרים של תנועת ה-BDS
60	8.1 גורמים בינלאומיים של שמאל קיצוני
62	8.2 יהודים וישראלים אנטי-ציונים
64	8.3 קבוצות אסלאמיסטיות
67	8.4 כנסיות וגופים נוצריים
	9. שיטת הפעולה של ה-BDS: גיוס בעלי השקפת עולם ליברלית
69	וביקורתית כלפי ישראל
69	9.1 הצעות-לסדר והחלטות
71	9.2 משלחות אנטי-ישראליות
72	9.3 מן החרם של הליגה הערבית ועד החרם של הרחוב הערבי
75	10. האופי הרדיקלי של תנועת ה-BDS בקמפוסים בארצות הברית
75	10.1 ההונאה של ה-BDS בקמפוסים
76	10.2 חשיפת קבוצות הסטודנטים המובילות של ה-BDS בקמפוסים
77	10.3 התאחדות הסטודנטים המוסלמים (MSA) ו'האחים המוסלמים'
77	10.4 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP) ומעילות אנטישמית
78	10.5 ה-BDS ותנועת החמאס בקמפוסים
79	10.6 החרמת ישראל בקמפוסים
80	10.7 האנטישמיות והאנטי-ציונות של תנועת ה-BDS
81	10.8 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' וקשריהם עם ארגוני-טרור
81	10.9 ה-BDS ואלימות בקמפוסים
82	10.10 סיכום: האופי הרדיקלי של תנועת ה-BDS בקמפוסים האמריקניים
83	11. סיכום
85	12. מפת ארגוני המפתח והשחקנים הראשיים של תנועת ה-BDS
86	13. נספח: פרוטוקולים מן הכינוסים
90	14. על המחברים
91	15. הערות
104	16. על המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה

עומר ברגותי
פעיל ומנהיג תנועת ה-BDS

"בהחלט ובלי ספק, אנו מתנגדים לקיומה של מדינה יהודית על חלק כלשהו של פלסטין"¹

אחמד מור
מנהיג סטודנטים פלסטיני
ופעיל תנועת ה-BDS

ה-BDS פירושו סוף המדינה היהודית...
ה-BDS אינו עוד צעד לקראת העימות המכריע,
ה-BDS הוא העימות המכריע"²

אסעד אבו-חליל
פרופסור למדע המדינה,
California State University, פעיל ה-BDS

"המטרה האמתית של ה-BDS
היא לחסל את מדינת ישראל"

אלן דרשוביץ
פרופסור בדימוס, בית הספר למשפטים,
אוניברסיטת הרווארד

"המרכז הירושלמי מוביל את המאמץ לחשוף את
פרצופו האמיתי של ה-BDS - תנועה שמתנגדת
לשלום, אנטי-ישראלית, אנטי-יהודית ואנטישמית"

1. תקציר מנהלים

- **קיימת במערב טעות נפוצה בהבנת מהותה האמתית של תנועת ה-BDS: רבים במערב מחזיקים בדעה שזהו חרם לא אלים, שנועד לקדם הקמת מדינה פלסטינית בשטחים השנויים במחלוקת בגדה המערבית.** זו היא הונאה. מובילי ה-BDS מכריזים בגלוי כי מטרתם היא לערער את הלגיטימיות של ישראל כחברה במשפחת העמים ולבודד אותה בעולם במטרה האסטרטגית לגרום לקריסתה.
- **תנועת ה-BDS אינה תופעה חדשה: חרמות הוטלו על יהודים במהלך מאות שנים, ועל היישוב היהודי בארץ ישראל מזה כמעט 100 שנה - עשרות שנים לפני שנוסדה מדינת ישראל.** יהודים הוחרמו מאז ימי הביניים, מדינות ערב החרימו את היישוב היהודי בארץ ישראל עוד בימי המנדט הבריטי, קודם להקמת המדינה, והליגה הערבית החרמה את ישראל מיד עם הקמתה ב-1948.
- **הקמפיין המצומצם של ה-BDS כנגד ההתנחלויות ביו"ש הוא רדיקלי באותה מידה כמו הניסיון להטיל חרם מוחלט על ישראל.** אפילו הקמפיינים הקוראים להטיל חרם רק על שטחי יו"ש מהווים הפרה של הסכמי הביניים של "אוסלו II", עליהם ניתנה ערבות בינלאומית - הקובעים כי סוגיות מעמד הקבע, כגון גבולות והתנחלויות, יידונו במו"מ ישיר בין ישראל לארגון לשחרור פלסטין (להלן אש"ף).
- **בין האנטישמיות לבין ה-BDS והדה-לגיטימציה של ישראל יש נקודת מפגש.** במהלך ההיסטוריה היתה האנטישמיות מבוססת על טענות דתיות, ואח"כ גזעניות, נגד יהודים - טענות שהיום אינן מקובלות חברתית והן אסורות על פי חוק. כיום מבוססת האנטישמיות ה"חדשה" על טענות לאומיות נגד המשך קיומה של המדינה היהודית.
- **על פי התפיסה הפלסטינית, הציונות אינה יכולה להיחשב כתנועה לאומית של העם היהודי, מאחר שהיהודים אינם עם ואין להם היסטוריה כעם או כריבון בפלסטין/ארץ ישראל.**
- **הפלסטינים דוחים את הציונות ואת הלאומיות היהודית על בסיס תפיסה לאומית וחובה דתית. ההיבט הלאומי נובע מהכרזת הפלסטינים כי הם הבעלים החוקיים של פלסטין כולה.** מנקודת המבט של האסלאם, שטחה של פלסטין הוא חלק מ"דאר אל-אסלאם", השטחים שנכנסו ל"בית האסלאם" במהלך הכיבושים הגדולים במאה השביעית, ועל כן פלסטין איננה יכולה להיות, על פי החוק האסלאמי, תחת שלטון של מי שאינם מוסלמים.

- **שלושת התנאים שהציגו מובילי תנועת ה-BDS ב-2005 לביטול החרם הם:** א. לשים קץ לקולוניזציה הישראלית על כל אדמות הערבים. ב. להכיר בזכותם של הערבים הפלסטינים אזרחי ישראל לשוויון מלא. ג. להגן ולקדם את זכויות הפליטים הפלסטינים לשוב לבתיהם ולרכושם בישראל על פי החלטה 194 של העצרת הכללית של האו"ם. תנאים אלו אינם מתייחסים לקונפליקט טריטוריאלי אלא לעצם קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית. מכאן, ברור כי ה-BDS דורש את פירוקה של מדינת ישראל בתמורה לביטולו של החרם.
- **מאז 2006 אימצו ההנהגה הפוליטית הפלסטינית והחברה האזרחית אסטרטגיית לוחמה חדשה, גורפת, השמה לה למטרה להוציא את מדינת ישראל אל מחוץ לחוק, וקבעו את ה-BDS כטקטיקה מובילה בראש סדר העדיפויות.** מנהיגים פלסטינים ותומכיהם נקטו צעדים חד-צדדיים בפורומים בינלאומיים בתחומי המשפט והדיפלומטיה, תוך שהמשיכו לדבוק בקריאה להמשיך בדרך הטרו.
- **האסטרטגיה הפלסטינית של ה"דה-נורמליזציה" עם ישראל היא אחד מנדבכי הקמפיין הפלסטיני של ה-BDS.** ההתנגדות ליחסים נורמליים, כגון הטלת החרם, היתה אחת התגובות הראשונות שנקטה הליגה הערבית עם כינונה של ישראל ב-1948. מדינות ערביות סירבו להכיר בקיומה של ישראל, או לקיים מגע כלשהו עם אזרחיה, מחשש שיחסים "נורמליים" יעניקו לגיטימציה למדינת ישראל.
- **מדיניות "הדה-נורמליזציה" שנוקטת בה ההנהגה הפלסטינית, כלומר: איסור קיום יחסים נורמליים עם מדינת ישראל, מנוגדת מכול וכול להסכמי אוסלו.** ההנהגה הפלסטינית מסרבת לשתף פעולה עם ישראל ברוב התחומים, לרבות בתחומי התרבות, הספורט והמסחר. עם זאת, היא מסכימה עדיין לשיתוף-פעולה ביטחוני עם ישראל ולקבלת סיוע כספי חודשי כדי לשמר את קיומה של הרשות הפלסטינית.
- **סיסמת ה-BDS - "מן הנהר עד הים, פלסטין תהיה משוחררת" (From the River to the Sea, Palestine will be Free) - מעידה כי תנועה זו אינה תומכת בפתרון שתי המדינות לשני עמים.** אדרבא: היא חושפת את הכוונות האמתיות של ה-BDS "לשחרר" הן את השטחים שבמחלוקת והן את השטחים שהיו בידי ישראל לפני שנת 1967. בכך, אין מטרת אלה שונות מן המטרות המוצהרות של החמאס, התנועה לשחרור פלסטין (להלן, פת"ח), אש"ף וארגונים ערביים ואסלאמיים רדיקליים אחרים, השואפים להרוס את מדינת הלאום של העם היהודי.
- **מעצבי מדיניות, מעצבי דעת-קהל וכל מי שעוקב אחר המתרחש במזרח התיכון חייבים להתמודד עם המטרות האמתיות של תנועת ה-BDS.** זו מסתירה מסיבה טקטית את קשריה הרדיקליים ואת מטרותיה הקיצוניות ומסתתרת מאחורי שיח של שלום, צדק וזכויות-אדם, המדבר אל לבם של קהלים מערביים ליברליים.

- **הוועידה העולמית של האו"ם שהתקיימה בדרבן, דרום-אפריקה, ב-2001, היתה אירוע מכונן בקמפיין העולמי של ה-BDS נגד ישראל.** משלחת אש"ף בהנהגת יו"ר הרשות הפלסטינית יאסר ערפאת ואחיינו נאסר אל קידווה, הנציג הפלסטיני באו"ם, יחד עם חברות אחרות של הארגון לשיתוף-פעולה אסלאמי וארגוני חברה אזרחית במערב, ניסחו את ההצהרה של ארגוני החברה האזרחית לבידודה של ישראל כ"מדינת אפרטהייד".
- **למרות שתנועת ה-BDS טענה כי היא אינה אלימה, ארגוני טרור כמו החמאס תמכו בפעילות העולמית של ה-BDS נגד ישראל.** בין חותמי עצומת ה-BDS מ-2005 היו כמה ארגוני-צללים מוכרים של 'החזית העממית לשחרור פלסטין' - ארגון-טרור שפעילותו נאסרה בארצות הברית.
- **המערכה שניהלה המנהיגות הפלסטינית לשלילת הלגיטימיות מישראל פגעה למעשה בכלכלה הפלסטינית.** מאות פלסטינים איבדו את מקור פרנסתם באזורי-תעשייה משותפים באזור C שבגדה המערבית.
- **כתוצאה מהלחץ של תנועת ה-BDS, כך איבדו אזרחים פלסטינים את הלגיטימציה לשחק פעולה בפומבי עם בני-שיחם הישראלים.** כך אפילו בתחומים הניטראליים ביותר, כגון פרויקטים מוזיקליים משותפים, קונצרטים או תחרויות ספורט. כל מי שלוקח חלק בשיתופי-פעולה כאלה מסתכן בתגובה חמורה של פקידי הרשות הפלסטינית באשמת בגידה.
- **בעוד ארגונים הפועלים באוניברסיטאות, כגון 'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace), טוענים כי הם תומכים ב-BDS כדי לשים קץ לכיבוש ולהגשים את פתרון שתי המדינות - הרי שבפועל, פעילותם המשותפת עם קבוצות שמקדמות אנטישמיות וטרור פירושה שהם מכחישים את זכותה של ישראל להתקיים כמדינה יהודית.** קבוצות אחרות הפועלות באוניברסיטאות, כגון 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (Students for Justice in Palestine), טוענות כי מטרתן להביא לידי סיום הכיבוש בגדה המערבית, אך למעשה הן מקדמות את הדה-לגיטימציה של ישראל כמדינת-לאום של העם היהודי, והן תומכות בעמדות העולות בקנה אחד עם ה'מוקאוומה' - ההתנגדות נוסח חמאס לקיומה של מדינת ישראל.
- **בעוד שתנועת ה-BDS רשמה הצלחה חלקית בלבד בתחום החרם הכלכלי כנגד ישראל, הכוח ההרסני שלה בתקשורת כבש את השיח הציבורי באירופה ואת השיח האקדמי בצפון-אמריקה.**
- **גורמי BDS, כולל קבוצות יהודיות קיצוניות הקוראות להטלת חרם רק על ההתנחלויות ותוצרתן, מנסים להסוות את מניעיהם האמתיים ולהתחזות כציונים.** בפועל, ברור שתמיכה ב-BDS בכל מתכונת משרתת את מטרותיהן הקיצוניות של גורמי ה-BDS ובראשן ביטול קיומה של מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. זו הסיבה שכל המפלגות הפוליטיות הציוניות בישראל מתנגדות ל-BDS.

2. מהו ה-BDS

ה-BDS הוא ראשי-תיבות של חרם, שלילת השקעות והטלת סנקציות, שהם שלושה מהלכים שונים, אך קשורים זה בזה, של הטלת עונשים על ישראל. כולם מקדמים בידוד, ניתוק יחסים, דה-נורמליזציה,³ והוצאת המדינה היהודית אל מחוץ לחוק.

- **Boycott - חרם - חרם** - משמעו ניתוק יחסים עם ישראל כאמצעי מחאה, ענישה, איום או כפייה. פעולות אלו כוללות חרם צרכנים ומסחר, חרם בתחומי התרבות והספורט וחרם אקדמי.
- **Divestment - שלילת השקעות** - משמעה משיכת השקעות מישראל או ממשקיעים בכלכלתה באמצעות בנקים, קרנות-פנסיה או משקיעים אחרים.
- **Sanctions - סנקציות** - פירושן פעולות-ענישה שנוקטות ממשלות או ארגונים בינלאומיים, כולל קנסות או איסורים מסחריים, אמברגו נשק או השעיית יחסים דיפלומטיים.

המונח BDS ייחודי למאבק בישראל ואינו משמש בסכסוך או בחרם כלשהו אחר. זהו מטבע-לשון שאומץ מן המאבק העולמי נגד משטר האפרטהייד ששרר בדרום-אפריקה, והוא מכוון אך ורק נגד ישראל, כמי שמגלמת לכאורה את משטר האפרטהייד של ימינו.

לוגו רשמי של תנועת ה-BDS בדרום-אפריקה. תנועה זו נוסדה בשנת 2005 ועוצבה בדוגמת החרם הבינלאומי שהוטל נגד משטר האפרטהייד בדרום-אפריקה. תנועת ה-BDS בדרום-אפריקה משמשת כמרכז הגלובלי לקידום דה-לגיטימציה ובידוד של מדינת ישראל בטענה שהיא מגלמת לכאורה את משטר האפרטהייד של ימינו.

3. מבוא: קמפיין ה-BDS בהקשרו האידיאולוגי והפוליטי

תת-אלוף (מיל.) יוסי קופרווסר

סקירה זו על המערכה החובקת עולם של התנועה לחרם, שלילת-השקעות וסנקציות נגד ישראל (ה-BDS), מבהירה את אופיה הפוליטי, הכלכלי, המשפטי והתרבותי רחב היריעה של ההתקפה על ישראל. המחקר חושף את שורשיה של התנועה ומציג לעין-כל את מטרתה - להביא לידי פירוקה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. כדי להבין את ה-DNA של תנועת ה-BDS יש צורך בהקשר ובפרספקטיבה. תנועת ה-BDS היא חלק בלתי-נפרד מהמערכה המדינית הפלסטינית שמטרתה להביא לידי שלילת הלגיטימיות של מדינת ישראל בכלל, וכמדינה יהודית בפרט. זהו מרכיב חשוב במאבק בן 100 השנים שמנהלת ההנהגה הפלסטינית נגד הציונות, הדוגלת בחזרת העם היהודי לארץ-אבותיו כדי לכוון בה מדינה ריבונית עבור העם היהודי לאחר 2000 שנות גלות.

עמיתי דן דייקר, חוקר בכיר במרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, והמזכיר הכללי לשעבר של הקונגרס היהודי העולמי, ביקשני לכתוב מבוא לפרסום זה כדי להציג את ההקשר הפוליטי והאידיאולוגי הפלסטיני למאמץ של ה-BDS לשלול את הלגיטימציה של ישראל ולקעקע את יסודותיה.

יש לציין כי קיימת חפיפה ברורה בין האנטישמיות לבין שלילת הלגיטימיות של ישראל בידי ה-BDS כפי שפרסום זה מתאר. בעוד שבעבר התבססה האנטישמיות על טיעונים דתיים ואח"כ על טיעונים גזעניים האסורים ואינם מקובלים עוד - הרי שבימינו מתבססת האנטישמיות על טיעונים לאומיים וגורסת כי יש להתייחס אל היהודים בצורה שונה מאשר אל אומות אחרות: מכיוון שעצם קיומה של המדינה היהודית מבטא עוול ואי-צדק, הרי שמדינת ישראל אינה לגיטימית ואין הצדקה לקיומה.

כפי שעולה ממחקר זה, ההנהגה הפלסטינית ברמאללה והחברה האזרחית הפלסטינית, ובכלל זה תנועת ה-BDS, ממלאות תפקיד מוביל בקידום קמפיין הדה-לגיטימציה הבינלאומי. מטרתן היא לשלול מישראל הן את הלגיטימציה לקיומה והן את הלגיטימציה להגן על עצמה, והן פועלות על בסיס ההנחה המשותפת לכולן שהציונות מגלמת חוסר-צדק אשר הפלסטינים חייבים ללחום בו ולנצחו, ולפיכך הם זכאים לגיבוי בינלאומי משמעותי למאבקם. גיבוי זה אמור להינתן לכל צורות המאבק, אך בוודאי שקל יותר להשיגו כאשר מדובר בשיטות מאבק לא-אלימות.

בבסיס תפיסת המאבק עומד הנרטיב הפלסטיני, השולל את זכותם של היהודים למדינה בפלסטין/ארץ ישראל. לנרטיב זה שבעה עמודי יסוד. הראשון בהם גורס כי היהדות היא דת ולא לאום או עם, ולפיכך אין ליהודים זכות להגדרה עצמית ולמדינת-לאום משלהם. היסוד השני הוא שלילת קיומה של היסטוריה ריבונית יהודית בארץ ישראל, כאשר הפלסטינים שוללים אפילו את עצם קיומו של בית-מקדש יהודי בירושלים. לכן, לטענתם, אפילו היתה הצדקה לכינונה של מדינת-לאום יהודית - אין כל בסיס לתביעה להקמה דווקא בארץ ישראל. זו הסיבה שהפלסטינים התנגדו לכל אורך הדרך להצהרת בלפור ובמיוחד לנוסח המנדט על ארץ ישראל שקיבלו הבריטים מחבר הלאומים, שקבע כי מטרת המנדט היא "להקים מחדש בית לאומי לעם היהודי בפלשתינה". לעומת זאת, לטענת הפלסטינים, העם הפלסטיני איננו עם חדש אלא הוא ממשיכם של הכנענים והוא היחיד שיש לו זכות להגדרה עצמית בחבל ארץ זה, ולפיכך, לטענתם, המצב הנוכחי משקף עוול שיש לתקנו.

היסוד השלישי של הנרטיב הוא שהיהודים הם בעלי תכונות שליליות, שבגינן ניסו מדינות אירופה להיפטר מהם, על ידי שילוחם למקום שנתפס בעיני האירופים כארץ ללא עם אותה ניתן להעניק לעם ללא ארץ. תכונות אלה של היהודים לא השתנו כמובן, והציונים ככלל, והמתנחלים בפרט, ניחנו בהן במיוחד. הם "הירים, אכזריים, תאבי-כוח ומתנשאים על התרבות הפוליטית הפלסטינית".³ מוטיב זה לקוח כמובן מהאנטישמיות האירופית ומחוזק ע"י הדמוניזציה ליהודים במקורות אסלאמיים, דוגמת אלה המתייחסים ליהודים כאל "בני קופים וחזירים".⁴ ייחוס מאפיינים אלה למדינת ישראל ניצב בליבתו של מאמץ הדה-לגיטימציה, והוא בא לידי ביטוי, בין השאר, בתיאורה של מדינת ישראל כמדינת אפרטהייד גזענית ואכזרית, הרוצחת במכוון ילדים ואסירים חסרי-ישע ומתעמרת באוכלוסייה הנתונה תחת שליטתה. מכיוון שישראל כמדינה והיהודים המתגוררים בה הם בעלי תכונות אלה, הרי שאין כל הצדקה לתבוע מהפלסטינים לחלוק עמם את ארצם.

היסוד הרביעי הוא המחויבות למאבק מתמשך נגד הציונות, עד להכרעתה הסופית. מאבק זה יכול ללבוש צורות רבות, החל מדבקות בקרקע, דרך מאבק תרבותי באמצעות פעילות אמנותית, עבור דרך פעילות מדינית (לרבות מו"מ, במידת הצורך, או פעילות חד-צדדית) וכמובן מאבק אלים (בין אם אלימות שאינה כוללת שימוש בנשק חם, המכונה "מאבק עממי", ובין אם אלימות תוך שימוש בנשק חם, המכונה "מאבק מזוין" או "ג'יהאד"). הדה-לגיטימציה, ובמסגרתה תנועת ה-BDS, היא אחת מצורות המאבק. הבחירה בין צורות המאבק השונות היא תולדה של ההערכה הפלסטינית לגבי היחס בין התועלת לנזק הצפוי מהן לקידום היעדים הלאומיים הפלסטיניים. כיום, כל התנועות הפלסטיניות סבורות שהדה-לגיטימציה היא דרך מאבק משתלמת והן מחויבות לקידומה, ועל כן אין פלא שהן גופים המזוהים עם החמאס והן גופים המזוהים עם פת"ח או עם 'החזית העממית לשחרור פלסטין' ממלאים תפקיד מרכזי במערך הכוחות הפועלים במסגרת מערכת הדה-לגיטימציה.

היסוד החמישי קובע כי המאבק בציונות הוא בה בעת מאבק לאומי של העם הערבי הפלסטיני ומאבק דתי אסלאמי, הנובע מציווי דתי. המאבק הוא לאומי כמובן זה שהפלסטינים כעם רואים בכל פלסטין את מולדתם ההיסטורית, והוא דתי הן משום שהפלישה היהודית היא חלק מפלישת תרבות המערב אל המרחב האסלאמי והן משום שהמרחב הגאוגרפי של פלסטין נכבש כחלק מן הפלישה

האסלאמית הקדומה והפך לכן ל"בית האסלאם" ("דאר אל-אסלאם", בערבית), שעל-פי פרשנות מסוימת השליטה בו אינה יכולה לעבור לעולם לידיהם של הלא-מוסלמים.

על פי עמוד היסוד השישי, הפלסטינים רואים את עצמם כקרבנות הבלעדיים של הסכסוך. את מצב הקרבן הייחודי הזה הם מייחסים הן ל"פלישתו" של המערב הקולוניאליסטי - ובעיניהם הקמתה של מדינת ישראל היא ביטויי אף לכך - והן לציונות, אשר אחראית בעיניהם לבעיית הפליטים הפלסטינים, לכיבוש ב-1948 של מה שהוא כיום שטח מדינת ישראל ולכיבוש של שטחי יהודה ושומרון (הגדה המערבית) ועזה ב-1967.

היסוד השביעי קובע שהיעד הלאומי הפלסטיני הקבוע, אשר לא יכולה להיות לגביו פשרה, הוא הקמת מדינה פלסטינית על כל שטחה של פלסטין. ניתן אמנם להציב יעדי-ביניים, מתוך הסתכלות ריאליית על יחסי הכוחות בין ישראל לפלסטינים ועל המצב הערבי והבינלאומי (זוהי "תורת השלבים", שבראשון מתוכם אמורה לקום מדינה פלסטינית על כל שטחי 1967), אך אין לעשות כל צעד שמשתמע ממנו ויתור בלתי-הפיך על חלק מהשטח. זו הסיבה שבגינה ממשיכים הפלסטינים לתבוע את "זכות השיבה" ומתנגדים להכרה בישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. עקרון זה מסביר את הקריאה הנפוצה של פעילי ה-BDS: "From The River To The Sea, Palestine Will Be Free".

מנקודת מבטם, נוכחות של יהודים במדינה משלהם היא תוצאה מן השואה באירופה, שהביאה לידי דיכויים של הפלסטינים, ודיכוי זה חייב להסתיים בכל דרך, תהא אשר תהא.

המאבק הפלסטיני נגד הציונות הוא כאמור מאבק מתמשך ובלתי-הפיך, והדגשים האסטרטגיים והאופרטיביים במסגרתו לובשים צורה שונה בהתאם לנסיבות.

המאבק הנוכחי, שה-BDS הוא מרכיב מרכזי בו, הוא השלב השלישי במאבק נגד המדינה היהודית. השלב הראשון, מ-1947 עד 1973, התאפיין במלחמות נגד היישוב היהודי בדרכו להקמת המדינה ולאחר מכן נגד המדינה שזה עתה נוסדה. השלב השני, מ-1973 עד 2006, התחיל בהתקפות-טרור והסתיים בכישלונה של האינתיפאדה השנייה.

מאז 2006 אימצו ההנהגה הפוליטית הפלסטינית והחברה האזרחית הפלסטינית אסטרטגיה חדשה, המשלבת פעולות חד-צדדיות בפורומים בינלאומיים עם המאמץ לשלילת הלגיטימיות של מדינת ישראל, בין השאר באמצעות קידום חרם, שלילת השקעות וסנקציות נגד ישראל - הוא ה-BDS. במקביל, נמשך מאמץ הטרור, הן במסגרת "המאבק העממי" (דקירות, דריסות, בקבוקי תבערה, אבנים והפרות סדר) והן כ"מאבק מזוין" (פיגועים באמצעות מטעני-נפץ וירי רקטות ואמצעים אחרים), אך זאת לאו דווקא כמאמץ עיקרי.

בסופו של דבר, מאמץ הדה-לגיטימציה נועד לשכנע את העולם לאמץ את שבעת עמודי התווך של הנרטיב הפלסטיני, וכתוצאה מכך להגיע למסקנה שלמדינת ישראל אין זכות קיום, ובפרט לא כמדינה יהודית (מובן מאליו שאם אין לה זכות להתקיים כמדינת הלאום של העם היהודי אין לה זכות קיום כלל). בפורומים מסוימים נושא מאמץ זה פרי, אבל יש לו מחיר בפורומים אחרים, ובראשם בקרב

הציבור הישראלי וחלק מהציבור במערב, אשר נוכח עמדות אלה שוב אינם משוכנעים בהצדקה שיש להקמת מדינה פלסטינית אשר תהווה בסיס לאיום מתמשך על מדינת ישראל.

המאמץ לשלול מישראל את הלגיטימיות שלה באמצעות ה-BDS מתנהל בשני נתיבים מקבילים. האחד, על-ידי תנועת החמאס וקבוצות הקשורות אליה ובעזרת ארגון האחים המוסלמים - ארגון הגג של החמאס, המשתפים פעולה עם ארגוני שמאל אולטרה-קיצוניים. זו "הברית הירוקה-אדומה", הקוראת לחיסול מדינת ישראל - הן מטעמים אסלאמיסטיים והן מטעמים אנטי-לאומיים ואנטי-קולוניאליסטיים.

קבוצות השמאל הקיצוני מצדדות ב"פתרון המדינה האחת". זהו לכאורה "פתרון" כולל ובדרכי-שלום הקורא להחליף את מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי במדינה שתהיה למעשה המדינה הערבית ה-23 שיהיה בה רוב ערבי-מוסלמי. הן מבחינת הכוונה והן מבחינת התוצאה, הפתרון של השמאל הקיצוני להקים מדינה אחת איננו שונה מקריאת החמאס להשמיד את ישראל.

הנתיב השני מובל על-ידי קבוצות שמאל פלסטיניות, ובראשן 'החזית העממית לשחרור פלסטין' (PFLP), שאימצו יחד עם הפת"ח והרשות הפלסטינית גישה מתוחכמת והדרגתית יותר, שאליה מתחברות קבוצות מתונות יותר של השמאל במערב. מחנה זה משתמש בסדר היום ובשיח של זכויות-אדם - שיח אשר שר ההמשפטים הקנדי לשעבר, ארווין קוטלר, הגדירו "הדת החדשה של ימינו" - וזאת במטרה לעשות לישראל דמוניזציה כהתגלמות הרוע עלי אדמות.⁵

שני הנתיבים, ובמיוחד הנתיב השני, מנהלים את מערכת הדה-לגיטימציה במספר רב של תחומים המשפיעים על התודעה המערבית בקשר לסכסוך הפלסטיני-ישראלי. בראש ובראשונה בתקשורת (הן המסורתית והן הרשתות החברתיות), ובמקביל - בזירה הפוליטית והדיפלומטית, במערכת החינוך (בעיקר באוניברסיטאות, הן בקרב הסגל והן בקרב הסטודנטים), בזירה התרבותית, בזירה המשפטית, בזירה הדתית, בזירת האיגודים המקצועיים ובזירה הכלכלית, בה מתנהל מאמץ ה-BDS.

מה שהקל על התפשטות הדה-לגיטימציה וה-BDS, ואחר כך גם הגביר את השפעתם על החשיבה המערבית הליברלית, היתה איטיות שבה הגיבה ישראל על התפתחות התופעה, לפחות עד פרסום דו"ח גולדסטון ב-2009 והמשט לעזה ב-2010. מה שהחמיר זאת עוד יותר היה שיהודים רדיקלים, ואף כמה ישראלים, הפכו לשחקנים חשובים במחנה האנטי-ציוני ואימצו שפה של אנטישמיות "נקייה", המבוססת על לאומיות - בניגוד לאנטישמיות הדתית והגזענית, שלא אפשרה זאת.

ב-2010 הגדירה מחלקת המדינה של ארצות הברית את התופעה באופן רשמי כאנטישמיות. ההצטלכות בין אנטי-ציונות ואנטישמיות תועדה גם בדו"ח מיוחד של ארגון 'עמך' (AMCHA) במארס 2016, כאשר פשטה האנטישמיות בקמפוסים של אוניברסיטאות בארה"ב.⁶

לסיכום, ה-BDS הוא נשק שנועד לפגוע בלגיטימיות של ריבונות יהודית בארץ ישראל בכל גבול שהוא. אם לא יתייחסו לתופעה זו בדרך ראויה, היא עלולה לשלוח גרורות וליצור איום כבד על הביטחון הלאומי של ישראל. הבעיה אינה הנזק הכלכלי שה-BDS גורם לישראל, שהוא מוגבל מאד בהיקפו. הסכנה טמונה בשאלה איך ישפיע השיח האנטי-ציוני של ה-BDS על האופן בו תתפוס קבוצה הולכת וגדלה של אנשי-תרבות, ולא רק הוגי-דעות קיצוניים, את המדינה היהודית. במהלך הזמן נע הדיון בנושא ה-BDS משולי השיח לעבר המרכז והפך לשכיח ולגיטימי, גם אם רובו עוסק בשלילת הדה-לגיטימציה וה-BDS.

כמיוחד בולטת התופעה בקרב הארגונים העוסקים בזכויות האדם. חלק מהארגונים מצליחים להטעות שוחרי זכויות-אדם ומשכנעים אותם להצטרף לפעילויות ארסיות נגד ישראל בעוד הם מאמינים שהם מקדמים שלום צודק בין ישראל לפלסטינים. ה-BDS הופך על-פיה דאגה כנה וחשובה לזכויות האדם, ורוחם אותה למטרותיו הוא.

למרבה המזל, יותר ויותר ממשלות אירופיות, הקבינט הבריטי, מועצת העיר פריז, פורומים פרלמנטריים, מנהיגי אוניברסיטאות וגופים ציבוריים בארצות הברית, בקנדה ובאוסטרליה, כבר קרעו את המסכה מעל פניהם של מקדמי הדה-לגיטימציה וה-BDS, בהביעם עמדה שהפריכה את המתקפות הפוליטיות והכלכליות שלהם. מוסדות ואישים אלה הבהירו היטב לאנשי-מקצוע ולקהלים רחבים כי תנועת ה-BDS, ולא קרבנותיה, היא שאינה לגיטימית.

עמיתי דן דייקר, שנמנה על החוקרים הראשונים שהבחינו בסכנה האסטרטגית שה-BDS הציב בדרכה של ישראל כאשר היא מנסה להגן על האינטרסים שלה ולשמור על ביטחונה, מביא במחקר מקיף זה ניתוח יעיל ומדוקדק ביותר של תופעת ה-BDS, בעזרתם המלומדת של ג'יימי ברק ואריה קובלר.

בטוחני שדו"ח מעמיק זה, כמו יוזמות נוספות, יחשפו את האמת ויגברו על השקרים, העלילות והמתקפות על הלגיטימיות של ישראל. ככל שתתממש מגמה זו יגברו הסיכויים להגיע לשלום-אמת בר-קיימא בין ישראל לפלסטינים, אשר יתבסס על הכרה הדדית ויכלול הכרה פלסטנינית בישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.

4. הקדמה

המאבק הפלסטיני בישראל שילב בשנים האחרונות טרור אסלאמי עם לוחמה מדינית.⁷ הפעילות להחרמת ישראל, לשלול ממנה השקעות ולהטיל עליה סנקציות, פעלה כזרוע מבצעת של המערכה העולמית ללוחמה מדינית נגד ישראל. טרור אסלאמי רדיקלי ולוחמה מדינית, כמו זו של ה-BDS, שירתו יחדיו מטרה משותפת שמצאה ביטוי ברור בדבריהם של מנהיגים אסלאמיים ושל ראשי ה-BDS: חיסול מדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.⁸

ועידת האו"ם, שהתקיימה בדרכן ב-2001, השוותה את ישראל לשלטון האפרטהייד שהיה נהוג בדרום-אפריקה עד שנת 1994. בכך הפכה את החרמות נגד ישראל לאמצעי הולך ומתעצם במערכה הבינלאומית, שנועדה לחתור תחת הלגיטימיות של ישראל ולהביא לכידודה בעולם. ה-BDS גרר תשומת-לב בינלאומית גם בעת מלחמה או בימים של פיגועים נגד ישראל, ואפילו בניו-יורק בה מתגוררים כמעט שלושה מיליון יהודים. בקיץ 2014, בעיצומה של המלחמה בעזה, נשאו מאות מפגינים אוהדי חמאס בניו-יורק כרזות שעליהן נכתב: "ישראל = גזענות ורצח-עם עם Israel= Racism and Genocide, וכן: "פלסטין מן הנהר ועד הים" "Palestine from the River to the Sea" - שמשמעה קריאה פומבית למחוק את ישראל מהמפה. הם הניפו על גשר מנהטן כרזה גדולה ועליה סיסמת ה-BDS: "חרם, שלילת השקעות וסנקציות" "Boycott, Divestment and Sanctions".⁹

האסטרטגיה הפלסטינית של תמיכה בטרור קונבנציונלי לצד לוחמה מדינית ו-BDS התעצמה ב-2015: גל הטרור שהחל בסתיו ואשר כלל ירי פלסטיני, סכינאות ופיגועי-דריסה, נתמך במסע השמצה שקרי של הרשות הפלסטינית, שהאשימה את ישראל בחילול מתחם אל-אקצא בירושלים, כפי שטען הפרשן הפלסטיני חאלד אבו טועמה.¹⁰ בה בעת הגבירה הרשות הפלסטינית את מעורבותה במערכה של ה-BDS.

מטרות תנועת ה-BDS מקבילות לכוונות הקיצוניות של ארגוני טרור כגון חמאס, אש"ף וארגונים אסלאמיים קיצוניים אחרים.

הקריאות לחרם לא נועדו ללחוץ על ישראל לקבל את פתרון שתי המדינות אלא לקרב את חיסולה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.

האידיאולוגיה הקיצונית של ה-BDS ספגה ביקורת חריפה הן בארצות הברית והן באירופה. מועצת העיר פריז הוציאה בתחילת 2016 את פעילות ה-BDS אל מחוץ לחוק.¹¹ מועצות מקומיות בבריטניה הוציאו גם הן את ה-BDS אל מחוץ לחוק, בהיותה "מתדלקת אנטישמיות".¹² שר המשפטים לשעבר של בריטניה, מייקל גוב, כינה את קריאות התנועה נגד ישראל באירופה "זיורס אנטישמי מסוכן וקטלני

דגל מחאה תלוי על גשר מנהטן במהלך הפגנה פרו-פלסטינית של פעילי ה-BDS. ההפגנה התקיימה בניו-יורק במהלך מבצע 'צוק איתן', אוגוסט 2014.

שלושב צורה ומושט צורה", שריד של החרמות שהכריזו הנאצים נגד היהודים ערב השואה.¹³ שר החוץ הבריטי, בוריס ג'ונסון, אמר בנובמבר 2015: "אינני מצליח לחשוב על משהו טיפשי יותר מאשר לבקש סוג כלשהו של שלילת השקעות, הטלת סנקציות או חרם נגד מדינה אשר, תגיד מה שתגיד, היא הדמוקרטיה היחידה באזור והמקום היחיד לדעתי בו יש חברה פלורליסטית ופתוחה".¹⁴

ב-20 ביוני 2016 חתם מושל מדינת ניו-יורק, אנדרו קואומו,¹⁵ על צו מנהלי שהורה לסוכנויות המדינה להימנע מלהשקיע בחברות ובקבוצות התומכות בחרם על ישראל. בתגובה למחאה שקמה נגד הצו הגיב קואומו בטוויטר: "אם תחרימו את ישראל, ניו-יורק תחרימו אתכם".¹⁶ עוד עשרים מדינות בארצות הברית חוקקו חוקים נגד ה-BDS, ולפחות 11 מדינות נוספות העלו הצעות-חוק בעניין זה.¹⁷

חרף ההתקדמות בחקיקה נגד ה-BDS, התנועה עדיין אינה מובנת כראוי בחוגים מערביים. היא נתפסת בדרך-כלל כתנועה ליברלית, לא-אלימה, שמובילים אותה ארגונים פלסטיניים אותנטיים, והיא זוכה לעידוד ולתמיכה מצד תנועות מערביות למען זכויות-אדם, הקוראות להחרים סחורה מתוצרת השטחים "הכבושים" ברמת הגולן, בגדה המערבית ובמזרח-ירושלים, ששוחררו במהלך מלחמת ששת הימים ב-1967.

כאשר מעמיקים עוד בחקר בתנועת ה-BDS, נחשפת תמונה שונה לחלוטין. ה-BDS אינה אלא מתקפה מדינית המונהגת בידי קבוצות פלסטיניות יחד עם קבוצות שמאל קיצוני במערב, שמטרתן לבודד

את ישראל ולהוציא אותה אל מחוץ לחוק, ובסופו של דבר, לפרק אותה לחלוטין. מאז 2011 מילאה הרשות הפלסטינית תפקיד משמעותי במערכה זאת. ראשי ה-BDS ומוסדותיו קשורים גם לארגון הבינלאומי של 'האחים המוסלמים', לקבוצות קיצוניות אחרות, לארגונים תומכי-טרור, ובמקרים אחדים אף לקבוצות הטרור עצמן, כגון חמאס ו'החזית העממית לשחרור פלסטין' (PFLP).

תנועת החמאס תמכה בפעולות ה-BDS הן באמצעות משרדיה בלונדון והן באמצעות פעילים בכירים, כגון פרופ' עזאם תמימי, מאוניברסיטת ווסטמיניסטר, ומוחמד סוואלחה, שהיה מפקד חמאס בגדה המערבית. הקשר הישיר בין החמאס לבין ה-BDS מגיע למעשה עד ארצות הברית. ג'ונתן שאנדר (Schanzer), חוקר בכיר, שהתמחה בניתוח של מימון הטרור עבור משרד האוצר האמריקני, חשף את הקשר שבין ארגון 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' (American Muslims for Palestine – AMP) לבין ה-BDS. בעדותו לפני הקונגרס באפריל 2016 גילה שאנדר כי AMP הוא זה שמוביל ומממן את המערכה של ה-BDS בארצות הברית.

המערכה שניהל ה-BDS להחרמת ישראל הצליח להטעות איגודי-עובדים, מוסדות אקדמיים ואפילו אמנים בינלאומיים ואנשי-תרבות נודעים. פעילי ה-BDS יצאו בקריאה תמימה לכאורה ל"צדק", במטרה להקים בסופו של דבר מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. הצהרות כאלה של התנועה עודדו את המחשבה שלחץ, המשלב חרם, שלילת השקעות וסנקציות, יאלץ את ישראל לסגת לקווי שביתת הנשק של 1949, או למה שנקרא "הקו הירוק" של 1967 - דבר שיאפשר כנראה

טד פאו, יו"ר תת הוועדה לענייני טרור ומסחר של בית הנבחרים של הקונגרס האמריקני: תנועת ה-BDS היא "איום ששואף להשמדת מדינת ישראל", 19.4.2016.

את סיום הסכסוך המתמשך בין ישראל לפלסטינים.¹⁸ ואולם, כפי שהראו כמה פרשנים, ובהם רוג'ר כהן מהעיתון ניו-יורק טיימס ופרופ' נורמן פינקלשטיין, שני מבקרים חריפים נגד ישראל - תנועת ה-BDS מבקשת להביא להרס מדינת ישראל עוד לפני שתגיע אפילו לדון בבעיה הפלסטינית.¹⁹

קובעי-מדיניות, מעצבי דעת-קהל ופרשנים לענייני המזרח התיכון עומדים לפני האתגר: להבין מהן מטרות העל של ה-BDS. מטרתו של חיבור זה היא לחשוף איך קבוצות פלסטיניות, הרשות הפלסטינית וארגונים נוספים עשו שימוש לרעה וציני בשיח של זכויות-אדם כדי להכפיש את ישראל לאורך זמן, להציג אותה כישות פושעת וכמדינה לא-לגיטימית. מחקר זה שופך אור גם על המטרה הסופית של תנועת ה-BDS: במקום לקדם פתרון מוסכם לסכסוך המתמשך בין ישראל לפלסטינים, שיתבסס על זכויותיהם ודרישותיהם של שני הצדדים, מסע הצלב העולמי של ה-BDS שואף להביא לידי חיסולה של ישראל ולכינונה של מדינה ערבית גדולה תחתיה.

5. שורשיה הגזעניים של תנועת ה-BDS

המונח BDS הוא מונח חדש יחסית, שזכה לפופולריות בעקבות "קריאת החברה האזרחית הפלסטינית לחרם, שלילת השקעות והטלת סנקציות על ישראל" ב-2005, אך שורשי החרם נגד ישראל ונגד היהודים מקורם מאות שנים קודם לכן.

מאז ימי הביניים שימשו יהודי אירופה מטרה לחרמות, נידויים ואיסורים רשמיים על פי חוק.²⁰ על יהודים נאסר להיות בעלי רכוש, ללמוד באוניברסיטאות או לעסוק במסחר. גם לאחר שהנאורות האירופית הסירה מחסומים רשמיים שונים שעמדו עד אז בפני יהודים, המשיך ההמון לנקוט נגדם חרמות והדרות בלתי-רשמיות רבות. חרם נרחב ועממי נגד יהודים בצרפת אורגן בעשור האחרון של המאה ה-19,²¹ ויהודי לימריק, אירלנד, היו קרבן לחרם ב-1904.²² אוניברסיטאות באירופה ובארצות הברית²³ קבעו מכסות רשמיות ובלתי-רשמיות של מספר היהודים שהורשו להיכנס בשעריהן - תופעה שנמשכה גם במאה ה-20.

5.1 החרם הערבי על היישוב היהודי

חרמות מתמשכים על יהודים ננקטו לא רק בגולה. בשנות ה-20 של המאה ה-20, תחת שלטון המנדט הבריטי, החלו הערבים להחרים את היישוב היהודי בפלשתינה במטרה להקשות על עליית יהודים ולמנוע הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל המנדטורית.

כבר ב-1922 הכריז הקונגרס הערבי הפלסטיני החמישי חרם על היהודים וקרא לכל הערבים לסרב למכור להם אדמות ולהחרים את עסקיהם.²⁴ חרם זה הורחב ב-1929 לגבי כל סחורה יהודית. ב-1931 פרסם ועד העובדים הערבים רשימה של סחורות יהודיות שיש להחרים, והפיץ אותה במדינות ערב ובמערב.²⁵ ב-1937 התכנס בסוריה קונגרס ערבי שקיבל החלטות השוללות את הצהרת בלפור וקוראות

ב-1945 הכריזה הליגה הערבית על חרם כולל על יהודים בשטחי המנדט הבריטי בפלשתינה. לשם כך הוקמו משרדים מיוחדים שנקראו "המשרדים הערבים הלאומיים למען החרם על יהודים".

להטיל חרם כלכלי על היהודים.²⁶ ב-1945, כשקמה הליגה הערבית, היא הכריזה על חרם קולקטיבי נגד כל יהודי פלשתינה, ולשם כך פתחה את משרדי החרם הערבי.²⁷ דמשק, בה הוקם המשרד המרכזי, שימשה מרכז לחרם נגד היהודים, ומדינות ערב נוספות הקימו אף הן משרדים דומים. באופן פורמלי, החרם הערבי בתוקף עד עצם היום הזה.

הקונגרס הערבי החמישי בפלשתינה, אוגוסט 1922, הכריז על חרם נגד יהודים וקרא להימנע מלמכור להם סחורות ואדמה. החרם נמשך עד 1929. הקונגרס הערבי התנגד להגירה יהודית לארץ ישראל וקרא לבטל את הצהרת בלפור.

החרם הערבי חל גם על חברות שעשו עסקים עם ישראל. קוקה-קולה, לדוגמה, נכנסה לרשימות החרם ב-1966, לאחר שהקימה מפעל בישראל, והיא נעלמה ממדפי המרכולים ברחבי העולם הערבי. מאז השתנה מעט מאוד: בקיץ 2014 הפכו מפגיני ה-BDS את מדפי קוקה-קולה בסופרמרקט של 'טסקו' (Tesco) בברמינגהם, אנגליה, במחאה על נוכחותה המתמשכת של ענקית המשקאות בישראל.²⁸

בחרם הערבי היו עליות ומורדות. זכור בעיקר האמברגו שהטילו יצרניות הנפט על ארצות הברית ועל מדינות אחרות במערב לאחר מלחמת יום הכיפורים ב-1973 בתגובה על תמיכתן בישראל. ואולם, ההשפעה הכלכלית של החרם פחתה מאוד בשנות ה-90, מכיוון שארצות ערביות רבות הקפידו פחות על קיומו בשל השיפור ביחסיהן עם ישראל בעקבות ועידת מדריד ב-1991 ותהליך אוסלו שהחל ב-1993. למעשה, החלו להתפתח מאז יחסי מסחר בין ישראל למדינות ערביות במפרץ הערבי, וגם הרשות הפלסטינית, מייסודו של אש"ף, קשרה קשרי כלכלה עם ישראל, יזמה עמה קשרים עסקיים פרטיים נרחבים, והקימה מוסדות השקעה פלסטיניים, דוגמת קרן ההשקעות הפלסטינית והקרן המשותפת לתכנון ולפיתוח שייסדו הבנק העולמי וההנהגה הפלסטינית ברמאללה.

המון תומכי
 BDS מתנפל על
 סופרמרקט 'טסקו'
 בלונדון בשנת 2011
 לציון יום ה-BDS.

פעילי BDS פלשו
 לחנויות והוציאו
 מוצרים ישראליים
 מהמדפים בזמן
 שמפגינים בחוץ משכו
 את תשומת הלב.

תמרים מתוצרת
 ישראל בחנות 'טסקו'
 באירלנד מסומנים
 במדבקות צהובות
 לעידוד חרם על
 מוצרים מישראל.
 תנועת ה-BDS
 באירלנד היא אחת
 מהתנועות הקיצוניות
 ביותר באירופה נגד
 ישראל.

5.2 האינתיפאדה השנייה, ועידת דרבן ושורשי תנועת ה-BDS של ימינו

בעוד מדינות ערב הפחיתו את היקף החרם על ישראל בתחילת שנות ה-90, התעוררה במערב תנועה בינלאומית נרחבת, אשר שאבה את השראתה מתקדים החרם מן העבר, מתוך מטרה לבודד את ישראל. מלחמת הטרור הפלסטיני שהחלה לאחר כישלון שיחות השלום בקיץ 2000, הידועה גם בשם 'האינתיפאדה השנייה', התאפיינה בהתקפות טרור-מתאבדים של פת"ח וחמאס, אך הניחה את היסודות למערכה מדינית ודיפלומטית ארסית, שמטרתה לבודד את ישראל.

משתתפי ועדת ההכנה לקראת הוועידה הגלובלית נגד הגזענות שהתקיימה בדרבן ב-30.7.2001, בבניין האו"ם בג'נבה. ועידת דרבן נצרכה בזיכרון כאירוע מכונן בקמפיין הבינלאומי של ה-BDS נגד ישראל.

ועידת האו"ם העולמית נגד גזענות שהתקיימה בשנת 2001 בדרבן, דרום-אפריקה, היתה אירוע מכונן במערכה העולמית שה-BDS מנהל כיום נגד ישראל. נציגי ממשלות וארגוני חברה אזרחית מרחבי העולם התכנסו לוועידה הרשמית ולוועידה המקבילה לארגוניים שאינם ממשלתיים, שהתקיימה מיום 30 באוגוסט עד 8 בספטמבר 2001. משלחת אש"ף, בראשות יאסר ערפאת ואחיינו נאסר אל-קידוזה, נציג הרשות הפלסטינית לאו"ם, ואתם נציגי מדינות הארגון לשיתוף-פעולה אסלאמי וארגוני החברה האזרחית, מילאו תפקיד מרכזי בניסוחה של "ההצהרה הסופית של ארגוני החברה האזרחית".

ארגוני זכויות-אדם, בסיוע מדינות ערב ואיראן, דאגו לכך שפורום החברה האזרחית יצא בהצהרה סופית כדלקמן:

[אנו] קוראים לקהילה הבינלאומית לנקוט מדיניות של בידוד מוחלט ומלא נגד ישראל כמדינת אפרטהייד כפי שנעשה נגד דרום-אפריקה; כלומר, להטיל אמברגו וסנקציות

תום לנטוס המנוח, חבר קונגרס לשעבר, איש המפלגה הדמוקרטית, חבר בכיר של המשלחת האמריקנית לוועידת דרבן, מעניק תדרוך לעיתונאים לאחר שהמשלחת האמריקנית עזבה בזעם את הכנס ב-30.9.2001, במחאה על היחס המפלה כלפי ישראל.

כוללות ומחייבות, לנתק ניתוק מלא את היחסים (דיפלומטיים, כלכליים, חברתיים, סיוע, שיתוף-פעולה והדרכה צבאית) בין כל המדינות לבין ישראל.²⁹

ועידת דרבן היוותה קו-פרשת-מים ברדיקליזציה האנטי-ישראלית. אין זה מפתיע שהקריאות הללו לשלול את הלגיטימיות מישראל ולבודד אותה סללו את הדרך למתקפות של ארגוני-טרור פלסטיניים. ההשוואה הקיצונית שנעשתה בוועידת דרבן בין ישראל לבין משטר האפרטהייד בדרום-אפריקה אפשרה להעניק לגיטימציה בינלאומית לאלימות, או למה שהן הפת"ח והן החמאס מכנים "התנגדות" למדינה יהודית "בלתי לגיטימית", ויצרה תקדים לקריאות נוספות לפירוק ישראל ולמעשים המכוונים להשיג מטרה זו.³⁰

הצהרת ארגוני החברה האזרחית בוועידת דרבן הניחה את התשתית האידיאולוגית לתנועת ה-BDS של ימינו: חרמות כלכליים, סנקציות ממשלתיות והחרמת הקשרים החברתיים והתרבותיים עם מדינת ישראל עלו כולם על סדר היום. מנהיג התנועה לזכויות האדם בדרום-אפריקה, לובה מייקיסו (Luba Mayekiso), קורבן לשעבר של האפרטהייד בארצו, אמר כי "בזכות העובדה שהגזענות הממוסדת מעוגנת בהיסטוריה של דרום-אפריקה, הרי שתמיכתה של דרום-אפריקה בהאשמתה של ישראל כמדינת אפרטהייד העניקה לטענה זו לגיטימציה, ששום אומה אחרת לא יכלה לתת לה".³¹

בעוד שקיימת תמימות דעים כי ועידת דרבן היתה אכן-דרך במערכה העולמית של ה-BDS נגד ישראל, מערכה זו אינה תופעה חדשה. נהפוך הוא - הצהרת ועידת דרבן אינה אלא המשך המערכה של החרם הערבי והעצמתו לכלל חרם בינלאומי חריף יותר, ומנהיגי ה-BDS הפלסטינים - עומר ברגותי, מוסטפא ברגותי ואסעד אבו חליל - עודדו תופעה זו. שתי המערכות התמקדו בישראל כולה כישות בלתי-לגיטימית, וקראו לשחרר את העולם מן הנטל של המדינה היהודית.

תום לנטוס (Tom Lantos), חבר בית הנבחרים האמריקני שהיה נציג ארה"ב לוועידת דרבן, הפנה את תשומת הלב לתפקיד שמילאה המשלחת הפלסטינית, בראשות יו"ר אש"ף יאסר ערפאת ואחיינו, הנציג הפלסטיני לאו"ם נאסר אל-קידווה, בניסוח ההצהרה שהכתירה את ישראל כישות פושעת.³²

AP PHOTO / JOSE GORTIA

יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, נושא דברים בוועידת דרבן, 1.9.2001. ערפאת, יחד עם אחיינו, הנציג הפלסטיני לאו"ם נאסר אל-קידווה, הובילו את המערכה לדה-לגיטימציה, לדמוניזציה ולבידודה של מדינת ישראל.

בימי הוועידה החלו להופיע במדינות המערב קריאות מאורגנות לחרם על ישראל. לדוגמה, קמפיין 'החרים סחורות ישראליות' (BIG - Boycott Israeli Goods) הושק על-ידי 'קמפיין הסולידריות הבריטית עם פלסטין' ביולי 2001 באירוע בפרלמנט הבריטי, בהשתתפות חבר הפרלמנט ג'ורג' גלוויי (George Galloway).³³ ב-2002 חתמו אקדמאים מרחבי העולם - במיוחד מבריטניה, ארה"ב, צרפת

ומרוקו - על מכתב שנאמר בו כי הם מסרבים "לשתף פעולה עם מוסדות ישראליים רשמיים, כולל אוניברסיטאות...[אן] להשתתף בכנסים מדעיים בישראל...[אן] להשתתף כנותני חוות-דעת מדעיות לאוניברסיטאות ישראליות או בהחלטות של מוסדות מימון ישראליים".³⁴ ב-2004 נערכו בארצות המערב עצרות-מחאה ואירועים רבים שקראו לחרם על ישראל, אבל אלה היו בדרך-כלל אירועים מקומיים וקטנים והשפעתם מצומצמת.

אינטלקטואלים מערביים ופעילי שמאל קיצוני היו עיקר הכוח המניע מאחורי תנועת החרם על ישראל - דבר שהוביל להאשמות מצד הפלסטינים שהקמפיין הפך להיות אליטיסטי, מתנשא ומכניס נרטיב ליברלי מערבי על גבה של התרבות המזרח-תיכונית.³⁵

ביולי 2004 ייסד המהנדס הפלסטיני עומר ברגותי את 'המערכה להטיל חרם אקדמי ותרבותי על ישראל' (PACBI) "(כדי לתמוך) במאמץ רציני להטיל [על ישראל] חרם אקדמי, באותה שנה בבריטניה".³⁶ PACBI פרסמה "קריאה" להחרים את ישראל,³⁷ בטענה כי היא נתמכת בידי ארגוני החברה האזרחית הפלסטינית, כגון איגודי-עובדים, קבוצות קמפיין וארגונים אזרחיים אחרים בפלסטין.

הקריאה של PACBI נפלה כפרי בשל לידי מחוללי המערכה נגד ישראל וצוטטה ברחבי העולם כ"הוכחה" לכך שהפלסטינים הם שקראו לחרם אקדמי על ישראל.³⁸ ואולם, מכיוון שהקריאה התמקדה בעיקר בחרם אקדמי ותרבותי, נדרשה קריאה רחבה יותר כדי להפיח רוח-חיים בתנועת ה-BDS.

**בשנים 2005-2004
נעשו מאמצים ע"י
ארגונים פלסטיניים
להפוך את החרם
לעניין פלסטיני
וכתנועה פלסטינית
בינלאומית אותנטית.**

6. מאחורי קמפיין ה-BDS העכשווי: הקריאה לחרם של החברה האזרחית משנת 2005 ולידת הוועידה הלאומית של ה-BDS

ב-9 ביולי 2005, כשנה לאחר ש-PACBI פרסם את הקריאה לחרם אקדמי ותרבותי, פרסמו ארגונים פלסטיניים לא-ממשלתיים (NGOs) את "קריאת החברה האזרחית הפלסטינית לחרם, שלילת השקעות והטלת סנקציות על ישראל, עד שהיא תציית לחוק הבינלאומי ולעקרונות האוניברסליים של זכויות האדם".³⁹ PACBI היה אחד המארגנים הראשיים של יוזמה חדשה זו, יחד עם רשת הארגונים האזרחיים הפלסטיניים, תנועת 'עצרו את החומה' (Stop The Wall) ו'היוזמה להגנת השטחים הפלסטיניים הכבושים בפלסטין וברמת הגולן הסורית' (Occupied Palestine and Syrian Golan Heights Advocacy Initiative). על הקריאה לחרם שיזמו ארגוני החברה האזרחית הפלסטינית ב-2005 חתמו ארגונים שונים בחברה הפלסטינית, והיא הובילה ב-2007 להקמת הוועד הלאומי של ה-BDS שנקרא ה-BNC (The Boycott National Committee) שתפקידו לבצע

ולקדם פעולות ה-BDS.⁴⁰

קריאת ה-BDS מ-2005, וזו של הוועד הלאומי של הארגון, המתקרא אף הוא 'תנועת ה-BDS',⁴¹ הוכרו כנקודת-התייחסות למערכה העולמית של התנועה, והמונח הפופולרי 'BDS' הפך להיות מזוהה עמה באופן רשמי.⁴² הוועד הלאומי של התנועה (BNC) מקיים כינוסים שוטפים ומארח בכריטניה את המתאם האירופי מיכאל דאס

**הקריאה ל-BDS משנת
2005 נעשתה עם
הזמן לסימן ההיכר של
התנועה, ובכך הפכה
להיות מוכרת כ"תנועת
ה-BDS הבינלאומית".**

(Deas), אשר קידם את התנועה בפרלמנט האירופי.⁴³

קריאת ה-BDS דרשה להחרים את ישראל, לשלול ממנה השקעות ולהטיל עליה סנקציות:

אנו, נציגי החברה האזרחית הפלסטינית קוראים לארגוני החברה האזרחית האירופית ולאנשי-מצפון בכל העולם להטיל חרם נרחב, לשלול יוזמות השקעה ולהטיל על ישראל סנקציות כמו אלו שהוטלו על דרום-אפריקה בתקופת האפרטהייד. אנו מבקשים מכם שתפעילו לחץ על מדינותיכם כדי שיכריזו חרם וסנקציות על ישראל.⁴⁴

מייקל דאס, פעיל BDS מוביל, מתאם הפעילויות של הוועד הלאומי של התנועה (BNC), הידוע גם בשמו 'הוועד הלאומי של ה-BDS', שקידם את קמפיין ה-BDS בפרלמנט האירופי.

ההתייחסות המפורשת לאפרטהייד של דרום-אפריקה מסגירה את הקשר לניסוחים ולאסטרטגיה של הצהרת דרבן שיצאה שנים אחדות קודם לכן.

הקריאה של ה-BDS מ-2005 לא הגבילה את עצמה לשטחים שנכבשו ב-1967, אלא התייחסה להקמת מדינת-ישראל: "38 שנים לאחר שישראל כבשה את הגדה המערבית (כולל מזרח-ירושלים), רצועת-עזה ורמת הגולן הסורית...". וכן: "57 שנים לאחר שמדינת ישראל קמה בעיקר על אדמות שטוהרו אתנית מבעליהן הפלסטינים...". כלומר: קריאת ה-BDS לא צמצמה את דרישותיה לאדמות שישראל כבשה ב-1967, אלא התייחסה לעצם הקמתה ב-1948.

6.1 אסטרטגיה של הונאה

בקריאה ל-BDS מ-2005 נעשה שימוש באותו ניסוח מטעה בתיאור הדרישות שהוצבו לישראל על-מנת שהחרם יוסר:

1. הסרת הכיבוש וההתנחלויות מכל האדמות הערביות ופירוק חומת האפרטהייד;
2. הכרה בזכויות הבסיסיות של ערביי-ישראל לשוויון מלא;
3. כיבוד, הגנה וקידום זכויותיהם של הפליטים הפלסטינים לבתיהם ולרכושם כפי שנקבעו בהחלטת האו"ם 194.⁴⁵

ראוי לציין שהתנאי השני והתנאי השלישי אינם מתייחסים כלל לתוצאות מלחמת ששת הימים בשנת 1967, אלא, שוב, להקמת המדינה ב-1948. למעשה, דו המשמעות האסטרטגית של התנאי הראשון, ש"ישראל תשים קץ לכיבוש ולהתנחלות בכל השטחים הערביים", מכוונת גם למדינת ישראל טרום 1967, והכוונה היא שכל שלושת התנאים יביאו לידי פירוקה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

אשר לתנאי השלישי, ההגדרה המקובלת של האו"ם למונח "פליט"⁴⁶ אינה זהה ל"פליטים פלסטינים" שזכו להגדרה ייחודית וחסרת תקדים, שכן הפלסטינים יורשים את מעמדם מאבותיהם.⁴⁷ אין עוד בעולם פליט שיורש את מעמדו מהוריו, ואיש אינו יכול להיוולד פליט. כך הגיע מספר הפליטים הפלסטינים ב-2014 לחמישה מיליון בני-אדם.

גם התנאי השני של הקריאה מ-2005 נראה לכאורה בלתי-מזיק ומקובל: לתת זכויות שוות לאזרחי ישראל הערבים. אלא שגם את הדרישה הזאת יש להבין בהקשר של השיח הפוליטי של ערביי-ישראל, לפיו הכוונה במונח שוויון הוא לשוויון קולקטיבי בין יהודים לערבים, שמשמעותו מלכתחילה היא שמדינת ישראל אינה יכולה להיות אלא מדינה דו-לאומית. מכאן ששוויון זה משמעו ביטול אופיה היהודי של המדינה.

'הצהרת חיפה' מ-2007, לדוגמה - יוזמה מוכרת היטב של ערביי-ישראל - גורסת כי שוויון לערביי-ישראל פירושו שינוי במבנה החוקתי ושינוי בהגדרת מדינת ישראל ממדינה יהודית למדינה דו-לאומית. ההצהרה תובעת גם לבטל את חוק השבות תוך "הבטחת זכות הווטו של אזרחי המדינה הפלסטינים" לגבי כמה חוקים.⁴⁸ גם הוועד של ראשי המועצות המקומיות הערביות בישראל דורש, ב'חזון הערבים הפלסטינים בישראל', אוטונומיה פוליטית ותרבותית לאזרחי-ישראל הערבים כתנאי מוקדם לשוויון.⁴⁹ גם החוקה הדמוקרטית של ארגון 'עדאלה' (Adalah) קוראת למדינה דו-לאומית⁵⁰ כתנאי לשוויון.

מה שנראה כקריאה בלתי-מזיקה של קמפיין ה-BDS, יכול אפוא להיות מובן כקריאה להפוך את מדינת ישראל ממדינה יהודית ודמוקרטית למדינה דו-לאומית. ואכן, הפרשנית הפוליטית הפלסטינית ותומכת ה-BDS הפועלת בארה"ב, נורא עריקאת (Erekat), אומרת כי "הדרישה חורגת מן המנדט של תנועה להגדרה עצמית פלסטינית" וכי "לכן, מקריאת ה-BDS משתמעת דרישה לפתרון של מדינה אחת".⁵¹

הדרישה הראשונה בקריאת ה-BDS מ-2005 שציטטנו לעיל - שישראל תשים קץ "לכיבוש ולהתנחלות בכל

האדמות הפלסטיניות" - נתפסת למראית עין כאילו היא מתייחסת לשטחים "הכבושים" שנתפסו במלחמת ששת הימים בשנת 1967. אך המינוח "לכיבוש ולהתנחלות בכל האדמות הערביות" הוא דו-משמעי ומתעתע. חמאס וקבוצות סרבניות אחרות רואות בכל שטח ישראל שטח כבוש,

**דרישת ה-BDS שישראל
תעניק אזרחות
לכמישה מיליון פליטים
פלסטינים, שאינם
מקבלים את קיומה
כמדינת הלאום של העם
היהודי, פירושה דרישה
לחיסול מדינת ישראל.**

ואף התקשורת הרשמית של הרשות הפלסטינית מקדמת את התפיסה שכל שטח ישראל הוא "פלסטין הכבושה".⁵²

ניסוח מטעה זה אפשר למנהיגי ה-BDS להציג לפני קהלים מן השורה במערב את קריאתם לחרם על ישראל כאילו היא רק "נגד הכיבוש" של שטחים שנכבשו במלחמת ששת הימים ב-1967, כדי להסתיר את כוונתם האמתית להביא לידי פירוקה של ישראל. ויש כאן עוד אחיזת-עיניים: אתר האינטרנט של הוועד הלאומי לחרם - ה-BDS - הגדיר בכמה מקומות בצמצום רב יותר את הקריאה המקורית של ה-BDS, כאילו היא מכוונת לשים קץ רק "לכיבוש ולהתנחלות שלה בכל האדמות הערביות שנכבשו ביוני 1967 ולפרק את החומה [גדר ההפרדה]" (ההדגשה מאת מחבר המאמר).⁵³

בשלב מסוים הבינו קברניטי ה-BDS כי יש במערב רבים המצדיקים את נסיגת ישראל לקווי 1967, אך אינם מסכימים להכחדתה של ישראל, ולפיכך ציינו כי הדרישה היא רק לקווי 1967. ואולם, לאור ההתקוממות שעורר צמצום זה בקרב פעילים רבים, נותרו שני הנוסחים - הנוסח המצמצם את תביעות ה-BDS רק לקווי 1967 והנוסח המרחיב המתייחס לכל השטחים הערביים והפלסטיניים - שוכנים להם זה לצד זה, ואין לראות זאת אלא כהונאה.

התועמלן האירני-אמריקני פול לארודי (Larudee) הגדיר שינוי זה כבגידה בקריאה הרחבה יותר, המקורית, והאשים כי עומר ברגותי הכניס את השינוי "כדי להבטיח שה-BDS לא יתבע את החזרת כל האדמות שנגזלו מן הפלסטינים" ב-1948, וזאת כדי לפזול לכיוונם של "ציונים ליברליים", לדבריו.⁵⁴

**חמאס ותנועות
פלסטיניות אחרות,
כולל אש"ף,
טוענות כי ישראל
כולה היא אדמה
ערבית כבושה.**

בלבול זה בהיקף הדרישה של ה-BDS איננו יד המקרה, אלא החלטה אסטרטגית שהתקבלה במודע. הניסוח המבלבל מאפשר למבקרים ליברלים של ישראל להביע תמיכה בתנועת ה-BDS בנוסחה המוגבל, המתייחס אל "השטחים שאחרי 1967", בעוד החותמים המקוריים של הקריאה מ-2005 יכולים לשמור אמונים לגרסה הרחבה של קריאת ה-BDS, המכוונת לחיסולה של ישראל כולה. כדי להוסיף מבוכה על מבוכה, שתי הגרסאות מתנוססות זו לצד זו באתר התנועה באינטרנט. כפל המשמעות שניסחו פעילי ה-BDS הניב לתנועה את תמיכתם של ליברלים, שיש להם ביקורת על ישראל, אך מן הסתם אינם מודעים למטרות מרחיקות הלכת של ה-BDS. עם זאת, תהא אשר תהא הפרשנות לדרישת ה-BDS - שישראל "תשים קץ לכיבוש ולהתנחלות בכל האדמות הערביות ותפרק את גדר ההפרדה" - שלוש הדרישות של ה-BDS כמקשה אחת פירושו כי רק פירוקה של מדינת ישראל ישביע את מלוא תאוותם.

קבוצות החברה האזרחית הפלסטינית הבינו זאת היטב כאשר חתמו על ההצהרה. נורא עריקאת כותבת שהארגונים הפלסטיניים "ראו בגישה הכוללת לזכויות הפלסטיניות" שבקריאת ה-BDS מ-2005 "דרישה סמויה למימוש פתרון המדינה האחת".⁵⁵

מנהיגי BDS אחדים מדברים על כך בגלוי. אחמד מור (Ahmed Moor), סופר ופעיל פלסטיני-אמריקני, כתב:

אני רואה בתנועת ה-BDS פרויקט ארוך-טווח עם פוטנציאל לשינוי קיצוני. אני מאמין שההצלחה האולטימטיבית של התנועה תבוא בעת ובעונה אחת עם ההצלחה האולטימטיבית של השחרור הפלסטיני ושל התנועה לשוויון-זכויות. במילים אחרות: ה-BDS אינו עוד צעד בדרך להכרעה; ה-BDS הוא ההכרעה הסופית.⁵⁶

אחמד מור (Ahmed Moor), סופר ופעיל פלסטיני-אמריקני, כתב: "BDS אינו עוד צעד בדרך להכרעה; ה-BDS הוא ההכרעה הסופית".

אמונה זו צומחת הישר מן מההשקפה ש"פתרון שתי המדינות" לא יתממש לעולם. אין משמעות לסיום הכיבוש אם הוא לא מביא את המדינה היהודית אל סף תהום.⁵⁷

6.2 ה"פלסטיניזציה" של תנועת ה-BDS

קריאת ה-BDS מ-2005 קצרה הצלחה בכך שעשתה "פלסטיניזציה" (Palestinianization) של תנועת החרם האנטי-ישראלית וסייעה למסעות-חרם שקדמו לה, כגון הקמפיין של BIG שהוזכר לעיל, להצדיק את פעילותם בדיעבד. היא גם הכניסה באופן משמעותי את מטבע הלשון המשולש "חרם, שלילת השקעות, וסנקציות" (BDS) לשיח האנטי-ישראלי הרחב יותר, כשהיא מאחדת מבחינה אידאולוגית יוזמות שונות שלא היו קשורות זו בזו ומכנסת אותן תחת קורת-גג אחת של 'הקמפיין העולמי של ה-BDS'.

תומכים פלסטינים של תנועת הפת"ח מחזיקים שלטים בזכות החרם נגד מוצרים ישראליים (לאו דווקא מהשטחים) במהלך הפגנת תמיכה בנשיא מחמוד עבאס, 26.1.2015, מרכז רמאללה.

מפגינים פלסטינים מחזיקים שלטים בהפגנה ברמאללה הקוראים לחרם כללי על מוצרים ישראליים. על השלט יש כיתוב בערבית: הבה נחרים מוצרים ישראליים, אנו מעוניינים במפלה כלכלית של הכיבוש, 23.5.2015.

7. מטרותיה הקיצוניות של תנועת ה-BDS

התנועה העולמית של ה-BDS הצליחה להונות ולהטעות מעצבי דעת-קהל רבים בעולם כאילו היא דוגלת בפתרון שתי המדינות. לדוגמה, תומס פרידמן (Friedman), בעל טור בעיתון ניו-יורק טיימס וחתן פרס פוליצר, כתב שה-BDS מונהגת על-ידי "מתנגדי הכיבוש הישראלי בגדה המערבית".⁵⁸ פרידמן גם קבע כי תנועת ה-BDS, המכונה על ידו: "האינתיפאדה השלישית", "מבוססת על אסטרטגיה שמטרתה לגרום לישראלים להרגיש בטוחים מבחינה אסטרטגית, אך לא בטוחים מבחינה מוסרית".⁵⁹

לעומת זאת, כותבים חשובים אחרים חשפו את התרמית של ה-BDS. רוג'ר כהן (Cohen), בעל טור בניו-יורק טיימס, עיתונאי שאינו נרתע מלבקר את ישראל, כתב שמטרת ה-BDS היא "לשים קץ לישראל כמדינה יהודית. זהו סדר היום הנסתר של ה-BDS, התרמית שאין להסכים לה: אחיזת-עיניים שמנסה להמית את ישראל".⁶⁰ נורמן פינקלשטיין (Finkelstein), אחד ממבקרי ישראל החריפים ביותר במערב, השמיע אף הוא דאגה מטבעה המוליך-שולל של תנועת ה-BDS.⁶¹ וכתב: "לפחות תהיו הגונים במה שאתם רוצים - [אמרו:] 'אנחנו רוצים להביא לידי קצה של ישראל וזוהי האסטרטגיה שלנו להשיג זאת'".⁶²

אסעד אבו חליל, פרופסור למדעי המדינה ב-California State University, מחבר הבלוג: "שירות הידיעות של הערבי הזועם" ותומך ידוע של ה-BDS, כתב: "פינקלשטיין שואל בצדק אם המטרה האמתית של ה-BDS היא לחסל את מדינת ישראל. אני מסכים אתו שהתשובה היא 'כן'. יש לציין זאת כמטרה חד-משמעית. לא צריכה להיות שום דו-משמעות בעניין זה. צדק וחופש לפלסטינים אינם עולים בקנה אחד עם קיומה של ישראל".⁶³

שלט פרסום להצבעה נגד השקעות בישראל שהתקיימה באוניברסיטת קליפורניה שבסן-דייגו. בשלט, שטחה של ישראל צבוע בצבעי הדגל הפלסטיני.

7.1 אנטי-נורמליזציה של יחסי העולם הערבי עם ישראל

כחלק מן האסטרטגיה הכוללת של התנועה, קידמה הנהגת ה-BDS את ההתנגדות ליחסים נורמליים עם ישראל, ואת הוצאתם אל מחוץ לחוק, אשר, כפי שיתואר גם בסעיף 7.2 להלן, הוגדרו על-ידי וואליד סאלם (Salem), חבר לשעבר בארגון הטרור הפלסטיני 'החזית העממית לשחרור פלסטין' (PFLP) באלו המילים: "אלה שאינם מקבלים את האחר, בין אם הוא אדם פרטי, קבוצה או אומה".⁶⁴

אחת הפעילויות העיקריות של ועד החרם הלאומי הפלסטיני היא "ניטור ותגובה מהירה בדרך של קריאות לפעולה מטעם הוועד הלאומי של התנועה (BNC) נגד פרויקטים ויוזמות אשר מובילים להכרה או שיתוף-פעולה (כלומר, נורמליזציה) עם משטר האפרטהייד של ישראל, הקולוניאליזם והכיבוש".⁶⁵ עמדות אלו אומצו מאז בכמה מסעות-תעמולה של ה-BDS, בעיקר באוניברסיטאות.⁶⁶

ההתנגדות ליחסים נורמליים עם ישראל, הסירוב לקיים קשר כלשהו, רשמי או לא רשמי, עם המדינה היהודית, מיושמים כעת הן בידי חלק גדול של העולם הערבי והן בידי קבוצות של ארגונים אזרחיים החברים בהנהגת ה-BDS. חרף הסכמי השלום שנחתמו בין ישראל לבין מצרים וירדן, החרם הערבי עדיין בתוקף. הפלסטינים טוענים כי ההתנגדות לקשר נורמלי היא ביטוי טבעי לכך שישראל אינה לגיטימית, מאחר שהיא התגלמות משטר האפרטהייד של ימינו, כפי שהיה נהוג בדרום-אפריקה.⁶⁷

ואולם, ההיסטוריה מזכירה לנו שההתנגדות לנורמליזציה, למעט עמדותיהן הרשמיות של מצרים וירדן, מקורה בחרם בן עשרות השנים שיזמה הליגה הערבית כבר ב-1945 נגד הציבור היהודי שחי אז בפלשתינה-א"י תחת המנדט הבריטי. החרם הערבי הופנה בהמשך נגד מדינת ישראל אחרי שהוקמה ב-1948, תשעה עשרה שנים לפני ניצחונה במלחמת ששת הימים. התנגדות הפלסטינים לנורמליזציה נובעת גם מסירובו של אש"ף להכיר במדינת ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי עוד מאז שהחלו תהליכי השלום של מדריד ואוסלו בתחילת שנות ה-90. המערכה הערבית לאנטי-נורמליזציה ולדה-נורמליזציה הפלסטינית, שיוזכרו להלן, השפיעה על תומכי ה-BDS במערב שאימצו את אותה מדיניות.

בהקשר זה יש לציין כי ההתנגדות לנורמליזציה והחרם על ישראל היו התגובות המקוריות של הליגה הערבית להקמתה של ישראל ב-1948. מדינות ערביות סירבו להכיר בישראל או לכבד במגע עם ישראל או עם ישראלים, מחשש שיחסים "נורמליים" יעניקו לגיטימציה למדינה שזה מקרוב קמה. מדינות ערביות סירבו אפילו להשתמש בשם "ישראל" והעדיפו לכנותה "הישות הציונית".

מדיניותה של הליגה הערבית להתנגד לכל נורמליזציה עם ישראל אושררה בהצהרת חרטום, שבה הגיבה הליגה הערבית על הושטת היד לשלום של משה דיין, שר הביטחון לשעבר, ב"שלושת הלאוים" המפורסמים: "לא לשלום עם ישראל, לא להכרה בישראל ולא למשא ומתן עם ישראל".⁶⁸ שלושת הלאוים היו ללא תנאי: קצרה ידן של ישראל ובעלות-בריתה לשנות את החלטת העולם הערבי לשלול את זכותה של ישראל להתקיים. שלילה זו מנעה אוטומטית את האפשרות שמדינה ערבית החברה בליגה הערבית תקיים אתה יחסים נורמליים כלשהם.⁶⁹

ההזדמנות היחידה שבה חל שינוי בעמדה הערבית שלא לאפשר נורמליזציה עם ישראל היתה כרוכה במחיר שישראל לא היתה יכולה לשאת: יוזמת השלום הערבית מ-2002 (API) התחייבה לנרמל את היחסים עם ישראל, אם זו תיסוג לקווי שביתת הנשק של 1949, תסכים להקמת מדינה פלסטינית שבירתה מזרח-ירושלים ותקבל את החלטת האו"ם 194.⁷⁰ ואולם, אילו התקבלה יוזמת השלום הערבית, היתה מתאפשרת "שיבה" של מיליוני פליטים פלסטינים וצאצאיהם לישראל על פי החלטת האו"ם 194, וכתוצאה מכך היה נמחק אופיה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.

מאחורי המערכה שלא לכוון יחסים נורמליים עם ישראל עומדים גם מניעים דתיים, הנוגעים ליחסי ישראל עם העולם המוסלמי. הפרשן הערבי חאלד אבו טועמה (Abu-Toameh) כתב שהמאמץ הערבי-מוסלמי נגד הנורמליזציה נובע מן האסלאם. לדבריו: "בעיני ערבים ומוסלמים רבים, הסכסוך עם ישראל לא נסוב על נסיגה לקווים שלפני 1967. למתנגדים אלה אין כוונה להכיר בזכותה של ישראל להתקיים, אפילו אם תסכים להקמת מדינה פלסטינית ריבונית ועצמאית בגדה המערבית, רצועת-עזה ומזרח-ירושלים".⁷¹ ד"ר עלי קה-דאגי, המזכיר הכללי של האיגוד הבינלאומי של מלומדים מוסלמים, כותב: "המוסלמים בעבר ובהווה תמימי דעים כי אם אדמה ערבית נכבשת, יושביה חייבים להכריז ג'יהאד עד שהיא משתחררת מידי הכובשים".⁷²

חרף ביקורו של הגנרל הסעודי אנואר אל-עשקי (Al-Eshki) בישראל ב-2016, רוב מדינות-ערב ומדינות מוסלמיות רבות ממשיכות להתנגד לקיום יחסים נורמליים עם ישראל - התנגדות שהחלה עשורים לפני מלחמת ששת הימים. כל 16 המדינות בהן קיים רוב מוסלמי או ערבי מסרבות לקבל מבקרים בעלי דרכון ישראלי.⁷³

יתרה מזאת, ארגוני הספורט של כמה מדינות ערביות הורו לספורטאים שלהן להימנע מתחרויות נגד נבחרות או ספורטאים ישראלים.⁷⁴ אתלטים ערבים או מוסלמים מרבים לסרב להתחרות ואפילו להתאמן לצד מתחריהם הישראלים, כפי שקרה עם לבנון ואלג'יריה באולימפיאדת לונדון ב-2012.⁷⁵ באולימפיאדת ריו 2016 דווח כי המשלחת הלבנונית חסמה את דרכם של ספורטאים ישראלים לאוטובוס שהסיע נבחרות מן הכפר האולימפי אל טקס הפתיחה. ראש המשלחת הלבנונית, סאלים אל חאג' נאקולה (Nakoula), זכה על כך לתשבחות בתקשורת הלבנונית. אחד השדרים של תחנת 'אל-מנאר' של חיזבאללה צייץ בטוויטר: "הישראלים הורחקו מן האוטובוס כי אין מקום לנורמליזציה (עם ישראל) בצורה כלשהי, ומשום שהזהות הלבנונית היא זהות של התנגדות. היה גאה להיות לבנוני".⁷⁶

7.2 דה-נורמליזציה

בשונה מהאנטי-נורמליזציה, הרי שהדה-נורמליזציה ביחס לישראל נועדה לנתק את היחסים הקיימים אֶתה. יחסים רשמיים ולא-ממשלתיים פלסטיניים-ישראליים נוצרו עם ישראל בשעת החתימה על חילופי האיגרות שהתניעו את הסכמי אוסלו בספטמבר 1993.⁷⁷ יחסים אלה כוללים קשרים דיפלומטיים רשמיים שנוצרו באמצעות מדינות קשורות ויחסים בין-אישיים עם ישראלים או בין מוסדות ישראליים למוסדות בחו"ל. נוסף על הפעילות הישנה למנוע מישראל יחסים נורמליים, פעלה תנועת ה-BDS במערב להביא ל"דה-נורמליזציה" - ביטול יחסים דיפלומטיים שכבר כוננו בין ישראל למדינות שונות, הגבלת שיתופי הפעולה בין ישראל לבין המדינות הקשורות עמה, ואפילו מניעת קשרים בלתי-רשמיים עם מוסדות או אזרחים ישראלים פרטיים ואחרים באמצעות חרם, שלילת השקעות וסנקציות.

כוכב הרוק הבריטי האגדי, רוג'ר ווטर्स, ממייסדי להקת 'פינק פלויד', צובע בגרפיטי את גדר הביטחון הצמודה לעיר בית לחם בגדה המערבית, 7.7.2016.

פעולות מסוג זה מקובלות אפילו בירדן ובמצרים - שתי המדינות המוסלמיות-ערביות היחידות שיש להן יחסים דיפלומטיים והסכמי-סחר עם ישראל. בעוד מנהיגים מצרים, כגון אנואר סאדאת, חוסני מוברק, עבדל פתח א-סיסי ואחרים, הביעו תמיכה ביחסים עם ישראל מאז חתימת הסכם השלום אתה ב-1979, נתגלע פער רחב בין דבקותה של ההנהגה המצרית להמשיך את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל לבין ההתנגדות העממית לנורמליזציה עמה. כך, לדוגמה, חבר הפרלמנט תוופיק עוקאשה (Okasha) סולק מן הפרלמנט המצרי במאוס 2016 כעונש על שנפגש עם שגריר ישראל במצרים.⁷⁸ דוגמה בוטה עוד יותר היא ההתקפה על שגרירות ישראל בקהיר שכמעט והסתיימה בפגיעה בנפש.

ההתנגדות העממית הרחבה במצרים לנורמליזציה של היחסים עם ישראל הביאה גם לירידה בנכונות הציבור המצרי לשמור על הברית שבין מצרים לארצות הברית. כך, לדוגמה, היו במצרים כאלה שפירשו את רצח אנואר סאדאת על ידי הג'יהאד האסלאמי המצרי ב-1981 כאילו המצרים דחו את רעיון כינון היחסים הנורמליים עם ישראל, שללו את קיום היחסים עם ארצות הברית, לרבות סיוע צבאי, שללו בכלל את היחסים עם המערב וכמו גם את הרפורמות הליברליות שהנהיג סאדאת.⁷⁹

המצב בירדן אינו טוב יותר. מאז 2014 התעצמה המערכה שמנהל ה-BDS לשלול את הנורמליזציה עם ישראל גם בירדן, המקיימת עמה יחסים דיפלומטיים מלאים. הנהגת ה-BDS גייסה יותר מ-160 ארגונים של החברה האזרחית הירדנית לחרם על ישראל וקראה להם "לדחות כל אמצעי של נורמליזציה עם משטר האפרטהייד".⁸⁰ הם קיימו תהלוכות ואירועים אחרים של החברה האזרחית נגד שיתוף הפעולה של המלך עבדאללה וממלכתו עם ישראל. ב-15 במארס 2016 קיימו מנהיגי ה-BDS הירדנים מסיבת עיתונאים ברבת עמון ובה קראו להטיל חרם מוחלט על מוצרים ישראליים, בהכרזים כי "לוחמה כלכלית אינה נופלת בחשיבותה ממלחמה צבאית".⁸¹ לפי הדיווחים, מנהיגי ה-BDS הירדני, מוראד אל-קאדי, העלה מוטיבים של עלילת-דם קלאסית כשאמר ש"המערכה נועדה להזהיר סוחרים ואזרחים מפני נורמליזציה עם אויב המטמא את דמם של נשים וילדים בפלסטין הכבושה".⁸²

7.3 התכחשות תנועת ה-BDS לתהליך אוסלו

תהליך אוסלו נועד לכונן נורמליזציה בין ישראל לבין אש"ף. כחלק מהחלפת האיגרות במסגרת תהליך אוסלו ב-1993 כתב יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, אל ראש ממשלת ישראל, יצחק רבין: "אש"ף מכיר בזכותה של ישראל להתקיים בשלום ובביטחון... אש"ף מאשר כי אותם סעיפים באמנה הפלסטינית השוללים את זכותה של ישראל להתקיים... אינם תקפים עוד".⁸³

חילופי איגרות אלה יצרו את המסגרת למגעים פתוחים בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, שהוקמה בידי אש"ף זה מקרוב, ושללו את הדרך לשיתוף-פעולה הדוק ביניהן בתחומים שונים, כולל ביטחון, כלכלה, מדע, טכנולוגיה, תרבות, חינוך ויוזמות בין בני העמים.⁸⁴ ואולם, כפי שגילה המודיעין הישראלי, ערפאת לא קיבל את ישראל מעולם כמדינה יהודית.⁸⁵ גם יורשו של ערפאת, מחמוד עבאס, יו"ר הרשות הפלסטינית הנוכחי, ממשיך להחזיק באותה עמדה אסטרטגית של דחייה. ההתכחשות הפלסטינית אל ישראל כמדינת לאום של העם היהודי ממשיכה להיות המקור לשורה ארוכה של התנגדויות פלסטיניות להסכם שנועד, ויכול היה, להביא לפתרון הסכסוך עם ישראל.

ציבורים שונים בחברה הפלסטינית התנגדו למגעי אש"ף עם ישראל, מאחר שהם ראו בהם "מכירת חיסול" של מאבקו של העם הפלסטיני להביא לידי הכחדת המדינה היהודית ולהקמת מדינה פלסטינית על חורבותיה. הסרבנים, שדחו כל הסדר עם ישראל, המשיכו לקדם את ההתנגדות לנורמליזציה ולהיאבק באותם חלקים בחברה הפלסטינית שבחרו להכיר בישראל. סרבנות זו התחזקה עם פרוץ האינתיפאדה השנייה בשנת 2000.

דגל שהונף בהפגנת BDS פרו-פלסטינית, עליו נכתב: "פלסטין תשוחרר - מהנהר עד הים". הכרזה זו שכיחה בהפגנות פרו-פלסטיניות של קבוצות אנטי-ישראליות ואנטישמיות בקמפוסים בצפון-אמריקה, כגון 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP). הטוענים שלישראל אין זכות קיום כמדינה יהודית יש להחליפה במדינה פלסטינית.

המערכה העכשווית של ה-BDS ממשיכה קו זה של התנגדות לישראל ולכל סוג של נורמליזציה בין ישראל לחברה הפלסטינית. אחד הארגונים המובילים התנגדות זו נגד ישראל הוא: The Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel (PACBI), אשר מגדיר נורמליזציה כך:

השתתפות בכרויקט כלשהו, ביוזמה או בפעילות, בפלסטין או בזירה הבינלאומית, שמטרתה המוצהרת או הנסתרת היא לכנס יחדיו פלסטינים (ו/או ערבים) וישראלים (אנשים או מוסדות), מבלי לקבוע שמטרתה לחשוף ו/או להתנגד לכיבוש הישראלי ולכל צורות האפליה והדיכוי נגד העם הפלסטיני.⁸⁶

PACBI ושאר מוסדות ה-BDS פועלים נגד כל סוגי הפעילויות האלה ובמיוחד נגד דיאלוג ישראלי-פלסטיני. דיאלוג, לטענתם, "הוא צורה של נורמליזציה, המעכבת את סיום המאבק באי הצדק".⁸⁷

כמה סרבני נורמליזציה של ה-BDS אף רואים בעצם קיומו של משא ומתן ושיחות שלום בין מנהיגים צורה של נורמליזציה שיש להתנגד לה. זייאד לונט (Lunat), המתאם לשעבר של הוועד הלאומי של ה-BDS, כתב כי יוזמת השלום הערבית אינה מתקבלת על הדעת:

עצם ההצעה יש בה משום הסכמה דה-פקטו לנטע הזר הציוני הקולוניאלי באזור ולהשלמה עם עליונותו הצבאית... לאור מאמצים אלה, המובילים על-ידי מדינות, לנרמל את הטיהור

האתני הישראלי ואת כליאתם של הפלסטינים בגטאות תחת משטר אפרטהייד גזעני, איך נוכל להחזיר לתוך המשוואה עקרונות של צדק, שוויון וזכויות-אדם?⁸⁸

דחייה זו של נורמליזציה ("תטביע" בערבית) עיצבה את העמדה הפלסטינית כלפי המשא ומתן והיחסים הכוללים עם ישראל. היא גברה לאחר כישלון המשא ומתן בין יו"ר הרשות הפלסטינית, עבאס, לראש ממשלת ישראל לשעבר, אהוד אולמרט, באנאפוליס ב-2008, כשהרשות הפלסטינית אימצה באופן חד-צדדי את "האסטרטגיה של קוסובו".⁸⁹ מאז מדגישה ההנהגה הפלסטינית בהצהרות שונות כי האסטרטגיה הפלסטינית היא סירוב למשא ומתן עם ישראל ובמקום זאת היא מפעילה לחץ בינלאומי שמטרתו לכפות על ישראל להיכנע לדרישותיה. לדוגמה, בביקור רשמי של שר החוץ של הרשות הפלסטינית ביפן במארכס 2016, אמר שר החוץ הפלסטיני, ריאד אל-מאלכי, במסיבת עיתונאים: "לעולם לא נשוב לשיחות ישירות עם ישראל".⁹⁰

המדיניות הפלסטינית היא נגד הנורמליזציה ("מועארדת א-תטביע", בערבית) - לאסור דיאלוג ולמנוע יוזמות ממשלתיות ופרטיות, כולל יוזמות אזרחיות שמקדמות דו-קיום. דוגמה לאיסור על הנורמליזציה אפשר למצוא בהודעתו של עבאס שהרשות הפלסטינית אוסרת לקנות במרכולים של רמי לוי באזור C שבגדה המערבית (שנשאר תחת שליטה ישראלית לפי הסכם הביניים של אוסלו). רמי לוי, אחד מיזמי השיווק הקמעונאי המצליחים בישראל, הקים מרכולים בשטחים בהם חיים ועובדים יחד ישראלים ופלסטינים. לוי אמר לכותב מחקר זה כי שם לו למטרה לקדם יחסים של שלום ולעזור להניח את המסד להסכם שלום שיהיה מקובל על שני הצדדים.⁹¹ ברוח זו, השואפת לנורמליזציה, לוי מעסיק עובדים ומנהלים פלסטינים. אך מחווה זו לא שכנעה את עבאס. הוא הודיע שהרשות הפלסטינית תטיל קנסות על כל פלסטיני שישוב לשטחי הרשות הפלסטינית ובידו שקית-קניות של רמי לוי.⁹²

מחויבותה של ישראל להסכם הביניים של אוסלו מ-1995, שזכה לערבות בינלאומית וקרא למשא ומתן על גבולות ועל סוגיות-ליבה אחרות, העמידה את האפשרות למשא ומתן לשלום במצב בלתי-אפשרי: כיצד יוכלו נציגי ישראל לשיחות ליצור קשר עם עמיתיהם, כאשר מנהיגי הרשות הפלסטינית משמיעים את אותם הלאוויים שקודמיהם חרתו על דגלם בחרטום ב-1967: "לא לשלום, לא למשא ומתן ולא להכרה [בישראל]".

7.4 דה-נורמליזציה פלסטינית

המערכה שהפלסטינים מנהלים נגד הנורמליזציה שואפת לטרפד, לעקור משורש ולמנוע שיתוף-פעולה פוליטי, כלכלי ותרבותי עם ישראל, תוך שימוש במרכיב מרכזי של מערכת התעמולה של ה-BDS. חאלד אבו טוּעְמָה כתב: "המטרה [של דה-נורמליזציה] היא להרתיע ולאיים על פלסטינים וישראלים השואפים לשלום ומאמינים בפתרון שתי מדינות לשני עמים. המטרה השנייה היא לבודד את ישראל ולשלול ממנה את הלגיטימציה בקרב הקהילה הבינלאומית. בעניין זה יש לשתי הקבוצות הרבה מן המשותף עם החמאס ועם קבוצות-טרור אחרות החותרות להרוס כל סיכוי לשלום בין

ישראל לפלסטינים⁹³. בנושא ה-BDS והדה-נורמליזציה, הן מנהיגים פלסטינים והן מנהיגי ה-BDS, כדוגמת עומר ברגותי, חולקים את אותן מטרות עם החמאס וקבוצות-טרור אחרות הפועלות כדי לחסל את ריבונות ישראל ולמנוע כל סיכוי לשלום בין ישראל לפלסטינים.

המסגרת האידאולוגית של השמצת ישראל כמדינת אפרטהייד ואסטרטגיית הדה-נורמליזציה שנגזרת מכך, מעניקה לדה-נורמליזציה הפלסטינית את המתווה של 'משחק סכום-אפס' של ה-BDS כלפי ישראל. יאסר ערפאת העלה לראשונה בפורום בינלאומי את האנלוגיה בין ישראל לבין משטר האפרטהייד של דרום-אפריקה בנאום הידוע לשמצה שנשא באו"ם ב-1974⁹⁴, וועידת האו"ם נגד גזענות, אפליה גזעית, שנאת נשים וחוסר-סובלנות, שהתקיימה בדרכן, דרום-אפריקה, ב-2001, העניקה לגיטימציה בינלאומית לעלילה זו. מאז הגבירו מנהיגים פלסטינים וראשי תנועת ה-BDS את המתקפה האידאולוגית הבינלאומית נגד קיומה של ישראל, כפי שעשו ערפאת וממשיכיו, ותיארו אותה כ"קולוניאליסטית וגזענית; ריאקציונית ומפלה מן היסוד; מאוחדת באנטישמיות ובעקרונות מיושנים"⁹⁵.

שורשיה ההיסטוריים של הדה-נורמליזציה הפלסטינית ביחסיה עם ישראל נעוצים בהחרמת עסקי יהודים עוד בטרם קום המדינה. טקטיקות של דה-נורמליזציה ננקטו אחר-כך, בשנות ה-70, בידי קבוצות-טרור פלסטיניות. מאז ייסודו דגל החמאס במדיניות רשמית של דה-נורמליזציה, שכללה התנגדות למפגש כלשהו עם "הישות הציונית"⁹⁶.

יו"ר אש"ף לשעבר, יאסר ערפאת, שר החוץ לשעבר, שמעון פרס, וראש הממשלה לשעבר, יצחק רבין, מקבלים פרס נובל לשלום בשנת 1994 בעקבות חילופי האיגרות שהתניעו את תהליך השלום באוסלו.

לא רק גורמי-טרור פלסטינים, אלא גם מנהיגים פלסטינים רשמיים, התנגדו לנרמול היחסים עם ישראל בכל שלב משלבי המשא ומתן, ובעיקר בזמן תהליך אוסלו בתחילת שנות ה-90. במקרים רבים הם המליצו על דה-נורמליזציה ביחסים כקלף-מיקוח מול ישראל. קמפיינים של דה-נורמליזציה הופעלו בעת שמנהיגים פלסטינים חשו שתהליך השלום מתעכב בשל אדישות ישראלית לצורכי הפלסטינים, או שהפעולות הישראליות אינן צודקות ונוגסות בריבונות הפלסטינית.⁹⁷

מאז 1993 היו ה"אנטי-נורמליזציה" וה"דה-נורמליזציה" הפלסטיניות אמורות להפוך ללא רלוונטיות. הסכמי אוסלו מ-1993 היו אמורים לבשר על עידן חדש של שלום ויחסים נורמליים בין ישראל לבין אש"ף. הסכמי שלום עתידיים במסגרת תהליך אוסלו היו אמורים לכנות את המסגרת ליחסים נורמליים עם ישראל, כפי שקבע סעיף 16 של הסכם הביניים מ-1995:

פלסטינים ששמרו על קשר עם שלטונות ישראל לא יהוו מטרה להטרדה, אלימות, עונשים או העמדה לדין. אמצעים הולמים ומתמשכים יינקטו בתיאום עם ישראל, על מנת להבטיח את שלומם.⁹⁸

בדומה לכך, בנספח 6 של ההסכם נכתב: "בחתימה לחיים בדו-קיום של שלום, ישאפו הצדדים לעצב ולקיים תכניות שונות שיקלו על המאמצים המובילים לפיוס מלא".⁹⁹

עם זאת, מאז שהוקמה הרשות הפלסטינית, ב-1994, המונח הרשמי שמשמש אותה לגבי ישראל הוא "הצד השני". בנוסף, התקשורת הפלסטינית ונציגים של הרשות הפלסטינית משתמשים עדיין בתכיפות במונחים מן התקופה שלפני תהליך אוסלו, כגון "ממשלת הכיבוש" או "כוחות הכיבוש", בהתייחסם לישראל או לצה"ל. פלסטינים גם מרבים להתייחס אל ערים ישראליות, בעיקר אלו שיש בהן אוכלוסייה ערבית רבה, כמו חיפה, עכו ולוד, כ"כבושות" בידי "מתנחלים" יהודים ו"ממשלת הכיבוש". לפי אבו טועמה, "בנרטיב הזה ישראל היא התגלמות הרוע והיא נטע זר במזרח התיכון". לשון זו, המשמשת את הפת"ח, שהיה אמור להכיר רשמית בישראל, אינה שונה מן הרטוריקה הרדיקלית של החמאס, הקוראת להשמדת ישראל.¹⁰⁰

מדאיג במיוחד הוא השימוש שעושים אש"ף והרשות הפלסטינית בדה-נורמליזציה כאמצעי-כפייה נגד ישראל, תוך כדי התכחשות להסכמים שהצדדים השיגו בתהליך השלום, וכדי לשמר את הסכסוך, משל אין כלל הסכם. יתר על כן, מכיוון שהדה-נורמליזציה מטרפדת את שיתוף הפעולה הכלכלי, את ההתקדמות המדינית, את הדיאלוג ואת היחסים הבין-אישיים בין פלסטינים לישראלים, השתמשו בה הפלסטינים כאמצעי-כפייה במקוון צורות, ומנהיגים, אנשי-אקדמיה ואמנים פלסטינים נתנו שפע של סיבות לסירובם לשתף פעולה עם מקביליהם הישראלים.

בכיר פת"ח, חאתם עבד אל-קאדר, טען כי הוא תומך בדה-נורמליזציה עם ישראל משום שישראל דחתה את יוזמת הליגה הערבית מ-2002. לטענתו, מכיוון שישראל דחתה את התנאים של הליגה הערבית, היא אינה ראויה ליחסים דיפלומטיים עם פלסטינים או עם שכנה מזרח-תיכונית כלשהי. עבד אל-קאדר עומד על כך שהפלסטינים חייבים להימנע מפגישות רשמיות ובלתי-רשמיות עם

الشَّعب الفلسطيني جزء من الأمة العربية الإسلامية .

NATIONAL EDUCATION, GRADE 2, PART 1 (2015) P. 16// ISRAEL BEHIND THE NEWS

ספר לימוד של הרשות הפלסטינית המיועד לתלמידי כיתה ב', שמה של מדינת ישראל אינו מופיע במפה והוחלף בפלסטין.

ישראלים ולהחרים אותן.¹⁰¹ פרופ' ראשיד חלידי (Khalidi), פלסטיני-אמריקני ויועץ ותיק של אש"ף, טוען כי פלסטינים יהיו רשאים לקיים יחסים נורמליים עם ישראל אך ורק כשיושג "פתרון סופי ובר-קיימא בעניין ירושלים", בתנאים המוגדרים על-ידו.¹⁰²

בכנס שהתקיים ברבת עמון ב-2000 תחת הכותרת "דיון ערבי נגד נורמליזציה עם הישות הציונית", הדגיש בסאם שקעה (Shaka), ראש העיר שכם לשעבר, כי "נורמליזציה היא מוטו ישראלי מהותי בהסכמי שלום דו-צדדיים", וכמוה ככניעה לישות הציונית.¹⁰³ חבר הוועד המרכזי של פת"ח לשעבר, סולטאן אבו אל-עינן, אמר: "בכל מקום שבו אתה מוצא ישראלי, ערוף את ראשו. לפיכך אני מתנגד לשיחות, משא ומתן, פגישות ונורמליזציה בכל צורה שהיא עם הכיבוש הישראלי".¹⁰⁴

7.5 פגיעה במאמצים לנורמליזציה עם ישראל

בשל מערכת התעמולה של הרשות הפלסטינית נגד הנורמליזציה, שיתוף-פעולה פומבי בין פלסטינים לישראלים כבר אינו לגיטימי כיום. כדי שלא להיחשב לעיני פקידים פלסטינים או פעילים פלסטינים של ה-BDS, התקיימו באביב 2015 פגישות בין יזמי היי-טק פלסטינים לעמיתיהם הישראלים מחברת JVP הירושלמית במלון 'אמפסדור' במזרח-ירושלים בחשאיות.

אפילו השתתפות ביוזמות בתחומים ניטראליים, כמו פרויקטים מוזיקליים, קונצרטים וספורט,¹⁰⁵ טומנת בחובה סכנה לתגובה קשה מצד בכירים פלסטינים או מפגינים באשמת בגידה בעניין הפלסטיני. ג'בריל רג'ב, יו"ר האגודה הפלסטינית לכדורגל ויו"ר הוועד האולימפי הפלסטיני, אמר: "נורמליזציה בספורט עם הכובש הציוני היא פשע נגד האנושות".¹⁰⁶

במארס 2014 ארגן איש האקדמיה הפלסטיני, מוחמד דג'אני (Dajani), ביקור של קבוצת סטודנטים פלסטינים מאוניברסיטת אל-קודס במחנה הריכוז אושוויץ. הסיור עורר סערת-רוחות בחברה הפלסטינית, בעיקר מצד אנשי ה-BDS ופעילי הדה-נורמליזציה. מכונתו של דג'אני הוצתה, הוא קיבל איומים על חייו ואולץ להתפטר ממשרתו באוניברסיטה.¹⁰⁷

במאי 2015 הוכה פעיל שלום מארגון 'חיבוק ירושלמי', שניסה לקדם קשר בין יהודים לערבים בירושלים. הבריונים שתקפו אותו טענו כי הם פעילי האנטי-נורמליזציה.¹⁰⁸

פעילי BDS פלסטינים מניפים דגלים פלסטינים בסניף רמי לוי באזור שער בנימין - אחד מאזורי התעשייה בגדה המערבית.

דוגמה קלאסית לדה-נורמליזציה של הרשות הפלסטינית אירע באוקטובר 2016, כאשר ארבעה פלסטינים תושבי הכפר ואדי ניס, השוכן בקרבת ירושלים, נעצרו ונחקרו ע"י כוחות הביטחון הפלסטיניים באשמת ביקור בסוכת השלום בביתו של שכנם היהודי, ראש מועצת אפרת, עודד רביבי. בעקבות הסיקור בתקשורת הישראלית והבינלאומית ולחץ כבד מצד ישראל, לרבות של ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו, שוחררו הארבעה, אך רק לאחר ששילמו קנס בסך 54,000 ₪ ובילו שבוע במעצר. בכיר במערכת הביטחון הפלסטינית גינה את הביקור כמעשה של ניסיון לנורמליזציה וציין: "כל שיתוף-פעולה פלסטיני נחשב כהפרת החוק הפלסטיני בכך שהוא משתף פעולה עם האויב".

הרשות הפלסטינית מילאה תפקיד חשוב בשלילת יחסים נורמליים עם ישראל. ב-2015 פעל ראש איגוד הכדורגל הפלסטינית, ג'יבריל רג'וב, נמרצות להוצאת ישראל מאיגוד הכדורגל הבינלאומי - פיפ"א (FIFA). דוגמה זו, ומעורבותה ההולכת וגדלה של הרשות הפלסטינית בפעולות ה-BDS, יוצגו בהרחבה להלן, בסעיף 7.8.

7.6 דה-לגיטימציה של יוזמות משותפות

בשל שלילת הנורמליזציה עם ישראל מגעה הרשות הפלסטינית בפרויקטים ציבוריים משותפים אשר היו עשויים להועיל לפלסטינים, והפלסטינים שהשתתפו בפרויקטים אלה נחשפו לאיומים. זה 20 שנה שמקודמת פעילות להטיית מי הביוב בנחל קדרון למפעל לטיפול בשפכים שיוקם באזור, אשר עשוי להועיל מאוד לאוכלוסייה הפלסטינית החיה באותו אזור. ראשי הערים של ירושלים ושל בית לחם אישרו ב-1994-95 פרויקט גרמני-ישראלי משותף לטיפול בשפכי נחל קדרון, אך הרשות הפלסטינית, שהיתה

פרויקט גרמני-ישראלי משותף להטיית מי הביוב בנחל קדרון למפעל לטיפול בשפכים שיוקם באזור. הפרויקט נדחה ע"י הרשות הפלסטינית על מנת לטרפד כל ניסיון לנורמליזציה עם ישראל.

אמורה להיות שותפה שווה בפרויקט, דחתה אותו בטענה שבכך תכיר "בריבונות ישראלית על מזרח-ירושלים"¹⁰⁹.

מאז 2004 ישבה ועדת ההיגוי לאגן הקדרון על מדוכת הסוגיות הקשורות בהנחת תשתית למי-ביוב באזור. תכנית האב הוצגה ב-2010 והתכנית לביצוע הושלמה ב-2013.¹¹⁰ כמעט כל הביוב שהתכנית נועדה לטפל בו מגיע ממזרח-ירושלים ומכפרים פלסטיניים, והמים שהיו אמורים להיות מופקים במסגרתה נועדו בחלקם להשקיית גידולי-תמרים של פלסטינים. נוסף על כך הסכימה ועדת ההיגוי לנחל קדרון לכך שהאחריות על הפרויקט תופקד בידי ועדה בינלאומית עד שתקום מדינה פלסטינית עצמאית - אז תועבר הבעלות על המפעל לידיה.

למרות שמנהיגי הציבור באזור - ראשי הבדווים וראשי הקהילות השונות - תמכו במפעל תמיכה מלאה, ההנהגה הלאומית הפלסטינית דחתה אותה על הסף. כל בנייה של מתקני-ביוב חדשים מותנית באישור השר לענייני מים ברשות הפלסטינית, ד"ר שדאד עַתילי (Attili), אך עתילי סירב לאשר את פרויקט הביוב לנחל קדרון בטענה של ההתנגדות לנורמליזציה. הנימוק שבו תלה את סירובו היה ש-"95% מערוץ הנחל עוברים בשטח פלסטיני"¹¹¹.

ועדת ההיגוי הזהירה שאם לא תיפתר הבעיה בנחל קדרון יפגע הדבר בבריאותם ובפרנסתם של הפלסטינים המתגוררים בסמוך לשפך הביוב, כפי שניתן להיווכח בכפר הפלסטיני עובידייה השוכן בסמוך לערוץ הביוב הנוכחי. ראש הכפר, סולימן עבדוללה אל-עסה (Al-Assa), הבהיר כי סוגיה זאת גוזלת 80% מזמנו, בעיקר בניסיונות נואשים לשכנע את הרשות הפלסטינית לאשר את הפרויקט.¹¹²

למרות זאת, איימה הרשות הפלסטינית על כפרים פלסטיניים שלא ישתפו פעולה עם שכניהם היהודים. עודד רביבי, ראש מועצת אפרת בגוש-עציון, ציין באוזני כותב שורות אלו כי בסוף 2015 הוא הציע לחבר את הביוב של אחד הכפרים הפלסטיניים הסמוכים לתשתית הביוב של גוש-עציון. ראש הכפר נאלץ לסרב, מפחד איומים שקיבל מבכירים ברשות הפלסטינית. הוא אמר לרביבי: "הם לא ירשו ששפכים פלסטיניים יזרמו ביחד עם שפכים ישראליים"¹¹³.

הסירוב הפלסטיני לשתף פעולה בפרויקטים לטיפול בשפכים מתוך התנגדות ליחסים נורמליים עם ישראל מהווה הפרת הצהרת העקרונות של הסכמי אוסלו (אוסלו 2 מ-1995), בה התחייבו הצדדים במפורש שישתפו פעולה בתחומים שעשויים להביא תועלת לשני הצדדים, כגון מים, אנרגיה והגנת הסביבה.¹¹⁴

7.7 ארגונים פלסטיניים חוץ-ממשלתיים ותנועת ה-BDS

לארגונים הפלסטיניים החוץ-ממשלתיים שחתמו על קריאת ה-BDS ב-2005 אין כלל שורשים בחברה הפלסטינית והם אינם מייצגים את החברה האזרחית הפלסטינית. אלה ארגונים לא-ממשלתיים הכוללים פעילי שמאל קיצוני, סרבני שלום ונציגי ארגוני הסירוב, בהם גם כאלה המופיעים ברשימת הטרור הבינלאומית.

ארגוני טרור כמו 'החזית העממית לשחרור פלסטין' משתמשים ב-BDS כתחליף לטרור, או כאסטרטגיה משלימה לטרור, בניסיונותיהם להביא לידי התפוררותה של ישראל. להקשר ההיסטורי יש כאן משמעות: ב-1994, עם ייסוד הרשות הפלסטינית בהנהגת פת"ח ובתמיכה בינלאומית, איבדו ארגוני הסירוב האלה את השפעתם, את הרלוונטיות הציבורית שלהם ואת יכולותיהם הכספיות, והם מצאו בתנועת ה-BDS רלוונטיות חדשה ואמצעי חדש לגיוס תמיכה פלסטינית.

במהלך שנות ה-2000 הפכו ראשי הארגונים הלא-ממשלתיים (NGOs) לאלטה פוליטית, מבלי שזכו לתמיכה העממית הנדרשת ממנהיגי מפלגות. ואכן, ארגונים חוץ-ממשלתיים רבים נעדרים פיקוח הנהוג במפלגות פוליטיות. לדברי סלאח עבדל א-שאפי: "כמה מראשי הארגונים הלא-ממשלתיים מבקשים להיכנס לזירה החברתית והפוליטית, שלא דרך המפלגה הפוליטית".¹⁵

כפי שהפרשנית מהא אבו-דיה מסבירה:

הזרם הגובר של תרומות כתוצאה מהקמתה של הרשות הפלסטינית תרם גם להתרבות מהירה של גופים חוץ-ממשלתיים שהציגו מגוון אג'נדות חברתיות, כלכליות, תרבותיות ופוליטיות קיצוניות. קהילת הגופים הלא-ממשלתיים הפלסטינית נהייתה תוססת וממומנת היטב בידי תורמים בינלאומיים, ורבים ממנהיגי גופים אלה היו גם פעילים פוליטיים במפלגות [פלסטיניות] שונות.¹¹⁶ (הדגשה ע"י המחבר).

פרופ' נורמן פינקלשטיין, מבקר ידוע ונוקב של ישראל, האשים את הנהגת הארגונים החוץ-ממשלתיים כי היא אינה מייצגת איש. "הגורו-אים ברמאללה, אתם יודעים, נותנים הוראות איך ללכת. ואז, אם אינכם מצייתים, הם אומרים כי 10,556,454 ארגונים של החברה האזרחית הפלסטינית דרשו שכך יהיה".¹¹⁷ פינקלשטיין שאל: "מיהם אותם ארגונים? אלה הם ארגונים... של איש אחד. בעודם מתיימרים לייצג את מה שהם מכנים, החברה האזרחית הפלסטינית... אז למה הם אינם יכולים לארגן אף פעם הפגנה של יותר מ-500 בני-אדם?... (הם) אינם מייצגים דבר".¹¹⁸

ארגוני החברה האזרחית והארגונים החוץ-ממשלתיים ברחבי העולם מקדמים את האסטרטגיה של ועידת דרבן ומסייעים לקמפיין ה-BDS בכך שהם מצמידים לישראל מונחים שקריים, כגון: אפרטהייד, טיהור אתני וכדומה. התמונה מתבהרת כאשר בודקים את טיבם של מנהיגי הארגונים החוץ-ממשלתיים שעומדים מאחורי קריאת ה-BDS מ-2005.

פרופ' נורמן פינקלשטיין, מבקר בלתי נלאה של ישראל, תיאר את תנועת ה-BDS כ"כת" ילדותית.

7.8 המנהיגות הפלסטינית של תנועת ה-BDS

ד"ר מוסטפה ברגותי, שהיה בעבר מועמד לתפקיד יו"ר הרשות הפלסטינית, הוא אחד המנהיגים החשובים ברשת ארגוני החברה האזרחית הפלסטינית, ומן הבולטים בארגון חרמות ו"התנגדות בלתי-אלימה" בשנים האחרונות. באוקטובר 2001 נמנה ד"ר ברגותי על מייסדי 'ההגנה הבינלאומית של הארגונים החברתיים של העם הפלסטיני' (Grassroots International Protection for the Palestinian People - GIPP) - "תכנית שנועדה להגן על פלסטינים, כולל על אלה המעורבים במחאה שאינה אלימה, באמצעות הבאת אזרחים מן העולם הרחב על מנת להרתיע, או לפחות להיות עדים לאלימות של צה"ל והמתנחלים".¹¹⁹ GIPP שימשה מטרייה לשיתוף-פעולה ולתיאום של אגודות אזרחיות, איגודים חברתיים, ארגונים חוץ-ממשלתיים וכנסיות מהגדה המערבית, מאירופה ומארצות הברית. תחת כנפיה צמחה רשת ה-PNGO (ארגונים לא-ממשלתיים פלסטיניים) שתופסת היום מקום מרכזי בתנועת ה-BDS, כמו גם 'התנועה הבינלאומית לסולידריות' (International Solidarity Movement - ISM), הידועה במעורבותה בפעילויות אלימות ותומכות-טרור (עוד על ISM להלן).¹²⁰

מוסטפה ברגותי ידוע כיום בהתנגדותו לעבאס והוא משמש מזכיר כללי של תנועת 'היזמה הלאומית הפלסטינית' ('אל-מובדארה' - PNI - Palestinian National Initiative), שייסד ד"ר חידר עבד א-שאפי, ממנהיגי הקומוניסטים הפלסטינים. לפני כן היה ברגותי מזכיר כללי של 'מפלגת העם הפלסטינית' (הקומוניסטית) (Palestinian People's Party - PPP) ונציגה במועצה הלאומית הפלסטינית (Palestinian National Council - PNC). תחת הנהגתו חתמה מפלגת העם הפלסטינית בנובמבר 2001 על הצהרה מטעם מועצת הכוחות הלאומיים והאסלאמיים בפלסטין (ראו להלן) שקראה להמשיך "באינתיפאדה המבורכת", היללה את "ההתנגדות ההרואית" והזהירה מפני "המדיניות הערמומית של הישות הציונית

בכירי פת"ח וחמאס חוגגים את הסכם הפיוס הסולל את הדרך לממשלת אחדות לאומית. מוסטפה ברגותי (משמאל) הוביל את מאמצי אש"ף להדק את הקשר עם חמאס למרות פעולות הטרור המתמשכות כנגד ישראל ואמנת חמאס הקוראת לרצח יהודים והשמדת מדינת ישראל. מאי, 2014

הנובעת משליטת השדולה הציונית בעמדות המפתח העיקריות של תהליך קבלת ההחלטות בארצות הברית, כדי לגייס תמיכה מלאה במדיניותה של ממשלת ישראל הגזענית, בעיקר בתקופת שלטונו של המחבל שרון".¹²¹

תנועתו של ברגותי מכונה 'הברית הליברלית של הסוציאליסטים והדמוקרטים'. יוזמת החרם שלה, "באדר", שמה לה למטרה להחרים כל סחורה ישראלית בשטחים הפלסטיניים.¹²²

מוסטפה ברגותי הוא בעל קשרים טובים הן בקרב השמאל הקיצוני באירופה והן עם שלוחות אירופיות של האחים המוסלמים, ולפיכך אפשר אולי לאפיין את תפקידו בצורה הטובה ביותר כמתאם בין פלגים יריבים אלה לצורך ה-BDS.¹²³

עומר ברגותי, מהנדס פלסטיני שהפך למנהיג תנועת ה-BDS, ייסד את 'הקמפיין הפלסטיני לחרם אקדמי ותרבותי נגד ישראל' (PACBI). הוא תומך שנים רבות ב"פתרון המדינה האחת", שפירושו מחיקת מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

ברגותי אחר - עומר ברגותי - הוא אחד ממייסדי PACBI ותנועת ה-BDS. הוא תומך ותיק ב"פתרון המדינה האחת", שפירושו פירוקה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. הקיצוניות של עומר ברגותי מופנית גם אל בעלת בריתה הראשית של ישראל, ארצות הברית. כמה מן הפתבים המוקדמים שלו, הזמינים עדיין לקריאה ברשת, מבטאים גישה אנטי-אמריקנית עמוקה. ביולי 2004, לדוגמה, הוא כתב:

אנו עדים לעלייתה מבשרת הרעות של האימפריה החזקה ביותר אי-פעם עלי אדמות. אם לשפוט על-פי דיווחים קבועים בתקשורת ועל פי סקרי דעת-קהל, שאר העולם רואה בה [בארה"ב] מדינת-רשע המטילה את חתתה ביהירות על מדינות אחרות במזרח ובמערב, בדרום ובצפון, עד שייכנעו לתכניתיה המוצהרות לשלוט בעולם ולהגיע לעליונות כלכלית בלתי-מעוררת.¹²⁴

בספטמבר 2004 כתב עומר ברגותי מכתב פתוח אל הציבור האמריקני, ובו קבע כי מנהיגים אמריקנים נהגו בגזענות שגרמה לחיילי ארה"ב לחדול לראות בעיראקים בני-אנוש. הוא הדגיש כי הוא מתנגד לכל צורה או גרסה של טרור, "ואין זה משנה אם הוא בא מממשלתכם - מה שקורה רוב הזמן - או

מאחד מקרבנותיה הרבים המבקש נקמה". מכיוון שהאמריקנים בחרו להיות "אימפריה", הרי הם "שותפים לדבר עבירה"¹²⁵.

מכאן ניתן להניח שכפי שהטורו, שהופנה כנגד ישראל במשך עשורים, חלחל בהמשך גם כנגד ארה"ב, אירופה והמערב, כך תנועת ה-BDS, מתקפת הדה-לגיטימציה והשנאה שבייסודן, שהחלו כנגד ישראל, יופנו כעת גם כנגד ארה"ב והמערב.

מנהיגותו של עומר ברגותי במערכת התעמולה של ה-BDS ממחישה את מטרותיה ארוכות הטווח של התנועה ביחס לישראל. הוא זה שחיבר את "הצהרת המדינה האחת" מנובמבר 2007, בעקבות הכנסים שנערכו באותה שנה בלונדון ובמדריד בנושא "פתרון המדינה האחת"¹²⁶. הוא אמר לעיתון ניו-ריפבליק כי אפילו היתה ישראל שמה קץ לשליטתה בגדה המערבית, הוא היה ממשיך לקרוא לחרם עליה. "רוב העם הפלסטיני", הודה, "אינו סובל מכיבוש, אלא מהכחשת זכותו לשוב הביתה"¹²⁷. קריאה זו לשיבתם של צאצאי הפליטים לישראל אינה אלא קריאה למחיקת אופיה היהודי והדמוקרטי.

עוד כתב ברגותי:

פתרון שתי המדינות אכן מת. ברוך שפטרנו! אבל מישהו חייב להוציא לו תעודת-פטירה רשמית לפני שהגופה הנרקבת תזכה לקבורה הגונה ואנו נוכל להמשיך לחפש אלטרנטיבה צודקת, ולכן גם בת-קיימא, לדו-קיום של שלום בין יהודים לערבים בפלשתינה המנדטורית: פתרון המדינה האחת... לשלב הנוכחי יש כל המאפיינים הסמליים של מה שאפשר לראות כפרק הסיום של הפרויקט הציוני. אנו עדים לגוועתה המהירה של הציונות, ואין מה שיוכל להצילה, כי הציונות נחושה בדעתה לשים קץ לחייה. אני כשלעצמי, תומך בהמתת חסד... ואם נחזור לפתרון שתי המדינות, לא רק שתאריך התפוגה שלו פג, מעל לכל דבר הוא מעולם לא היה פתרון מוסרי.¹²⁸

ביולי 2010 חתם ברגותי על מכתב פתוח ליושב ראש עבאס תחת הכותרת "אל תתכחש לזכויותינו", ובו דרשו פלסטינים מרחבי העולם להחליף את עבאס בבחירות חדשות בשל נאום שבו אמר: "לעולם לא אתכחש לזכות היהודית על ארץ ישראל"¹²⁹.

חותמי המכתב כתבו:

ההודעה הזאת אימצה את העיקרון המרכזי של הציונות, והיא בבחינת בגידה חמורה בזכויות הקולקטיביות של העם הפלסטיני, וכמוהו כמו ויתור של הפלסטינים אזרחי-ישראל על זכותם לחיות בשוויון במולדתם אשר בה הם נאחזו לאורך שנים חרף משטר האפרטהייד שנכפה עליהם. היא גם מוותרת על זכותם של הפליטים הפלסטינים לשוב לבתיהם.¹³⁰

החותמים הוסיפו כי אף מוסד או מנהיג פלסטיני לא השלים אי-פעם עם זכותם של היהודים על פלסטין, שכן היא סותרת את זכויות העם הפלסטיני שהעולם הכיר בהן.¹³¹

פעיל BDS, זיאד שועייבי: "על מנת להגשים צדק, שיבת פליטים, ובכלל - את ההגדרה העצמית של הפלסטינים - יש לדחות את הנורמליזציה ויש להגביר את ההתנגדות לדיכוי הישראלי, שהוא רב-פנים: כיבוש, התנחלות ואפרטהייד. לעומת זאת, הסכמי אוסלו ותהליך השלום חסרים את ה"מוקאומה", "התנגדות", לטיהור האתני. רוב מוחלט של הפלסטינים קורא היום לנטוש את הערוץ האבדני הזה של אוסלו."

ג'מאל ג'מעה, מתאם המערכה שמנהלים ארגוני השטח החברתיים נגד "חומת האפרטהייד" (הידועה גם בשם 'עצרו את החומה'), טוען כי הוא מייצג 50 ועדות עממיות. בחינת פעילותן מראה כי הן מטשטשות לעתים קרובות את הגבול בין מחאה בלתי-אלימה למחאה אלימה. 'עצרו את החומה' הוא אחד הגופים שכינסו את הוועד הלאומי של ה-BDS ב-2007. ג'מעה תיאר את ישראל כ"מדינת אפרטהייד קולוניאלית וגזענית"¹³². הוא היה זה שרשם את האתר הנוכחי של הוועד ברשת, bdsmovement.net, והוא מתאם הפגנות רבות נגד ישראל בכפרים הפלסטיניים, אשר בכמה מקרים הפכו להפגנות אלימות. לדוגמה, ההפגנות בבילעין¹³³ ובנעלין כללו לעתים קרובות גלגול צמיגים בוערים ויידוי סלעים ובקבוקי-תבערה, שגבו יותר מ-170 נפגעים עד 2009.¹³⁴

ג'מעה האשים את הרשות הפלסטינית שהיא מונעת הן התנגדות חמושה והן מאבק בלתי-חמוש: "למען המדוכאים והכבושים, מאבק והתנגדות מתמשכים באמצעים נדרשים אינם רק זכותנו - הם חובתנו", והוסיף: "ההתנגדות תימשך והעם הפלסטיני יממש את זכויותיו הבסיסיות".¹³⁵

פעיל בולט אחר של ה-BDS, זיאד שועייבי, הוא הממונה על הקשרים של הוועד הלאומי (BNC) של ה-BDS בשטחים הפלסטיניים ובעולם הערבי. ביוני 2013 אמר שועייבי בריאיון:

על מנת להגשים צדק, שיבת פליטים, ובכלל - את ההגדרה העצמית של הפלסטינים - יש לדחות את הנורמליזציה ויש להגביר את ההתנגדות לדיכוי הישראלי, שהוא רב-פנים: כיבוש, התנחלות ואפרטהייד. לעומת זאת, הסכמי אוסלו ותהליך השלום חסרים את ה"מוקאומה", "התנגדות", לטיהור האתני. רוב מוחלט של הפלסטינים קורא היום לנטוש את הערוץ האבדני הזה של אוסלו.¹³⁶

7.9 הקשר בין ארגוני-טרור פלסטיניים לתנועת ה-BDS

קבוצות פלסטיניות רבות טוענות כי הן תומכות באי-אלימות, אך למעשה הן פועלות לעתים קרובות לצד קבוצות אחרות התומכות ב"התנגדות" אלימה, ולא במקומן. לדוגמה, בנובמבר 2008 הוציא הוועד הלאומי של ה-BDS נייר-עמדה תחת הכותרת "מאוחדים נגד אפרטהייד, קולוניאליזם וכיבוש: כבוד וצדק לעם הפלסטיני".¹³⁷

בין החותמים על נייר זה היו 'המרכז לשיבה הפלסטינית' (PRC – Palestinian Return Center), שמקום מושבו בלונדון, ולדברי שר הביטחון לשעבר, אהוד ברק, הוא חלק מן המחלקה האירופית של החמאס.¹³⁸

גוף נוסף שחתם על נייר העמדה ב-2008 הוא ארגון 'אל-כראמה' לזכויות-אדם, שמקום מושבו בשווייץ. בדצמבר 2013 סיווג משרד האוצר של ארה"ב את נשיא 'אל-כראמה', שייח' עבד אל-רחמן בן עומייר אל-נועימי, היושב בקטאר¹³⁹ ואת נציג הארגון בתימן, עבד אל-והאב מוחמד עבד אל-רחמן הומייקני, במילים: "טרוריסטים מיומנים חובקי עולם", אשר מימנו קבוצות שונות של אל-קעידה.¹⁴⁰

מי שהיתה חתומה בראש הקריאה של 2005 היא 'מועצת הכוחות הלאומיים והאסלאמיים הפלסטיניים' (CNIF – Council of National and Islamic Forces in Palestine) שהוזכרה לעיל. מועצה זו תוארה "כגוף מתאם בין המפלגות הפוליטיות הגדולות בשטחים הפלסטיניים הכבושים",¹⁴¹ והיא גם מיוצגת בוועד הלאומי של ה-BDS.

את 'מועצת הכוחות' (CNIF) יסדו מרואן ברגותי ויאסר ערפאת בשנים 2000-2001, בימיה הראשונים של האינתיפאדה השנייה, כדי לתאם מעשי-טרור נגד ישראל בין הקבוצות של אש"ף, מצד הלאומיות, לאלו של חמאס, מצד האסלאם.¹⁴²

נורה עריקאת הדגישה את שילוב הידיים בין הכוחות הלאומיים והאסלאמיים באומרה כי "הוועד הלאומי (BNC) כולל עכשיו ייצוג של כוחות פלסטיניים פוליטיים מן הקואליציה הלאומית והאסלאמית"¹⁴³ והוסיפה:

מועצת הכוחות הלאומיים והאסלאמיים בפלסטין - הגוף המתאם של התנועות בשטחים הכבושים - ביחד עם הציבור הגדול של אש"ף, הביאו לידי כך שמגזרים גדולים אימצו את הקריאה של ה-BDS על-ידי המגזרים בתוך השטחים ומעבר להם.¹⁴⁴

חאדר עיד, אקדמאי מעזה, אומר כי "חמאס] מיוצג במזכירות ה-BNC בוועדת הפעולה הלאומית והאסלאמית".¹⁴⁵

הנהגת החמאס בעזה הביעה תמיכה בפעילות הבינלאומית של ה-BDS. לפי העיתון Middle East Monitor פרסם החמאס ב-14 בפברואר 2014 הודעה לפיה: "אנו בחמאס מקדמים בברכה את החרמות נגד הכיבוש הציוני ואנו רואים בהם צעד בכיוון הנכון ללחץ על הכיבוש שיפסיק את ההתנחלות ואת ייחוד האדמה הפלסטינית".¹⁴⁶

חאלד אבו טועמה כתב במסגרת מכון המחקר האמריקני Institute Gatestone, כי בכיר החמאס, עיזת אל-רישק, העתיר שבחים על פעילי ה-BDS והודה שהמטרה הסופית של ה-BDS היא חיסולה של ישראל. רישק אמר: "אנו קוראים להחריף את המערכה, כדי לבודד את הכיבוש ולשים סוף פסוק לקיומה של הישות".

ביולי 2014 צייץ חשבון הטוויטר של חמאס, @qassamenglish: "אל תרכשו את הסחורות האלו" עם קישור למאמר של ה-BDS,¹⁴⁷ כאילו היא תנועה אותנטית הצומחת מהשטח של החברה האזרחית.

כמה מן החותמים על קריאת ה-BDS מ-2005 ידועים כפעילים בארגוני-צללים של 'החזית העממית לשחרור פלסטין' (PFLP), המסווג בארה"ב כארגון-טרור.¹⁴⁸ למרות שוועדי האיגוד המקצועי של עובדי הבריאות וועד העובדים החקלאיים, המבוססים בעזה, הם ארגונים אזרחיים לגיטימיים, שניהם עמותות המנהלות על-ידי חברי 'החזית לשחרור פלסטין',¹⁴⁹ וכמוהם גם 'א-דמיר'¹⁵⁰ ו'אל-חאק' שמקום מושבם ברמאללה. 'אל-חאק' מתמקד בראש ובראשונה ב"לוחמה משפטית" ("Lawfare") נגד ישראל במגוון פורומים, כולל ניסיונות להטיל עליה חרמות וסנקציות בבתי-משפט.¹⁵¹ גורמים ממשלתיים בישראל ובית המשפט העליון קבעו כי מנכ"ל 'אל-חאק', שעוואן ג'בארין, הוא חבר 'החזית העממית'.¹⁵²

7.10 הרשות הפלסטינית וה-BDS

תחילה היתה הרשות הפלסטינית חשדנית כלפי תנועת ה-BDS, ממש כפי שה-BDS היתה עוינת לרשות הפלסטינית.¹⁵³ ב-2009 תקף מנהיג התנועה, עומר ברגותי, את הרשות הפלסטינית על כי "היא מוותרת על זכויות הפלסטינים ופועלת נגד האינטרסים הלאומיים שלהם", האשים אותה שהיא "בוגדת במערכה שמנהלת החברה האזרחית להטיל חרם על ישראל, לשלול ממנה ההשקעות ולהעניש אותה", וסיים בכך שאת הרשות הפלסטינית "יש לפרק באופן אחראי והדרגתי".¹⁵⁴

ואולם, ב-2011 החלה הרשות הפלסטינית לאמץ את תנועת ה-BDS אל חיקה. בכיר הפת"ח, נביל שעת', אמר לעיתון 'הארץ':

שעת' הוסיף כי הפת"ח תומך בתנועת ה-BDS בכל רחבי העולם".¹⁵⁶

אנו לומדים לחיות בדו-קיום עם מאבק עממי. לומר את האמת, בהתחלה זה לא היה בראש מעייניו של אבו-מאזן. אבל בהדרגה הוא התחיל לקדם את המאבק העממי והפעילות ברחבי העולם. אבו-מאזן חשש בהתחלה מן הרעיון של ה-BDS. אבל אם אתה רוצה להפעיל לחץ אמתי, זוהי הדרך... מאבק בלתי-חמוש אין פירושו שנכנעתי לכיבוש הישראלי, אלא שאני מחפש דרכים להפעיל לחץ לא חמוש, לא אלים. אחת מהן היא ה-BDS.¹⁵⁵

הרשות הפלסטינית ביטאה תמיכה ב-BDS לראשונה בדצמבר 2011. בוועידה השלישית של הוועד הלאומי של ה-BDS (BNC) נשא מושל חברון, כאמל חמייד, נאום בשמו של יו"ר הרשות הפלסטינית, מחמוד עבאס, ובו הביע תמיכה בכל צורות של "התנגדות [מקאוואמה] שקטה" ובכלל זה העצמת ה-BDS במחנה הפלסטיני "כהתנגדות פלסטינית אקטיבית".¹⁵⁷ לאחר הוועידה אימצו בכירים נוספים של הרשות הפלסטינית את ה-BDS. וואסל אבו יוסף, חבר הוועד הפועל של אש"ף, אף דרש לאמץ את ה-BDS כמדיניות רשמית.

בוועידת הוועד הלאומי של ה-BDS (BNC) ב-2012 השתתפו גם חברים במועצה המחוקקת הפלסטינית ובוועד הפועל של אש"ף. בכירים אחדים ברשות הפלסטינית הזדהו בפומבי עם ה-BDS. לדוגמה, שלושה שרים של הרשות הפלסטינית, היושבים בחבר המנהלים של המכון לחקר המדיניות הכלכלית הפלסטינית (Palestine Economic Policy Research Institute - MAS) - אשר תומך ב-BDS. אחד מחוקרי המכון, עסמאת קוזמאר, שימש בעבר מתאם ל-BNC¹⁵⁸ והיה קודם לכן אנליסט של מדיניות כלכלית במשרד לכלכלה לאומית של הרשות הפלסטינית. תיאום זה, עד כדי אינטגרציה ממש, בין הרשות הפלסטינית לבין ארגונים אזרחיים פלסטיניים תומכי ה-BDS, מעלה את השאלה אם כמה מארגונים אלה אינם מופעלים למעשה על-ידי הממשלה. שר החוץ, ריאד אל-מאלכי, יסד את ארגון 'פנורמה' (Panorama), המרכז הפלסטיני להפצת הדמוקרטיה והפיתוח הקהילתי, אשר עסק ב-BDS. נשאלת השאלה שמא העביר את פעילותו למען ה-BDS מן הארגון שאותו יסד אל משרד החוץ הפלסטיני.

יחד עם זאת, עמדתה הרשמית של ההנהגה הפלסטינית לא היתה עקבית ובהירה. היא התנגדה לתנועת ה-BDS בפומבי, אבל גם תמכה בה.

לדוגמה, ב-12 באפריל 2014 פיזרה המשטרה הפלסטינית בכוח הפגנה ברמאללה נגד מופע הריקוד ההודי הקלאסי 'קטאק'. 'קטאק', כמו הרבה להקות אחרות, הופיעה בישראל לפני שהגיעה לרמאללה, ולכן הפכה מטרה לחרם. פעילי חרם הפגינו בתוך האולם ומחוצה לו, והמחאה התפתחה להתפרעות. המשטרה הפלסטינית פיזרה אותה, והעמידה לדין ארבעה ממנהיגי ההפגנה.¹⁵⁹ חאלד אבו טועמה ציטט קצין ביטחון פלסטיני שהסביר מדוע:

פעילי BDS במלבורן, אוסטרליה, מפגינים מול חנות השוקולד 'מקס ברנר', המיוצר בישראל. בשנת 2012 תקפו המונים תומכי BDS את המשטרה המקומית, דבר שהוביל למעצרים של מפגינים וגיבוי מאת ההנהגה היהודית באוסטרליה.

ה-BDS ותומכיו גורמים לפלסטינים להיראות כאילו כולם קיצונים המעוניינים בהטלת חרם ובשלילת הלגיטימיות מישראל. זה מנוגד למדיניות הרשמית של אש"ף, הדוגל בשאיפה להסכם שלום עם ישראל המתבסס על פתרון שתי המדינות.¹⁶⁰

בכיר ה-BDS, עומר בראוטי, הטיח בפניה של התביעה הכללית של הרשות הפלסטינית: "אם הארבעה מובאים לפני בית-משפט, אזי יש לתבוע את הרשות הפלסטינית על שהיא משרתת את פרויקט הכיבוש הישראלי... ההחלטה להעמיד את הארבעה לדין התקבלה בקנוניה עם הקמפיין הפראי שישראל מנהלת נגד ה-BDS".¹⁶¹

למרות שהרשות התנגדה באופן כללי ל-BDS, היא השתמשה בחרמות כנשק מדיני נגד ישראל. ב-2010 השתתף ראש הממשלה הפלסטיני דאז, סלאם פיאד, בהפגנה שבה השליך לאש מוצרים שיוצרו בהתנחלויות, בעוד שר הכלכלה הפלסטיני, חסן אבו ליבדה, הורה להסיר את מוצרי ההתנחלויות ממדפי כל החנויות בגדה המערבית.¹⁶² מאידך, הושמעו קריאות של הפלסטינים להטיל חרם על סחורות ישראליות בכלל, ולא רק על תוצרת התנחלויות.

בדצמבר 2012 החליט פיאד, להחרים סחורות ישראליות בכלל, ולא רק סחורות שיוצרו בהתנחלויות, משום שישראל השעתה את העברת החזרי המס. ב-2015 נעשה צעד דומה, והוא ראוי לתשומת-לב מיוחדת.

ראש הממשלה הפלסטיני לשעבר, סאלם פייאד, זורק מוצר ישראלי למדורה שהודלקה לצורך השמדת מוצרים המיוצרים בישראל, ליד מועצת סלפית, ינואר 2010.

ב-9 בפברואר 2015 הכריזה הרשות הפלסטינית על חרם רשמי על מוצרי חמש חברות ישראליות לייצור מזון: שטראוס, תנובה, אוסם, יפאורה-תבורי ופריגת.¹⁶³ בראש הוועדה עמד חבר הוועד המרכזי של פת"ח, מחמוד אל-עאלול, שדיווח כי דבריו הם על דעת "כל הפלגים הפלסטיניים".¹⁶⁴ הוא הסביר את החרם על סחורות ישראליות כתגובה על כך שישראל השעתה העברת החזרי-מס לידי הרשות הפלסטינית, לאחר שהרשות החליטה לפנות לבית הדין הבינלאומי הפלילי ובכך הפרה את הסכמי אוסלו.

השר אל-עאלול נתן לחנויות שהות של שבועיים כדי להסיר את כל מוצרי חמש החברות האלה מן המדפים. כשהגיעה השעה החלו פקידי פת"ח לעבור בחנויות המזון ולוודא שמוצרי ישראל אכן הוסרו מן המדפים.¹⁶⁵ חלק מן המוצרים שהוחרמו הושמדו בפומבי על-ידי פקידי פת"ח/הרשות הפלסטינית מבלי לפצות את בעלי החנויות.¹⁶⁶ השר אל-עאלול הבטיח להרחיב את החרם ולהחילו על כל תוצרת ישראלית.¹⁶⁷

בחמישה במארס 2015 שבה המועצה המרכזית של אש"ף וקראה לחרם. לפי העיתון The Guardian, המועצה המרכזית "קראה להחרים את כל מוצרי ישראל, ולא רק אלה שמקורן בהתנחלויות, בהוסיפה כי 'על ישראל לשלם מחיר על סירובה לשאת באחריות המוטלת עליה בחוק הבינלאומי'..."¹⁶⁸

האפקטיביות של חרם זה שנויה במחלוקת. מקור ברמאללה טוען כי 80% מן החנויות ברמאללה קיימו אותו במלואו,¹⁶⁹ אך בעלי חנויות פלסטינים אמרו שלקוחותיהם מעדיפים מוצרים מישראל, כפי שדיווח YNET ב-2012:

מותגים כמו שטראוס, תנובה, אוסם, עלית וחברות ישראליות קטנות יותר מוצגים בעברית ובערבית אלה לצד אלה בחנויות בבית לחם. השמות מוצגים אפילו על שלטי החנויות ובחנויות עצמן.

"אנשים אוהבים מוצרים ישראלים וקונים אותם", אמר בעל מינימרקט בבית לחם, "ולמרות שיש מחלכות מקומיות שמוכרות את מוצריהן ברשות הפלסטינית, הרבה אנשים מעדיפים לקנות מוצרים של תנובה, פשוט בגלל הפיקוח הצמוד יותר והם רוצים להרגיש בטוחים לגבי מה שהם קונים.

אין לזה שום קשר לפוליטיקה. כשאנו קונים מכם (מישראל) מוצר, אנחנו יודעים שהוא תחת פיקוח ונעשה ממרכיבים טריים בלבד".¹⁷⁰

הסיטואציה הפלסטינית עימאד נעמה, המשווק מוצרי-ניקיון, מתאר תמונה דומה: "אם הלקוחות רואים שעל המוצר מופיעות אותיות עבריות, או שמקור המוצר הוא ישראל, הם בטוחים שהוא טוב יותר".

7.11 המקרה של הפדרציה הבינלאומית לכדורגל - פיפ"א (FIFA)

הניסיון של הפדרציה הפלסטינית לכדורגל להשעות את ישראל מפיפ"א (FIFA) הוא דוגמה להשתלבות הרשות הפלסטינית בקמפיין הגלובלי של ה-BDS.

הפדרציה הפלסטינית - Palestinian Football Association (PFA) - מנוהלת על-ידי בכיר הפת"ח, ג'בריל רג'וב, שהיה ראש הביטחון המסכל בגדה המערבית בתחילת האינתיפאדה השנייה. היום רג'וב הוא סגן מזכיר המועצה המרכזית של הפת"ח. ידועה אמירתו לערוץ החדשות של חיזבאללה כי "בשם אללה, אילו היה בידינו נשק גרעיני, היינו משתמשים בו".¹⁷¹ אחר כך הוא שיבח את התקפת הטרור על תחנת האוטובוסים בבאר שבע ב-18 באוקטובר 2015 והכתיר אותה "מעשה גבורה".¹⁷² רג'וב הוא גם יושב-ראש הוועד האולימפי הפלסטיני. מעל בימת שני גופי הספורט הפלסטיניים הוא משמיע את אחד הקולות הרמים והמשפיעים ביותר המקדמים חרמות על הספורט של ישראל.¹⁷³

לא זו בלבד שרג'וב תומך בטרור, הוא גם הוביל באופן נמרץ את שלילת יחסי הנורמליזציה עם ישראל. הוא הצהיר: "כל פעולה של נורמליזציה בספורט עם האויב הציוני היא פשע נגד האנושות".¹⁷⁴ בהיותו שר הספורט הפלסטיני הוא מנע באופן פעיל יוזמות ספורט משותפות של אתלטים פלסטינים וישראלים, כולל של ילדים. כשנשאל על שימוש בכדורגל לקידום השלום בין ישראל לפלסטינים, ענה: "זו חרפה להשתמש בספורט למטרה זו", והוסיף: "בלתי-אפשרי שיהיה קשר ספורטיבי כלשהו עם הצד הישראלי במצב כלשהו".¹⁷⁵

רג'וב ניצל את מעמדו ב-Union of European Football Associations (UEFA) כדי לנסות לבטל את טורניר הכדורגל שלה שהתקיים בישראל בשנת 2013.¹⁷⁶ במשך השנים הוא חזר ואיים באמתלות

שונות כי יביא לידי כך שישראל תושעה או תורחק מפיפ"א (FIFA).¹⁷⁷ לבסוף, במאי 2015, הוא הגיש לקונגרס פיפ"א הצעה רשמית להשעות את משלחת ישראל מן הארגון.

את מעשיו של רג'וב ליוו פעילי החרם בשתדלנות נמרצת. הם הפיצו עצומות באתרי הקמפיינים ¹⁷⁸Avaaz ו-¹⁷⁹Change.org והחתימו עשרות-אלפי גולשים. שנה קודם לכן השיקו כמה שחקני כדורגל, ובהם אריק קנטונה, קמפיין משלהם וכמו רג'וב תבעו להשעות את ישראל מפיפ"א.¹⁸⁰

**"כל פעולה של
נורמליזציה
בספורט עם
האויב הציוני
היא פשע נגד
האנושות".**

לרוע מזלו של רג'וב הגיעו מאמציו לשיאם דווקא כאשר בעיות הפנים של פיפ"א החלו לכבוש את כותרות החדשות. נשיא פיפ"א, ספ בלאטר (Blatter), נאלץ לטוס לישראל ולפגוש את ראש הממשלה נתניהו ואת יו"ר הרשות הפלסטינית עבאס בניסיון לשכנע את רג'וב למשוך את הצעתו.¹⁸¹ רג'וב תלה את יוזמת החרם בסוגיות של חופש מעבר של כדורגלנים פלסטינים בין עזה לגדה. אך בעוד ישראל נאותה להתפשר בסוגיה זאת, עבאס ורג'וב סירבו להתפשר.¹⁸² בסופו של דבר נאלץ רג'וב למשוך את הצעתו והחליף אותה בפשרה מגושמת וחסרת-שיניים.¹⁸³

כתוצאה מכך, ספג רג'וב ביקורת קשה מבית, וארגוני החברה האזרחית הטיחו בו האשמות, עד כדי פרסום עצומה שקראה להדיחו מראשות פדרציית הספורט הפלסטינית.¹⁸⁴ 'החזית העממית לשחרור פלסטין', שהיא ארגון-טרור, הוציאה נגדו הודעת גינוי והביעה תמיכה ב-BDS,¹⁸⁵ ואפילו אש"ף מתח עליו ביקורת.¹⁸⁶

7.12 סיכום: הרשות הפלסטינית וה-BDS

עמדותיה של הרשות הפלסטינית כלפי ה-BDS אינן חד-משמעיות. מחד, הרשות אינה יכולה להתעלם מה-BDS: מנהיגי התנועה מייצגים ארגוני-סירוב חשובים והם מאיימים על הרשות. מאידך, מנהיגי הרשות אינם יכולים לתמוך ב-BDS בגלוי, משום שבאופן רשמי הרשות הפלסטינית תומכת בפתרון שתי המדינות ובמשא ומתן לשלום - מכיוון שהמדינות התורמות תומכות בכך - וה-BDS מהווה אנטי-תזה לתהליך השלום.

זו הסיבה שהרשות הפלסטינית אימצה עמדה דו-פרצופית ביחס ל-BDS. מצד אחד היא הובילה קמפיינים של החרמת סחורות ישראליות וניסיון להדיח אותה מפיפ"א. מצד שני, היא התנערה מקמפיינים אלה בגלל לחציהן של המדינות התורמות המתנגדות ל-BDS, כמו ארצות הברית. כתוצאה מכך יצאה הרשות הפלסטינית קירחת מכאן ומכאן. בעיני הישראלים היא יצרה לעצמה דימוי של סרבנית שלום, ובה בעת היא אֶכְזְבָה את מובילי ה-BDS.

AP PHOTO / PATRICK B. KRAEMER

ג'יבריל רג'וב, בכיר ברשות הפלסטינית ונשיא התאחדות הכדורגל הפלסטינית, מדבר בכנס ה-65 של פיפ"א שהתקיים בציריך, שוויץ, 29.5.2015. רג'וב פעל להשעייתה של ישראל מפיפ"א ללא הצלחה.

8. השותפים האחרים של תנועת ה-BDS

רבים מן הארגונים המקדמים חרם על ישראל הם ארגוני שמאל קיצוני הפועלים יד ביד עם קבוצות של אסלאם קיצוני. עם קריסתה של ברית המועצות חיפשו קבוצות אלו תכלית חדשה לקיומן והחלו לעבוד יחדיו על מטרות משותפות אחרות, כולל התנגדות לישראל וקידום חרמות נגדה. שיתוף-פעולה זה מתואר לעתים בשם "הברית האדומה-ירוקה" - כינוי שהומצא והופץ על-ידי מכון רעות.¹⁸⁷

הוועד הלאומי של ה-BDS הוא הגוף המרכזי של תנועות ה-BDS. בהיותו ארגון פלסטיני הוא מציע הדרכה לקמפיינים של קבוצות BDS ברחבי העולם. כפי שצינו לעיל, קבוצות-חרם על ישראל נוסדו בעולם עוד לפני קריאת ה-BDS מ-2005 ויש להן שורשים רדיקליים משלהן.

פרק זה מבקש להציג סקירה כוללת על קבוצות אלו: שורשיהן האידיאולוגיים והתפקיד שהן מילאו בקמפיינים של ה-BDS. כל קבוצת-משנה ראויה למחקר נוסף בפני עצמו.

אשת פרלמנט פלסטינית, חנאן עשראווי, לוחצת את ידה של קרובת משפחתו של איש החמאס והמחוקק ואיל סלהב, העצור בכלא הישראלי. השתיים נפגשו מחוץ לבניין הפרלמנט הפלסטיני ברמאללה, בו התקיים מושב מיוחד לקידום ממשלת אחדות לאומית חמאס-פת"ח, במרץ 2007.

8.1 גורמים בינלאומיים של שמאל קיצוני

גורמי שמאל קיצוני, שהמרב שהם יכולים להסכים עליו היא נוסחת "מדינת כל אזרחיה", הם "מורי הדרך" העיקריים לשאר הכוחות המעורבים במערכה לשלול מישראל את הלגיטימיות שלה. בדרך-כלל הם דוגלים בתאוריות פוסט-קולוניאליסטיות ופוסט-אימפריאליסטיות (השואבות השראה מאינטלקטואלים כמו אדוארד סעיד, נעם חומסקי ודומיהם), הרואות בישראל מובלעת אימפריאליסטית במזרח התיכון. בשנים האחרונות, בהשפעת המהפכה הסגולה בצ'כיה (1990-1989), אימץ השמאל הקיצוני, ובעיקר קבוצות אנרכיסטיות, את השפה והמתודולוגיה האלו. חשוב לציין שאפילו פעולות שעשויות להוביל לאלימות (כגון הפגנות מחאה או השתלטות על מקומות ציבוריים) מוצגות עדיין כבלתי-אלימות.

מאז קריסתה של ברית המועצות הגיעו כמה קבוצות של השמאל הקיצוני למסקנה כי האסלאם הפוליטי הוא הכוח המאורגן היחיד שמסוגל לעמוד מול ההגמוניה של ארצות הברית, אותה הם תופסים כ"אימפריה".

קבוצות השמאל הקיצוני העומדות מאחורי ה-BDS הן בדרך-כלל שאריות של המפלגות המרקסיסטיות מתקופת המלחמה הקרה - מפלגות קומוניסטיות שתמכו בברית המועצות בשנות ה-60, ירוקים וקבוצות-שמאל אנרכיסטיות שנוסדו אחר כך. קבוצות אלו שונות זו מזו באידאולוגיות שלהן, בהיסטוריה שלהן ובפוליטיקה הפנימית ביניהן.

דוגמה מייצגת לקבוצות אלו היא 'מפלגת העובדים הסוציאליסטית' - Socialist Workers Party UK (SWP) - אחד מגופי השמאל הקיצוני החשובים ביותר בבריטניה. זוהי קבוצה הדוגלת באידאולוגיה טרוצקיסטית ורואה עצמה ככוח החלוץ של מהפכה מרקסיסטית שמטרתה לשנות את הממשל בבריטניה. מפלגה זו תמכה, במישורין ובאמצעות ארגוני-צללים, בחרמות נגד ישראל, ובעיקר בחרם אקדמי.¹⁸⁸ דוגמה אחרת היא המפלגה הקומוניסטית של דרום-אפריקה, מן הראשונים שתמכו ב-BDS, שהיתה בעבר פרו-סובייטית וכיום היא בין התומכים הנלהבים ב-BDS.

קבוצות אלה מעורבות במאמצי החרם נגד ישראל כמאבק אחד מני רבים, לצד תמיכתן בקובה ובוונצואלה ופעילותן נגד ארצות הברית.

אחת הזירות שבהן קבוצות אלו נפגשות היא 'הפורום הסוציאלי העולמי' - World Social Forum (WSF) - כינוס בינלאומי של מתנגדי הגלובליזציה, שהיה אמור לאתגר את 'הפורום הכלכלי העולמי' שנערך בדאבוס, שוויץ. הפורום הסוציאלי העולמי (וענפים מקומיים שלו, כגון הפורום הסוציאלי האירופי ואחרים) היה ככל הנראה הזירה החשובה ביותר לקידום ה-BDS ולהפצתו בקרב השמאל הקיצוני.

בפורום הסוציאלי העולמי שנערך בפורטו-אלגרה, ברזיל, השתתפה משלחת של קואליציה של ארגונים חוץ-ממשלתיים אנטי-ישראליים הנקראים: 'הקואליציה למען השטחים הכבושים של פלסטין ורמת הגולן הסורית' (Occupied Palestine and Syrian Golan Heights Advocacy Initiative - OGAPI)

מרטין אוברי (משמאל), מזכירה ראשונה של המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית, מתייעצת עם אוסמאן טאנור, מנהיג המפלגה הסוציאליסטית מסנגל שבאפריקה, במהלך הפורום הסוציאלי העולמי (WSF) בפלאס דה-סובניר, סנגל, 9.2.2011. הפורום הוא כנס אנטי-גלובליזציה בינלאומי שהעניק במה חשובה לקידומו של קמפיין גלובלי בעניין ה-BDS וקבוצות שמאל רדיקליות.

אחת ההצהרות המשותפות שיצאו מטעם הפורום הסוציאלי העולמי ב-2005 התמקדה בחרם על ישראל. בינואר 2005 פרסמו ארגונים אלה קריאה "להחרים, לשלול השקעות ולהפעיל סנקציות על ישראל, כדי לשים סוף לכיבוש ולמדיניות האפרטהייד"¹⁸⁹.

וזו לשון ההצהרה:

אנו קוראים לקהילייה הבינלאומית ולממשלות בעולם להטיל סנקציות פוליטיות וכלכליות על ישראל, כולל אמברגו נשק. אנו קוראים לתנועות של החברה האזרחית להתגייס אף הן כדי להביא לשלילת השקעות ולחרמות. מאמצים אלה נועדו להביא את ישראל לכבד החלטות בינלאומיות ואת פסיקת בית הדין הבינלאומי לצדק, להפסיק את בניית החומה הלא-חוקית ולהפילה, ולשים סוף למדיניות הכיבוש והאפרטהייד.

הצהרה זו דומה לקריאה הפלסטינית של ה-BDS מ-2005. ואכן, אנשי יוזמת הקואליציה למען הגדה המערבית ורמת הגולן (OGAPI) היו בין מנסחי אותה קריאה. קריאת ה-BDS בפורום הסוציאלי העולמי היתה מן הסתם טיוטה של קריאת ה-BDS הפלסטינית, וייתכן כי הם היו הראשונים להשתמש במונח "חרם, שלילת השקעות וסנקציות".

מגישה נוספת של הפורום הסוציאלי אשררה את מחויבות הארגונים המשתתפים למטרות ה-BDS.¹⁹⁰

8.2 יהודים וישראלים אנטי-ציונים

יהודים וישראלים אנטי-ציונים ממלאים תפקיד מכריע בקמפיין ה-BDS. הם נמנים עם תומכיה הבולטים והמוכרים ביותר של התנועה, האידאולוגים והוגי הדעות החשובים שלה ומספקים לה לגיטימציה ומענה לטענות שהיא נגועה באנטישמיות.

התמיכה שיהודים וישראלים אנטי-ציונים מעניקים ל-BDS תמוהה, כיוון שלכאורה אין זה הגיוני שפעילים יהודים וישראלים יתמכו בפעולות נגד קיומה של מדינת ישראל ובעד הקמתה של מדינה ערבית או לא-יהודית במקומה, אולם זו המציאות.

כמה מן האינטלקטואלים האנטי-ציונים האלה היו חברים ב'מצפן' - קבוצה שהתפלגה מן המפלגה הקומוניסטית הישראלית בראשית שנות ה-60 של המאה ה-20. מנהיגי 'מצפן' היו פעילים במסע תעמולה אנטי-ציוני והם דמויות מובילות בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני בקרב השמאל החדש באירופה.¹⁹¹ הסכסוך הפלסטיני-ישראלי הפך בהדרגה לשלוחה של מאבקים אנטי-קולוניאליים אחרים, והטרמינולוגיה והשפה האנטי-קולוניאליסטיות אומצו למערכה נגד ישראל.

מנהיגי 'מצפן' לשעבר עדיין פעילים במאבק זה. אחד הבולטים שבהם הוא מיכאל ורשבסקי, המכונה "מיקאדו", שייסד את 'המרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית' בירושלים ונאמר עליו שהיה בין מייסדי הפורום הסוציאלי העולמי שהוזכר לעיל. דניאל מחובר, בנו של מייסד 'מצפן' משה מחובר, ייסד את 'עורכי-דין למען זכויות-אדם של פלסטינים'¹⁹² באנגליה.

סטיבן והילארי רוז, שני אנשי-אקדמיה בריטים יהודים, הובילו ב-2002 את הקמפיין למען סנקציות אקדמיות וחרם על ישראל¹⁹³ והיו שותפים להכנת הטיוטה של קריאת החרם המקורית,¹⁹⁴ שנתנה השראה לעומר ברגותי עת ייסד את PACBI.¹⁹⁵

רבים מתומכי ה-BDS הישראלים עברו לבריטניה. אילן פפה, היסטוריון ישראלי שהיה מועמד של סיעת חד"ש בכנסת, יושב באקסטר שבאנגליה. פפה היה מן התומכים הראשונים בחרם אקדמי על ישראל.¹⁹⁶ חיים בראשית, שלימד בעבר במכללת ספיר בשדרות, והמורה לארכיטקטורה אייל וייצמן¹⁹⁷ - שניהם תומכי BDS - עברו אף הם לבריטניה. פפה ובראשית, יחד עם תומך ה-BDS אורן בן-דור, היו בין חותמי ההצהרה על הצורך בפתרון המדינה האחת מ-2007.¹⁹⁸

כמה מהפעילים הידועים של ה-BDS הם יהודים, ובהם נעמי קליין, פרופ' ג'ודית' באטלר ואדם שפירא - ממייסדי התנועה הבינלאומית לסולידריות התקיפה נגד ישראל. הם הביעו בגלוי את התנגדותם לישראל וגייסו תמיכה ציבורית להקמת מדינה פלסטינית על שטחה.¹⁹⁹

יהודים אנטי-ציונים מעניקים לגיטימציה למסע העולמי של ה-BDS, והם אינם מסתירים את פעילותם "כיהודים".²⁰⁰ הם מדברים לעתים קרובות באירועים למען ה-BDS, מפרסמים מאמרים ומופיעים בתקשורת. הם מהווים גם "דבק" בין קבוצות יהודיות פרו-פלסטיניות אחרות כמו 'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace) ו'יהודים למען צדק בפלסטין' (Jews for Justice in Palestine), אשר חברים

שני מפגינים מטעם ארגון תומך BDS - 'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace) - מחזיקים שלט מחוץ למוזיאון הטבע האמריקני בניו-יורק, הקורא לבטל סיוע צבאי אמריקני לישראל.

בהם פעילים של השמאל הליברלי שהם פחות רדיקליים. ב-2008 ייסדו יהודים אנטי-ציונים את הרשת היהודית הבינלאומית האנטי-ציונית' (The International Jewish Anti-Zionist Network).

גם בישראל קיימים ארגוני BDS. הבולטים שבהם הם קבוצות 'קואליציית נשים לשלום' - 'מי מרוויח מהכיבוש' ו'חרם מבפנים'. מרכז 'מי מרוויח מהכיבוש' הפך לאחד ממקורות המידע החשובים באינטרנט לפעילי ה-BDS בעולם. תנועת 'חרם מבפנים' נוצרה מתוך 'אנרכיסטים נגד הגדר' - קבוצת-שמאל אנרכיסטית ישראלית שקמה כדי למחות נגד גדר ההפרדה.

יהודים וישראלים אלה, המתנגדים לישראל ותומכים ב-BDS, הוכיחו עד כמה הם מסורים לביטול ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי, בדיוק כמו עמיתיהם הפלסטינים ו'הבינלאומיים', כפי שהם קרויים בשמאל. כאשר נחשפת קיצוניות יהודית זו בתנועת ה-BDS, עומדת בפני ישראלים וחוגים יהודיים תומכי ישראל דילמה עקרונית: היכן בדיוק יש להציב גבול בפני קבוצות-סירוב יהודיות כאלו ותומכיהן ולומר בקול רם "עד כאן".

הפגנה של יהודים
אנטי-ציונים תומכי
BDS ביוניון סקוור,
ניו-יורק, 8.3.2014.
קבוצות יהודיות
אנטי-ציוניות
ממלאות תפקיד
מרכזי בלגיטימציה
שהן מעניקות
לתנועת ה-BDS.

מפגינים תומכי BDS
מחוץ לסניף מקומי של
חברת מוצרי טיפוח
ישראלית 'אהבה'
בברלין, אוקטובר 2012.
קבוצות ישראליות
רדיקליות העניקו
לגיטימציה לפעולות
החותרות תחת קיומה
של מדינת ישראל
כמדינת הלאום של
העם היהודי.

8.3 קבוצות אסלאמיסטיות

אולי במפתיע, לא הקבוצות האסלאמיסטיות הן שעמדו בחזית קמפיין ה-BDS העולמי, אבל הן אלו שסיפקו לו את האידאולוגיה המוסלמית.

מה שיכול לאפיין את הקבוצות האסלאמיות השונות: סונים, על שלל זרמיהם, ושיעים, הוא שהן שקועות בהתנגשויות בין לבין עצמן. חרף זאת יש ביניהן גם קווי דמיון אידאולוגיים, ובראשם ההתנגדות לקיומה של מדינת ישראל על בסיס דתי.

לאחר שפרצה האינתיפאדה השנייה הוציאו כמה ראשי דת מוסלמים פסקי הלכה האוסרים לרכוש סחורות ישראליות. הסמכות העליונה של איראן, האייתולה עלי חמנאי, הוציא במאי 2001 פתווה (פסק דין דתי), בה פסק כי "אסור לרכוש פריט כלשהו שעשוי לחזק את הציונות, למעט אם הדבר מגיע לכדי צורך חיוני".²⁰¹ בערך באותו זמן החלו ארגונים פרו-איראניים כמו Innovative Minds²⁰² לקדם חרמות על ישראל בקרב קהלים מוסלמיים. קבוצות מוסלמיות בדרום-אפריקה, בגיבויה כמה תורמים מוסלמיים מקומיים - ויש הסבורים שגם בתמיכת המשטרים בקטאר ובאיראן - מממנות קמפינים של ה-BDS

בקמפוסים בדרום-אפריקה.²⁰³ בינואר 2016 נטען כי מפלגת 'פודמוס' (Podemos) הספרדית - מפלגת שמאל קיצוני הלוחמת בשחיתות והשלישית בגודלה בספרד - קיבלה בחשאי יותר מחמישה מיליון אירו מן המשטר האיראני.²⁰⁴ פודמוס היא אחד הכוחות העיקריים המקדמים את ה-BDS בספרד - כולל בברצלונה, במדריד ובוולנסיה. פודמוס גם תמכה בביטול הזמנתו של כוכב הרגאי היהודי מתיסיהו לפסטיבל מוזיקה בוולנסיה באוגוסט 2015. למעשה התנו מארגני הפסטיבל את השתתפותו של מתיסיהו בכך שיגנה את כיבוש הגדה המערבית. דרישה זו, שהופנתה לאמן יהודי שאינו ישראלי, ממחישה את אופיו האנטישמי של התנאי שהוצב לו.²⁰⁵

שייח' יוסוף אל-קרדאווי הוא אחד ממורי ההלכה הראשיים של האחים המוסלמים²⁰⁶ ואחד התומכים בפיועי ההתאבדות נגד אזרחי ישראל.²⁰⁷ החמאס, בהיותו הענף הפלסטיני של האחים המוסלמים, רואה בקרדאווי מורה-דרך רוחני. באפריל 2002 פרסם קרדאווי פתווה (פסק הלכה אסלאמי) בעד החרמת ישראל וזה לשונה:

זהו ג'יהאד לשחרר את אדמות האסלאם מאלה שכבשו אותן. אלה הם אויבי האסלאם.
הג'יהאד הזה הוא חובה מוחלטת וקדושה....

כל ריאל (מטבע סעודי), דירהאם (מטבע מרוקאי) ... שרוכשים בהם סחורות שלהם, הופך בסופו של דבר לכדורי רובה שנורים לעבר לבותיהם של אחים וילדים בפלסטין. לכן, מוטלת החובה שלא לעזור להם (לאויבי האסלאם) ולא לקנות את סחורותיהם.²⁰⁸

קרדאווי אף קשר את החרם להיסטוריה של האסלאם:

החרם הוא נשק יעיל מאוד שהשתמשו בו בעבר הרחוק והקרוב. הוא שימש את עובדי האלילים במכה נגד הנביא מוחמד ונגד בעלי-בריתו. הדבר גרם להם נזק רב. זה הביא אותם עד כדי הצורך לאכול עלים. נשק זה שימש גם את בעלי-בריתו של הנביא כדי ללחום בעובדי האלילים במדינה.²⁰⁹

באותה פתווה קרא קרדאווי להחרים גם סחורות אמריקניות.

למרות הפתווה שפרסם קרדאווי, ולמרות קריאות דומות שיצאו בראשית דרכו של קמפיין ה-BDS, רק מעטות מבין הקבוצות האסלאמיות במערב השקיעו משאבים משמעותיים בדרבון חרם על ישראל. קבוצות השמאל הקיצוני בלטו בכך יותר מאשר קבוצות אסלאמיות. בין היוצאים מן הכלל בעניין זה היו 'ידידי אל-אקצא' (Friends of Al Aqsa) - קבוצה אסלאמית המתמקדת בקמפיינים נגד ישראל, שבסיסה בבריטניה.²¹⁰

המנהיג האיראני העליון, האייתולה עלי חמנאי, הוציא פתווה (פסק דין דתי) במאי 2001 התומך בחרם נגד ישראל.

השייח' יוסוף אל-קרדאוו, אחד ממורי ההלכה הראשיים של האחים המוסלמים ומהתומכים בפיגועי ההתאבדות נגד אזרחי ישראל, הוציא באפריל 2002 פתווה בעד חרם נגד ישראל.

כיוון שהמערכות של ה-BDS הפכו לפעילות הפוליטית העיקרית נגד ישראל, הגבירו קבוצות אסלאמיות את מעורבותן בהן. התאחדויות סטודנטים פלסטינים, שרבות מהן קשורות על-פי הדיווחים לחמאס ולאחים המוסלמים, תומכות בפעילות ה-BDS בצפון-אמריקה, בדרום-אפריקה²¹¹ ובאירופה.²¹²

8.4 כנסיות וגופים נוצריים

סקירה מקיפה של יחסי הנצרות והיהדות והיחסים בין הנוצרים לבין ישראל חורגת מעניינו של מחקר זה, אולם ניתן לקבוע כי מאז ימי הביניים עודדו כנסיות נוצריות חרמות על יהודים. בימי הביניים לא הורשו נוצרים להיכנס לבתי-כנסת, לחגוג עם יהודים או להשתתף בסעודות ובשמחות של יהודים. נוצרים שהפרו איסורים אלה הסתכנו בחרם ובנידוי.²¹³ חרמות של נוצרים על יהודים נמשכו עד תחילת המאה ה-20.²¹⁴

ראוי לציין כי הוותיקן הכיר אמנם במדינת ישראל רק ב-1993,²¹⁵ אך ה-BDS פעיל בעיקר בכנסיות פרוטסטנטיות.

אחת האידאולוגיות הנוצריות האנטי-יהודיות המרכזיות היא ה"סופרסשיוניזם" (Supersessionism), המוכרת גם בשם "תאולוגיית ההחלפה". דוקטרינה זו, ששורשיה נטועים בימי הביניים המוקדמים, גורסת שהכנסייה תפסה את מקומו של "ישראל" - כלומר, את מקומם של היהודים בתכנית האלוהית. מבחינה היסטורית שימשה "תאולוגיית ההחלפה" ליצירת דה-לגיטימציה ליהדות ולדרישה מיהודים להתנצר.

הסופרסשיוניזם נוצר כתגובת-נגד ל"נצרות הציונית" בת-זמננו, שהיא אמונה נוצרית שנוסדה במאה ה-19 ולפיה יש ליהודים זכות תנ"כית על ארץ ישראל. לפי תפיסת הסופרסשיוניזם, היהודים בני-זמננו אינם היהודים המקראיים, ועל כן רשאים הנוצרים להאמין במה שכתוב בתנ"ך גם בלי לתמוך בזכות היהודים על ארץ ישראל.²¹⁶

מאז שנות ה-80 מיזג הכומר הפלסטיני-אנגליקני הירושלמי נעים עתיק בין "התאולוגיה של השחרור" (תאולוגיה נוצרית מדרום-אמריקה, המתברת בין הנצרות לרעיונות סוציאליסטיים ומרקסיסטיים)²¹⁷ לבין הסופרסשיוניזם, וזאת במטרה ליצור תאולוגיה שתזכה את הפלסטינים בשחרור.²¹⁸ בתאולוגיה של השחרור פרי רוחו של הכומר הפלסטיני, לא זו בלבד שהנוצרים תפסו את מקום היהודים המקראיים, אלא הפלסטינים הם היהודים המקראיים "האמיתיים" ו"הנכונים", והם מזוהים עם ישו שנאבק ב"מדכאיו" היהודים. במילותיו של הכומר עתיק:

הסבל שחוווה ישו הנוצרי מידי כוחות הרשע הפוליטיים והדתיים לפני אלפיים שנה שב ונחווה בפלסטין... מאות-אלפי צלבים הוצבו ברחבי הארץ, ועליהם נצלבים גברים, נשים וילדים פלסטינים. פלסטין נהפכה לגולגולתא ענקית אחת. מערכת הצליבה של ממשלת

ישראל פועלת מדי יום ביומו.²¹⁹

עתיק מדבר על "ישו הנוצרי, החי בארצנו כפלסטיני תחת כיבוש".²²⁰

הברית הישנה (התנ"ך), המרבה לעסוק בזכויות היהודים על ארץ ישראל, נחשבת בעיני הכומר עתיק: "צורה פרימיטיבית של לאומיות שראתה לנגד עיניה את טובתו השבטית של האדם".²²¹

כדי לקדם את רעיונותיו הקים עתיק את 'סביל' - המרכז לתאולוגיה של השחרור.

עתיק ו'סביל' היו בין הראשונים שהטיפו להחרים את ישראל בכנסיות²²² והם מצוטטים כל אימת שעולה השאלה אם לשלול השקעות בישראל.²²³ ידידי ארגוני 'סביל' בעולם מקדמים את סדר היום שלו בקרב קבוצות נוצריות. ב-2013 דירגה 'הליגה נגד השמצה' את ידידי 'סביל' בצפון-אמריקה ברשימת עשר הקבוצות המובילות בשנאה לישראל.²²⁴

בדצמבר 2009 השתתף הכומר עתיק בהכנת קריאה דתית למען הפלסטינים, שנקראה: 'קירוס' (Kairos): "רגע של אמת".²²⁵ על המסמך חתמו נוצרים פלסטינים, והוא קורא לחרם על ישראל על סמך הקריאות לחרם שצוטטו לעיל. את מסמך 'קירוס' ציטטו בכנסיות המתודיסטיות²²⁶ והפרסביטריאניות²²⁷ לאות תמיכה בחרם, ומהן התפשטה פעילות נוצרית אנטי-ישראלית בעולם כולו.

ארגונים לא-ממשלתיים ברחבי העולם, שאינם בהכרח קיצוניים, הקשורים לכנסיות, דוגמת 'עזרה הדדית נוצרית בממלכה המאוחדת', ארגון 'דיאקוניה' השבדי ו'הארגון הבין-כנסייתי לשיתוף ופיתוח' (ICCO) הפועל בהולנד, תורמים כספים לארגונים לא-ממשלתיים קיצוניים התומכים ב-BDS. ארגונים אלה זוכים לעתים קרובות לסיוע מצד ממשלותיהם, והם מעבירים את הכספים או את חלקם לארגוני הליבה הפלסטיניים של ה-BDS.

בתאולוגיה של השחרור פרי רוחו של הכומר הפלסטיני, נעים עתיק, לא זו בלבד שהנוצרים תפסו את מקום היהודים המקראיים, אלא הפלסטינים הם היהודים המקראיים "האמתיים" ו"הנכונים", והם מזהים עם ישו שנאבק ב"מדכאיו" היהודים.

בדצמבר 2009 השתתף הכומר עתיק בהכנת קריאה דתית למען הפלסטינים, שנקראה: 'קירוס' (Kairos): "רגע של אמת". על המסמך חתמו נוצרים פלסטינים, והוא קורא לחרם על ישראל.

9. שיטת הפעולה של ה-BDS: גיוס בעלי השקפה ליברלית וביקורתית כלפי ישראל

בלב המערכה שה-BDS מנהל נגד ישראל נמצאים מהפכנים של השמאל הקיצוני, סרבני-שלום פלסטינים, הרשות הפלסטינית, קבוצות-טרור ואסלאמיסטים שונים, אך ה-BDS חדר גם לקמפוסים באוניברסיטאות, לעיריות, לאיגודי-עובדים, לכנסיות, ואפילו למרכולים ולאולמות-קונצרטים.

רבים מחברי איגודים, ארגונים ואגודות אלה, שנרתמו למערכה חובקת העולם של ה-BDS, הם אנשים בעלי השקפת עולם ביקורתית כלפי ישראל התומכים בהקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית. הם אינם מבקשים להכחיד את ישראל, אך הם הפכו לחיילים בחזית של תנועה הרואה ב-BDS צעד בדרך להכחדת ישראל.

חלק מהתומכים בטענות הפלסטינים הצטרפו באופן טבעי לארגונים כמו 'קמפיין הסולידריות עם פלסטין' (Palestine Solidarity Campaign), 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (Students for Justice in Palestine) או 'האגודה לסולידריות צרפת-פלסטין' (France-Palestine Solidarity Association), בהאמינים שארגונים אלה שייכים לזרם המרכזי של החברה, והם אינם מודעים לכך שקמפיינים אלו מנוהלים לעתים קרובות על-ידי חברי השמאל הקיצוני, פעילים אסלאמיסטים או אחד הארגונים האנטי-ישראליים הקיצוניים. יש לציין כי פעילות 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' נאסרה בכמה קמפוסים בארצות הברית. 'קמפיין הסולידריות עם פלסטין' מנוהל בבריטניה על-ידי קבוצה חשאית של השמאל הקיצוני שנקראת 'פעולה סוציאליסטית' (Socialist Action).²²⁸ למרות שהלוגו של 'הקמפיין לסולידריות עם פלסטין' מציג את מפת ארץ ישראל כולה כפלסטין,²²⁹ יש התומכים בו מתוך אמונה כי הוא מצדד בפתרון שתי המדינות.

9.1 הצעות-לסדר והחלטות

ה-BDS בחר כזירה עיקרית לפעילותו ארגונים דמוקרטיים כגון ארגוני-עובדים והתאחדויות סטודנטים, והוא מגיש להם הצעות-לסדר או החלטות מטעמו להצבעה. לעתים קרובות עושים זאת בשמו פלסטינים גולים או ערבים פרו-פלסטינים, פעילים אסלאמיסטים או חברי קבוצות השמאל הקיצוני. לעתים קרובות ההצעות-לסדר של ה-BDS הן ההצעות היחידות המועלות לסדר היום בנושא

AFP/ DAVE EVANS / CITIZEN SIDE

גרמי קורבין, מנהיג מפלגת הלייבור הבריטית ותומך BDS, מכנה את החמאס וחיזבאללה 'חברים שלי'.

PHOTO BY DAVID SILVERMAN/GETTY IMAGES

פעילים מ'התנועה לסולידריות בינלאומית', התומכת ב-BDS, בפת"ח ובחמאס, מצטרפים להפגנה מקומית נגד גדר הפרדה בקלקיליה בגדה המערבית, יולי 2003.

ישראל והפלסטינים, ומצביעים ליברלים פרו-פלסטיניים מצביעים עבורן כי הם "רוצים להביע תמיכה בפלסטינים" ולא דווקא מכיוון שהם תומכים בחרם על ישראל. כך, בתום לב, הם עלולים לסייע להטות את החברה האזרחית ולהפוך אותה לחלק מן המנגנון של ה-BDS.

כאמור, ארגונים פלסטיניים רבים של החברה האזרחית זוכים בתמיכה כספית נרחבת מארגונים לא-ממשלתיים במערב. ארגונים אלה, אשר חלקם מקבלים תמיכה מממשלות או מארגונים בינלאומיים כמו האיחוד האירופי או האו"ם, קשובים לשותפיהם המקומיים בשעה שהם קובעים את מדיניות הארגון, כולל ביחס ל-BDS. 'אוקספם' (Oxfam), לדוגמה, מקדמת חרם וסימון סחורות שיוצרו באזורים שמעבר לקו הירוק²³⁰ וקוראת לאמברגו נשק על ישראל.²³¹ לפי דיווח נרחב של NGO Monitor, ממשלות מערביות תומכות בנדיבות בארגונים אלה. מתברר אפוא כי ממשלות באירופה מממנות בעקיפין את תנועת ה-BDS.

9.2 משלחות אנטי-ישראליות

אחד הכלים בהם השתמשה תנועת ה-BDS במטרה ליצור את הרושם כאילו ה-BDS היא זרם מרכזי הנהנה מתמיכה רחבה הוא שיגור משלחות למזרח התיכון כדי להיפגש עם פעילי ארגונים חוץ-ממשלתיים.

למשל, כאשר רצו פעילי ה-BDS לשכנע את קונגרס האיגודים המקצועיים של סקוטלנד (Scottish Trade Union Congress) להרחיב את מדיניות החרם שלו, הם דאגו לצרף את מנהיגיו למשלחת שיצאה לישראל ולשטחי הרשות הפלסטינית. לפי דו"ח המשלחת, הם "פגשו נציגים של ארבעה ארגונים פלסטיניים חוץ-ממשלתיים אשר משתתפים בקמפיין ה-BDS שמרכזו ברמאללה", ובהם ג'מאל ג'ומעה, מתאם קמפיין 'עצרו את החומה' (Stop the Wall Campaign).²³² בפגישה סופר להם על "העוול הגדול שהתרחש לפני 60 שנה עם ההשתלטות הציונית על הארץ וגירוש העם הפלסטיני".²³³ ג'מאל ג'ומעה וחבריו התייחסו להקמת מדינת ישראל ב-1948, ולא לשליטתה של ישראל בגדה המערבית אחרי 1967. עם שובה של המשלחת הביתה היא המליצה על חרם על ישראל, ואכן, החלטה כזו התקבלה כהרף עין.²³⁴

כך קרה גם עם מנהיגים נוצריים מדרום-אפריקה שביקרו באזור ב-2012²³⁵ ושבו לארצם כשהם מצטטים ממסמך 'קיירוס', פרי עטו של הכומר הפלסטיני עתיק, ובפיהם דברי שבח על ה-BDS. גם פרסביטריאנים אמריקנים ביקשו בינואר 2014 לסכל השקעה בישראל, שעמדה אז על הפרק.²³⁶ מיד עם שובם מביקור דומה.

'התנועה הבינלאומית לסולידריות' (ISM), שהיא חממה חשובה של האנרכיסטים, היתה חלוצה בארגון ביקורים מן הסוג הזה ורבים מפעיליה מייסדים עם שובם קבוצות נוספות של פעילים. מתנדבי התנועה לסולידריות הצטרפו לעתים קרובות להפגנות "התנגדות עממית" נגד גדר ההפרדה בחסות 'עצרו את החומה'. בביקורים ברמאללה עוברים מתנדבי התנועה לסולידריות סדנאות אימון של

יומיים ב"אסטרטגיה ופילוסופיה של אי-אלימות, קבלת-החלטות קבוצתיות ושיקולים תרבותיים לחיים ועבודה בפלסטין, שמכינים אותם להפגנות ופעולות נגד הכיבוש הישראלי המתמשך בשיתוף התנועה לסולידריות".²³⁷

הסניף הלונדוני של המרכז לסולידריות, אשר אימץ את קריאת ה-BDS מ-2005, מציע השתלמות "מומלצת מאוד" ולדבריו, יותר מ-250 בני-אדם כבר השתתפו בה מאז 2009.²³⁸ פעילי תנועת סולידריות באירופה מצטרפים גם להפגנות מול חנויות המוכרות מוצרים מישראל. אתר התנועה באינטרנט מאפשר להתחבר לאתרים מקומיים בבריטניה, ארצות הברית, צ'כיה, דנמרק, שבדיה, צרפת, גרמניה, יוון, איטליה והולנד. מייסדת התנועה, הוויידיה עראף, השתתפה בפגישה שארגן 'הקמפיין העולמי נגד תוקפנות' (GAAC).²³⁹ ראש הקמפיין הזה, שיח' נועמי, סומן מאוחר יותר בארה"ב כמי שקשור לאל-קעידה.

גם 'תכנית הליווי האקומני הנוצרית האוניברסלית לפלסטין ולישראל' (EAPPI) שולחת מתנדבים רבים לשטחים הפלסטיניים. מתנדבים אלה, הידועים בשם 'מלווים אקומניים', גרים בערים פלסטיניות ומלווים פלסטינים בחיי היום-יום. תכנית ליווי זו תוארה בפי מבקריה כחז-צדדית²⁴⁰ בשל התכנית המוטה שלה ובשל קידום הקריאה של 'קירוס' לתמוך ב-BDS.²⁴¹ התכנית מעודדת את מתנדביה לכתוב בלוגים בשוכם הביתה ולספר על חוויותיהם בכנסיות.

רבים מן המנהיגים האידאולוגיים של קמפיין ה-BDS מופיעים בפומבי כדי להפיץ את רעיונותיהם. עומר ברגותי, לדוגמה, ערך מאז 2010 מסעי-הרצאות רבים לקידום ספרו בקמפוסים בארצות הברית.²⁴² הוא אף זכה בפרס מהטמה גנדי לשלום באוניברסיטת ייל באפריל 2017. כמו כן הוזמן ברגותי להרצות באוניברסיטת הרווארד שם קרא לחרם מלא נגד ישראל כמדינת אפרטהייד המבצעת טיהור אתני בפלסטינים.

9.3 מן החרם של הליגה הערבית עד החרם של הרחוב הערבי

החרם של הליגה הערבית על ישראל הצליח להשיג תוצאות כלכליות של ממש. חברות רב-לאומיות סירבו לעשות עסקים עם ישראל מחשש "החרם המשני", למרות שארה"ב חוקקה ב-1970 את החוקים נגד חרמות.²⁴³

חברות המזון מקדונלד'ס ופפסיקו, לדוגמה, ויצרנית המכוניות טויוטה, החליטו שסחר עם העולם הערבי עדיף בעיניהן על השוק הישראלי, וסחורתיהן לא שווקו בישראל עד תחילת שנות ה-90.²⁴⁴

PHOTO BY ISRAELI PRESS OFFICE/POOL/ANADOLU AGENCY/GETTY IMAGES

ראש ממשלת ישראל, בנימין נתניהו (מימין), ומנכ"ל אורנג', סטפן רישאר (משמאל), נפגשו בירושלים ב-12.7.2015. רישאר התנצל בפני נתניהו על אמירתו בקהיר כי הוא מעוניין לבטל את החוזה עם חברת פרטנר הישראלית, המייצגת את אורנג' בישראל.

בעוד החרם של הליגה הערבית פעל ביחס לעולם הערבי, הרי שבעולם המוסלמי, המונה כיום כ-1.6 מיליארד מוסלמים, השפעתו רק מתחילה לחלחל.

המקרה עם חברת אורנג' הצרפתית מהווה מקרה בוחן. אורנג', חברת הסלולר הרב-לאומית שמקום-מושבה בצרפת, וממשלת צרפת היא אחת מבעליה, עלתה ביוני 2015 לכותרות כשנודע על כוונתה לעזוב את ישראל. לחברה היה הסכם זכיינות עם חברת התקשורת המקומית פרטנר, שהתיר לחברה הישראלית להשתמש במותג 'אורנג'".²⁴⁵

מה שקרה עם ה-BDS ועם ענקית התקשורת אורנג' ב-2015 עלול לשמש סימן מדאיג לבאות.

חברת אורנג' סומנה כמטרה על-ידי מובילי תנועת ה-BDS וארגונים נוספים כמו 'קורפורייט ווטש' (Corporate Watch), שקראו לצרכנים להחרים את החברה.²⁴⁶ מאמצים אלה לא נחלו הצלחה רבה, אבל ב-2014 החלו פעילים של ה-BDS לסמן כמטרה את אורנג' ואת מוביניל (Mobinil).²⁴⁷ הם ניצלו את מבצע "אמץ לך חייל" של אורנג'-ישראל במהלך המלחמה בעזה ב-2014 על מנת למנוף מערכה נגד החברה המצרית.²⁴⁸ במאי 2015 החלו אנשי ה-BDS במצרים במסע חרם נגד מוביניל.²⁴⁹

חודש לאחר מכן, ב-3 ביוני 2015, ביקר מנכ"ל אורנג' סטפן רישאר (Richard), בקהיר ונשאל במסיבת עיתונאים על עסקי אורנג' בישראל. בתשובה לשאלת כתב דיילי ניוז במצרים, אמר מנכ"ל אורנג':

האמן לי, אילו יכולתי הייתי מבטל את החוזה מחר... אנחנו רוצים לסיים את זה ולהסדיר את זה.

אם אתה לוקח את סכום הכסף שאנחנו מקבלים ואת הזמן שזה לוקח להסביר את זה בצרפת ובמקומות אחרים, האמן לי שזו אינה עסקה טובה.²⁵⁰

דברי רישאר חוללו סערה דיפלומטית, מכיוון שממשלת צרפת שותפה בבעלות על אורנג'. נשיא צרפת דאז, פרנסואה הולנד, התקשר אל ראש הממשלה בנימין נתניהו והבהיר לו כי צרפת מתנגדת לחרם על ישראל.²⁵¹ אחרי שבוע טס רישאר לישראל כדי "להבהיר" שאורנג' אינה עוזבת את ישראל,²⁵² אבל שבועות אחדים לאחר מכן אושר כי אורנג' מסיימת את חוזה הזכיינות שלה עם חברת פרטנר, וכי המותג אורנג' יעלם מישראל עד 2017.²⁵³ אורנג' מתעקשת על כך שהנתק אינו נובע משיקולים פוליטיים, אבל האמת נותרה עמומה. בפברואר 2016 חדלה פרטנר להשתמש במותג אורנג' והפכה להיות בפשטות 'פרטנר'.²⁵⁴

חברות רב-לאומיות אחרות עלולות למצוא עצמן במצב דומה למצבה של אורנג'. ב-2014 החל בהודו קמפיין להחרמת חברות, שנטען כלפיהן שהן מקיימות קשרי-מסחר עם ישראל, לרבות חברות קוקה-קולה, פפסיקו, קראפט-פוד ונסטלה.²⁵⁵ הקמפיינים נגד חברות אלו נמשכו ברשת החברתית. בהודו יש 172 מיליון מוסלמים, כך שחרם על החברות הללו, גם אם יצליח רק בחלקו, יכסה פלח-שוק העולה בגודלו על אוכלוסיית ישראל.

בעוד קובעי המדיניות הישראלים התמקדו בחרמות שיוצאות ממדינות במערב, ייתכן שהאיום הכלכלי האמיתי אורב דווקא בעולם הערבי-מוסלמי.

10. האופי הרדיקלי של תנועת ה-BDS בקמפוסים בארצות הברית

תנועת ה-BDS התפשטה במהירות בקמפוסים האוניברסיטאיים בארה"ב, כתמונת ראי לרטוריקה הרדיקלית האנטי-ציונית המתחזקת בקרב השמאל האירופי. ה-BDS מפיץ בקמפוסים בארצות הברית אידאולוגיה השוללת את הקשר של היהדות עם ארץ ישראל וראה במדינת הלאום של העם היהודי גורם כוחני, ברוטלי לעתים קרובות, קולוניאלי ומיליטריסטי, אשר מחזיק באדמות פלסטיניות שלא כחוק. טיעון אנטי-ציוני זה נופל על אוזניים קשובות בקמפוסים אוניברסיטאיים, מכיוון שהטענות הפלסטיניות בנויות על שיח גלובלי של זכויות-אדם, הגורם הזדהות אצל אנשי מוסר אינטלקטואלים עם מוטיבים של "אנטי-דיכוי ואנטי-קולוניאליזם".²⁵⁶

באגודות הסטודנטים ישנן מנגנונים פשוטים-יחסית המאפשרים לקבוצות סטודנטים להעלות הצעות-לסדר שמכפישות את ישראל או קוראות להכריז עליה חרם. האוטונומיה הגוברת של אגודות הסטודנטים מול הנהלות האוניברסיטאות מאפשרת להעביר החלטות כאלו בקלות. ניסיונות לעצור את ההצעות-לסדר של ה-BDS באגודות הסטודנטים או באיגודים האקדמיים על-ידי שלטונות האוניברסיטה או קבוצות חיצוניות נתפסות כאימים על חופש הביטוי וכנוגדים את ההליך הדמוקרטי. חילוקי-דעות סביב הצבעות של ה-BDS מובילים לעתים קרובות לעימותים פומביים עם שלטונות האוניברסיטה, ואלה מעוניינים להימנע ככל האפשר מחיכוך עם ה-BDS.²⁵⁷

הצלחת ה-BDS בקמפוסים משתקפת מנתונים שעובדו בדו"ח 'הקואליציה של ישראל בקמפוס', ולפיו בשנה האקדמית 2014-2015 עלה מספר הקמפוסים ברחבי ארה"ב בהם דווח על פעילות אנטי-ישראלית ב-31.2%, מ-138 ל-181. ארגונים תומכי ה-BDS, כמו 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SJP) ו'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace), ביססו את נוכחותם ב-164 קמפוסים חדשים באותה שנה. בנוסף ערכה תנועת ה-BDS 44 קמפיינים בקמפוסים - זינוק של 132% בהשוואה ל-19 הקמפיינים שערכה במהלך השנה הקודמת.²⁵⁸

10.1 ההונאה של ה-BDS בקמפוסים

תנועת ה-BDS פרסמה בקמפוסים קריאות לנסיגת ישראל מכל השטחים עד קווי 1967, כדי לאפשר הקמת מדינה פלסטינית. בכך היא דמתה לממשלות רבות המציגות עמדות דומות. אולם תומכי התנועה אינם מסתפקים בהקמת מדינה פלסטינית בשטחים אלו בלבד. הרטוריקה של ה-BDS, כפי

שהיא מופצת על-ידי ארגוני-סטודנטים, מתכחשת לזכותה של ישראל להתקיים בכלל, ואינה מאמינה בסיכוי של דיפלומטיה או פשרה בין ישראל לבין הפלסטינים.²⁵⁹

אחת התביעות החד-משמעיות של תנועת ה-BDS בקמפוסים היא לזכות השיבה של הפליטים הפלסטינים לתוך ישראל עצמה, לא רק לשטחי המדינה הפלסטינית, ובכלל זה לצאצאי הפליטים המקוריים. זאת דרישה חסרת-תקדים שתחסל את מדינת ישראל כמדינת העם היהודי, ותהפוך אותה לעוד מדינה ערבית. האקונומיסט הבריטי כתב על כך: "העמדות שה-BDS מפיצה אינן מאפשרות מלכתחילה משא ומתן לשלום. הן יכולות רק לעורר עוינות והתבצרות בדעות, ולא דיאלוג קונסטרוקטיבי בין סטודנטים בקמפוסים".²⁶⁰

10.2 חשיפת קבוצות הסטודנטים המובילות של ה-BDS בקמפוסים

ארגוני BDS רבים בקמפוסים של אוניברסיטאות בארה"ב פועלים תחת מטרייה שנקראת 'הקמפיין האמריקני לסיום הכיבוש הישראלי' (U.S. Campaign to End the Israeli Occupation). בעוד שארגונים כמו 'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace) עשויים לטעון ששליחותם היא לשים קץ לכיבוש הישראלי על מנת להשיג פתרון של שתי מדינות לשני עמים, וזאת באמצעות התמיכה ב-BDS, הרי שלמעשה, בפעילותם המשותפת עם קבוצות המקדמות אנטישמיות וטרור הם נעשים שותפים להכחשת זכותה של ישראל להתקיים כמדינת הלאום של העם היהודי, ואפילו לתמיכה בהשמדתה. קבוצות סטודנטים אחרות, כמו 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (Students for Justice in Palestine), הטוענות כי הן פועלות למען סיום הכיבוש בגדה המערבית, פעלו למעשה לדה-לגיטימציה של ישראל כולה כאשר תמכו בעמדות העולות בקנה אחד עם עמדת החמאס, השוללת את קיומה של ישראל בדרכי אלימות.

קבוצות סטודנטים אחרות, כמו 'סטודנטים למען צדק בפלסטין', הטוענות כי הן פועלות למען סיום הכיבוש בגדה המערבית, פעלו למעשה לדה-לגיטימציה של ישראל כשתמכו בעמדות העולות בקנה אחד עם עמדת החמאס, החותרת נגד קיומה של ישראל בדרכי אלימות.

'סטודנטים למען צדק בפלסטין' נוסדה בשנת 2001 על-ידי חאתם בזיאן (Bazian), פרופסור פלסטיני-אמריקני מאוניברסיטת קליפורניה, ברקלי. בהיותו סטודנט לתואר ראשון ושני היה בזיאן מעורב בסדרה של תקריות אנטישמיות. במקרה אחד האשים עיתון סטודנטים כי הוא "כלי ריגול יהודי", ובמקרה אחר סילק סטודנטים יהודים ממסיבת-עיתונאים שכינס כדי להביע תמיכה בציור-קיר אנטישמי.

10.3 התאחדות הסטודנטים המוסלמים (MSA) והאחים המוסלמים

לפני שייסד את 'סטודנטים למען צדק בפלסטין', עמד בזיאן בראש 'התאחדות הסטודנטים המוסלמים' (Muslim Students Association - MSA) בברקלי. התאחדות זו נוסדה ב-1963 באוניברסיטת אילינוי אורבנה-שמפיין, בתמיכה ארגונית של תנועת האחים המוסלמים המצרית ובתמיכה כספית של קרן-צדקה סעודית שנשאה את השם 'הליגה המוסלמית העולמית', כדי לתמוך באידאולוגיה הסעודית הוואהביסטית הקיצונית בארצות הברית. אבל כשבזיאן העריך כי התאחדות הסטודנטים המוסלמים מוגבלת מדי בפעילותה בתחום הפלסטיני, הוא יסד את ארגון 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' כדי לגייס תמיכה ייחודית בעניין הפלסטיני.²⁶¹

מאז שנוסדה, הקצינה אגודת הסטודנטים המוסלמים על מאות סניפיה ברחבי צפון-אמריקה, עד שהגיעה לרמת רדיקליות כזו התומכת בטרור. על פי דו"ח של משטרת ניו-יורק מ-2012, היו בין חברי התאחדות הסטודנטים המוסלמים גם טרוריסטים, שהשתמשו בסניפי ההתאחדות למטרות גיוס מחבלים.²⁶² נוסף על כך, מנהיגי ה-BDS השמיעו באירועי האגודה הצהרות אנטי-אמריקניות ותמכו בטרור.²⁶³ לפני ה-11 בספטמבר 2001 ערכה האגודה אירועים של איסוף תרומות לטובת ארגוני-טרור או למטרות הקשורות לטרור, כגון החמאס.²⁶⁴

**על פי דו"ח של משטרת
ניו-יורק מ-2012, היו
בין חברי התאחדות
הסטודנטים המוסלמים
גם טרוריסטים,
שהשתמשו בסניפי
ההתאחדות למטרות
גיוס מחבלים.**

10.4 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (SNJ) ופעילות אנטישמית

אחת הפעולות הראשונות של האגודה בהנהגת פרופ' בזיאן היתה להפריע לאירוע-זיכרון ליום השואה שהתקיים בקמפוס של אוניברסיטת קליפורניה, בברקלי, ב-2002 - אירוע שבסופו של דבר נעצרו בו כמה מחברי האגודה. בהפגנת-מחאה נגד מעצרים אלה אמר בזיאן: "הביטו בשמות המתנוססים על הכניינים בקמפוס - האס, צלרפך - ותחליטו בעצמכם מי שולט באוניברסיטה".²⁶⁵ ב-2004 נאם בזיאן באירועי גיוס תרומות לקרן הצדקה 'KindHearts' ששימשה מסווה לחמאס. ממשלת ארה"ב סגרה את הקרן ב-2006 בשל פעילות-טרור והקרן סווגה כארגון-טרור.²⁶⁶

'סטודנטים למען צדק בפלסטין' היא ארגון מבוזר, ללא הנהלה פורמלית, בעל סניפים רבים, המגייסת תרומות ממקורות שונים, ובכלל זה באוניברסיטאות עצמן, וגובה דמי כניסה לאירועים שלה. ואולם, בראש ארגונים חוץ-ממשלתיים רבים אחרים עומדים מנהיגים מפוקפקים, שמקבלים מימון ממקורות מפוקפקים.²⁶⁷

10.5 ה-BDS ותנועת החמאס בקמפוסים

בזיאן הוא גם מנהיג הארגון 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' (American Muslims for Palestine - AMP), שהוא ארגון-צדקה פטור ממס. לפי הליגה נגד השמצה זהו הארגון המוביל שנותן הכשרה, הדרכה וחינוך אנטי-ציוניים לסטודנטים ולארגוני הקהילה המוסלמית ברחבי המדינה.²⁶⁸ 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' הביאו לקמפוסים באמריקה מרצים באמצעות 'סטודנטים למען צדק בפלסטין', מימנו להם כנסים וחילקו להם חומרי הסברה, כולל דגם של "חומת האפרטהייד" לשימוש בפעילויות שהם עורכים בקמפוסים.²⁶⁹ הנהגת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' היא זו שהורתה לפעילי 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' שלא להשתתף בדיאלוגים עם קבוצות יהודיות בקמפוסים, וקשרו זאת במאבק נגד הנורמליזציה בתואנה שהסטודנטים היהודים נראו להם ציונים בפוטנציה.

אגודת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' גם מימנה קמפיין של מודעות בתחבורה הציבורית בניו-יורק ובוושינגטון, שהפיץ תעמולה של ממש שעסקה בדמוניזציה לישראל וקראה לקונגרס לאמץ את ה-BDS.²⁷⁰

אגודת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' נוסדה ב-2005 כשלוחה של 'האגודה האסלאמית של פלסטין' (Islamic Association of Palestine - IAP), שהיא "קבוצה אנטישמית אשר שירתה ככלי תעמולה של החמאס בארה"ב עד שנסגרה ב-2004",²⁷¹ כמו עוד שתי קבוצות: 'KindHearts' ו'הקרן לסעד ופיתוח בארץ הקודש' (Holy Land Foundation for Relief and Development).²⁷²

שלט של פעילי ארגון 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' מוצב בכיכר דאג האמרשולד ליד בניין האו"ם בניו-יורק, 18.8.2015.

בעדותו לפני ועדת החוץ של בית הנבחרים באפריל 2016, תיאר יונתן שאנזר (Schanzer) מן 'הקרן להגנת הדמוקרטיה' (The Foundation for the Defense of Democracies) את אגודת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' כאיום על ארצות הברית ועל ישראל כאחת, בשל קשריה עם הטרור הבינלאומי. שאנזר העיד כי רבים ממנהיגי אגודות הצדקה הואשמו בידי הממשל במימון החמאס מאז 2001-2002 וסולקו מהמדינה או נאסרו, ואחרים הצטרפו לאגודת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין'.

רבים ממנהיגי הארגונים החוץ-ממשלתיים שעסקו במימון הטרור הם תומכי החמאס היושבים כיום במועצת המנהלים של אגודת 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין'. סלאח סרסור, חבר מועצת המנהלים של האגודה, היושב במילווקי, נחקר בחשד למימון ארגון החמאס וישב שמונה חודשים בכלא הישראלי בשל תמיכה בחמאס. בהיותו בכלא הוא הפך להיות חברו הקרוב של מפקד הזרוע הצבאית של החמאס בגדה המערבית.²⁷³

נוסף על כך, אחד המממנים של 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' הוא ארגון 'שירותים פיננסיים למזרח התיכון' (Middle East Financial Services), שמקום-מושב בעיר דירפורן, מישיגן. ארגון זה העביר כספים לג'האד האסלאמי ב-2002, למרות שארה"ב קבעה ב-1997 כי זהו ארגון-טרור.

גם 'אל-עאודה' (Al-Awda) הוא ארגון צדקה התומך ב-BDS וב'סטודנטים למען צדק בפלסטין'. מנהיגי 'אל-עאודה' נשאו דברים בכנסים שנערכו בחסות חיזבאללה, אירחו מרצים מטעם חיזבאללה וקיימו תהלוכות-מחאה נגד קיומה של מדינת ישראל.²⁷⁴

גם 'אמריקנים מוסלמים' וגם 'אל-עאודה' נמנים על רשת ענקית של ארגונים חוץ-ממשלתיים הקרויה 'הקמפיין האמריקני לסיום הכיבוש הישראלי' (USCIO – U.S. Campaign to End the Israeli Occupation). שמו של הארגון מטעה - תומכים רבים שלו עשויים להאמין לתומם שהוא חותר לנסיגת ישראל מן השטחים שתפסה במלחמת 1967, אבל למעשה הוא פועל כדי להביא לידי חיסולה של מדינת הלאום היהודית. לפי האתר הרשמי שלו באינטרנט, חבריו טוענים כי באמצעות התמיכה ב-BDS הוא "מכוון נגד ישראל והמוסדות המסייעים לה במדיניות הדיכוי שלה כלפי פלסטינים".²⁷⁵

10.6 החרמת ישראל בקמפוסים

המערכה בארה"ב, שמעמידה פנים כמכוונת לסיים את הכיבוש הישראלי, שמה לה למטרה לפגוע בחברות כמו בן אנד ג'ריז, אהבה, אייר בי-אן-בי וסברה חומוס, שהן חברות ישראליות שאינן ממוקמות בשטחים. יתר על כן, אתר האינטרנט של הקמפיין מדווח ונותן קישורים לעמודים השוללים את זכותה של ישראל להתקיים, ושוללים אף את הלגיטימיות של התנועה הציונית מאז 1870, כלומר: ללא קשר לכיבוש. הם מאשימים את הקרן הקיימת לישראל בטיהור אתני ומציגים מפות של "פלסטין" בלי סימן כלשהו לקיומה של ישראל בקווי שביתת הנשק הדחוסים של 1949 ואפילו לא בגבולות המקוטעים של תכנית החלוקה מ-1947.²⁷⁶

10.7 האנטישמיות והאנטי-ציונות של תנועת ה-BDS

'הקול היהודי לשלום' (Jewish Voice for Peace – JVP) היא הקבוצה היהודית האנטי-ציונית הגדולה והמשפיעה ביותר. יש לה תשתית רחבת-ידיים והיא חברה ב'קמפיין האמריקני לסיום הכיבוש הישראלי'. מנהיגי 'הקול היהודי לשלום' מצהירים כי המטרה העיקרית של הארגון היא לתקוע טריז בתוך הקהילה היהודית בארה"ב ולהרחיק את יהודי ארה"ב מן המדינה היהודית.²⁷⁷ שתי חטיבות של 'הקול היהודי לשלום' - הוועדה האקדמית המייעצת ורשת הסטודנטים - חשובות במיוחד. הפרויקט החשוב ביותר של רשת הסטודנטים היה דו"ח הנקרא: "סתירת פיות של דעת-מיעוט: איך אלה שמגינים על ישראל משתמשים בהאשמות-שווא על אנטישמיות כדי להגביל את הוויכוח על ישראל בקמפוס" (Stifling Dissent: How Israel's Defenders Use False Charges of Anti-Semitism to Limit the Debate over Israel on Campus).

הדו"ח מנסה להפריך את הטענה שרגשות אנטי-ישראליים הם רגשות אנטישמיים, וטוען כי ארגונים פרו-ישראליים מטפחים אסלאמופוביה בקמפוסים.²⁷⁸

המועצה המייעצת של 'הקול היהודי לשלום' מפרסמת את עצמה כ"רשת מגוונת, גדלה והולכת של פרופסורים בעלי מעמד, אנשי אקדמיה עצמאים וסטודנטים לתואר שני המקדמים צדק לפלסטין". הם מנסים לתקוע טריז בין יהדות אמריקה לבין ישראל בקמפוסים בכל רחבי ארצות הברית תוך עידוד חרם אקדמי.

'הקול היהודי לשלום' מונים בין הישגיהם חרמות של אגודת הסטודנטים האמריקנים, האגודה ללימודי מגדר, האגודה ללימודים אסייתיים-אמריקניים והאגודה ללימודי אינדיאנים ילידי-אמריקה, והם מעודדים אגודות אקדמיות נוספות ללכת בדרכם ולקבל החלטות להחרים את ישראל.²⁷⁹

'הוועד האמריקני לשירות חברים' (The American Friends Service Committee – AFSC) הוא ארגון של קווייקרים הפעיל בתנועת ה-BDS. בשותפות עם ארגון זה ועם הכנסייה הפרסביטריאנית, מנהל 'הקול היהודי לשלום' בקיץ סמינרים למנהיגי סטודנטים ומדריך אותם כיצד לארגן קמפיינים של ה-BDS באוניברסיטאות שלהם.

מנהיגי 'הקול היהודי לשלום' מצהירים כי מטרתו העיקרית של הארגון היא לתקוע טריז בתוך הקהילה היהודית באמריקה במטרה להרחיק את יהודי אמריקה מישראל.

בנוסף על עבודתם המשותפת של 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' עם 'הקמפיין לסיום הכיבוש הישראלי', הוציא הארגון הצהרות תמיכה בכינוסים של ה-BDS. אחד מכינוסי ה-BDS האלה התקיים באוניברסיטה של פנסילבניה ב-2012. הנאם המרכזי היה עלי אבו-ניעמה, המייסד של אתר אינטרנט הנקרא 'אינתיפאדה אלקטרונית' (Electronic Intifada), הפועל למען פתרון המדינה האחת הנשלטת

ע"י רוב ערבי-מוסלמי, ואשר אתרי חמאס מפרסמים את מאמריו.²⁸⁰ באותו כנס נאמו גם חברי הוועד המנהל של 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין'.

10.8 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' וקשריהם עם ארגוני-טרור

אגודת 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' (Students for Justice in Palestine) קשורה לארגוני-טרור ולמחבלים ששמו להם למטרה להשמיד את ישראל. באוקטובר 2012 הם הזמינו יחד עם 'הקול היהודי לשלום' את חבר 'הג'האד האסלאמי' הפלסטיני, חאדר עַדנָאן, התומך בגלוי בפיגועי-התאבדות נגד אזרחים, להרצות באוניברסיטה האמריקנית בווישינגטון הבירה. 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' הזמינה גם את מוחמד דסאי (Desai), שארגן ב-2013 הפגנה נגד הפסנתרן יליד ישראל יוסי רשף, בדרום-אפריקה, בה נשמעו הקריאות: "הרגו את היהודי!". הם גם הזמינו את סטיבן סלאיטה (Salaita), המצדד באנטישמיות כתגובה ראויה לכיבוש, ואשר שיבח את חטיפתם ורציחתם של שלושת הנערים בגוש-עציון בידי החמאס ב-2014. מייסד ה-BDS, עומר ברגותי, אף הוא אורח תדיר באירועים של 'סטודנטים למען צדק בפלסטין'.²⁸¹

פעילויות נוספות של 'סטודנטים למען צדק בפלסטין' בקמפוסים ברחבי ארה"ב כוללים מאמצים רבים להשתיק ולבודד את הסטודנטים התומכים בישראל. לעתים קרובות הם נשמעים צועקים את הסיסמא: "מהנהר עד הים, פלסטין תשחרר" - "From the river to the sea, Palestine will be free" - במהלך נאומים של דוברים פרו-ישראליים. סיסמא זו מבהירה באופן חד-משמעי כי אינם רואים מקום למדינה יהודית בין נהר הירדן לים התיכון. במילים אחרות, הם קוראים להשמדתה של מדינת ישראל.²⁸²

10.9 ה-BDS ואלימות בקמפוסים

קיים קשר ישיר בין קבוצות ה-BDS הפועלות בקמפוסים לבין איומים, אלימות פיזית והטחת עלבונות בסטודנטים יהודים או פרו-ישראליים. ב-2014 הגיש סטודנט יהודי הצעה-לסדר ל'סטודנטים למען צדק בפלסטין' באוניברסיטת טמפל בפילדלפיה, בעניין הקשור בישראל. בתגובה הִכה אותו פעיל BDS בפניו וקרא לעברו "יהודון" ו"רוצח תינוקות". בקמפוסים אחרים הואשמו חברי ארגון זה בוונדליזם אנטישמי ובהפרה אלימה של כללי ההתנהגות של האוניברסיטה לאחר שנהגו באלימות והשמיעו איומים כלפי סטודנטים יהודים.²⁸³

כרזה שהופצה לקראת הרצאתו של מייסד ה-BDS, עומר ברגותי, ב-24 במרס 2014 בקולג' הסטינגס למשפטים באוניברסיטת קליפורניה.

10.10 סיכום: האופי הרדיקלי של תנועת ה-BDS בקמפוסים האמריקניים

הגידול בפעילות ה-BDS בקמפוסים במערב קשור קשר הדוק לעלייה במספר התקריות האנטישמיות שפעילי התנועה מעורבים בהם. תופעה זו הגבירה את החשש בקרב סטודנטים יהודים להביע את תמיכתם בישראל או לבטא את זהותם היהודית בצורה כלשהי. קהילות סטודנטים והנהלות של אוניברסיטאות רבות רואות בארגונים תומכי ה-BDS קבוצות סטודנטים לגיטימיות, שיש להן זכות לפעול בחופשיות בכפוף לכללי הקמפוס ולחופש ההתאגדות. זאת, למרות שארגוני סטודנטים גדולים של ה-BDS חברים בקמפיין האמריקני נגד הכיבוש הישראלי, שהוא ארגון-גג אנטישמי המתכחש לזכותה של ישראל להתקיים בגבולות כלשהם.

יתר על כן, קיימים קשרים ישירים בין הארגונים המממנים תנועות של ה-BDS בקמפוסים לבין פעילות-טרור. לדוגמה, רבים ממנהיגי קבוצות ה-BDS של 'אמריקנים מוסלמים למען פלסטין' ו'סטודנטים למען צדק בפלסטין' עבדו עבור ארגונים שמימנו קבוצות-טרור או סייעו להן. כפי שראינו, אותם פעילי-טרור שלא הוגלו מארה"ב או נכלאו בה, המשיכו לעבוד למען ארגונים תומכי ה-BDS, קראו להטיל חרם על ישראל, התכחשו באופן פעיל לקיומה של ישראל והפיצו מסרים אנטישמיים ובעד הטרור.

11. סיכום

תנועת ה-BDS העולמית בנויה מרשת סבוכה של ארגונים ויחידים בעלי אידאולוגיות רדיקליות. אחד האתגרים הראשונים בהבנת ה-BDS הוא חשיפת מעטה ההסוואה תחתיו הם מסתירים את פניהם האמיתיות. התנועה הצליחה להטעות רבים ולגרום להם להאמין כי היא, כפי שאמר תומס פרידמן (Friedman), "אינתיפאדה שמנעת קדימה על-ידי התנגדות לא-אלימה וחרם כלכלי"²⁸⁴ החותרת לקדם פתרון לסכסוך הישראלי-פלסטיני.

ואולם, כפי שמראה מחקר זה, מנהיגי ה-BDS ופעיליו עוסקים למעשה בפעילות משלימה לטרור. החמאס, קבוצות פלסטיניות אחרות והאחים המוסלמים קשורים לתנועת ה-BDS כחלק מהאסטרטגיה לשים קץ למדינת ישראל. ה-BDS אינו אלא גרסה בת-ימינו לחרמות בני מאות שנים נגד יהודים. גורמים ערביים אימצו אותם כשלושה עשורים לפני שחודשה הריבונות היהודית בארץ ישראל ב-1948 ללא שום קשר לכיבוש שטחי 1967. ההבדל הוא בכך שכיום קמפיין ה-BDS כולל שחקנים חדשים, אך רדיקליים באותה מידה, ובהם שמאל קיצוני, מוסלמים, נוצרים, ואפילו קבוצות של יהודים וישראלים.

**הצלחת קמפיין
ה-BDS בקרב איגודים
מקצועיים, איגודי-
עובדים, מוסדות
אקדמיים מובילים
וגיבורי-תרבות
עולמיים - מצביעה על
גלובליזציה מסוכנת של
התנועה ועל חדירתה
לזרם המרכזי של
החברה המערבית.**

במובן זה לא השתנו המאמצים לערער על קיומה של ישראל כמדינה ריבונית. יחד עם זאת, אימוץ המסרים של ה-BDS בידי איגודים מקצועיים, איגודי-עובדים, מוסדות אקדמיים, ואפילו גיבורי-תרבות עולמיים - מצביע על גלובליזציה מסוכנת של התנועה ועל חדירתה לזרם המרכזי של החברה המערבית.

בעוד תנועת ה-BDS נחלה הצלחה מוגבלת-יחסית בלוחמה הכלכלית והפוליטית נגד ישראל, הצלחתה בתחום התקשורת הדהדה בקמפוסים של האוניברסיטאות באירופה ובצפון-אמריקה.²⁸⁵ בזמן מבצע "צוק איתן" ב-2014 אליו יצאה ישראל לאחר חטיפת שלושת הנערים החריפה תנועת ה-BDS את המערכה נגד ישראל תוך שהיא יוצאת להגנת החמאס. תופעה זו חזרה על עצמה כאשר נאלצה ישראל להגן על אזרחיה נגד מתקפת הסכינים ב-2015-2016.

עלינו לחשוף את מאפייני תנועת ה-BDS וללחום בה, מכיוון שתנועה זו מנהלת אסטרטגיה חתרנית שאופיה ההרסני זכה לגינוי מכל קצוות הקשת הפוליטית בישראל.

ישנן קבוצות שכבר פקחו את עיניהן לראות את טיבו האמיתי של ה-BDS, ועמן פועלים גם פלסטינים שאיבדו את פרנסתם כתוצאה מלחצי התנועה, ושלאחרונה אף החלו להתנגד לה בפומבי.²⁸⁶ אפילו ראש עיריית שכם, גסאן שכעה, וראש האיגודים המקצועיים בגדה, שאהר סעד, דיברו בגנות תנועת ה-BDS.²⁸⁷ כך גם בדרום-אפריקה, שאירחה את ועידת דרבן הידועה לשמצה, יצאו נגדה גם מנהיגים אפריקנים שחורים שסבלו בעצמם תחת שלטון האפרטהייד האמיתי.²⁸⁸

אשר לישראל: תנועת ה-BDS נכשלה במאמציה לרתום את דעת הקהל לתמיכה בה. נהפוך הוא - אזרחי ישראל דחו אותה בתוקף, מאחר שראו בה מכשול להגיע לפתרון של פשרה עם הפלסטינים.

13. פרוטוקולים מהכינוסים של BNC (הוועד הלאומי של התנועה) ו-PACBI

The first BNC conference convened in Ramallah in November 2007, organized by the Palestinian NGO Network (PNGO), the Occupied Palestine and Syrian Golan Heights Advocacy Initiative (OPGAI), the Palestinian Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel (PACBI), and the Anti-Apartheid Wall Campaign.²⁸⁹

The leaders of most of these groups were quoted as saying that BDS aims to bring an end to the Jewish state and delegitimize Zionism. This aim constituted a part of the conference's resolutions. Among the guests was Virginia Setshedi of the Palestine Solidarity Committee in South Africa, who reminded the audience that Apartheid was a crime against humanity and explained that the new, post-Apartheid South African social movement understood the struggle of the Palestinian people. At the time of the 2001 World Conference against Racism in Durban, she said, a commitment was made to support the Palestinian struggle to isolate "Apartheid Israel." The social movement in South Africa, which welcomed the 2005 Palestinian civil society BDS call as an appeal by the Palestinian people to launch this joint struggle, has worked ever since on building the BDS movement in South Africa – shaming the South African government and pressuring it to rescind normal relations with Israel, and boycotting Israeli consumer products. In light of the recent SodaStream controversy, it is noteworthy that during the conference it was emphasized that "Palestinian employment in Jewish settlements and Israel is to be excluded from the boycott because it is a source of necessary income that has no current substitute."

Second BNC Conference

The second conference took place in Nablus on May 22, 2010, but there is little information on the proceedings. According to the early announcement on the conference's participants and contents,²⁹⁰ the visitors from abroad included the British union leader Hugh Lanning (who was also elected by the British Labour Party as its candidate for the parliamentary seat of Canterbury and Whitstable) and the anti-Israel journalist Jonathan Cook, while Mahmoud al-Aloul, a veteran Fatah member and former governor of Nablus, represented the Council of National and Islamic Forces. Rifat Kassis represented Kairos Palestine; a Christian organization known for its December 2009 multilingual call for Christians around the world to help

fight the Israeli occupation,²⁹¹ it currently plays a central role in the struggle against Christian recruitment to the IDF or civil service. Omar Barghouti and a representative of Badil were scheduled to speak about spreading BDS internationally, and Shaher Sa'ad, secretary-general of the Palestinian General Federation of Trade Unions (PGFTU), was to speak on activating BDS among trade unions.

Third BNC Conference

The BNC's third conference was held in Hebron in December 2011, and was opened by Hebron governor Kamil Hamid, who asserted, on behalf of President Abbas and the Palestinian leadership, that they and the Palestinian Authority supported all forms of "popular peaceful resistance [*muqawama*]." The issues of the right of return, resisting normalization, strengthening BDS within the Palestinian camp "as an active Palestinian resistance," and so forth were raised again.²⁹² This conference was marked by the adoption of the BDS movement by other senior PA figures, and the pressure to adopt it as official policy.

The conference had several sessions followed by dedicated workshops. The opening session reportedly discussed ways to "strengthen the [boycott] campaign within the Palestinian camp." Among the speakers was Wasel Abu Yousef, a member of the PLO's Executive Committee who, in November 2013, threatened that the PA would go to the UN Security Council over an Israeli announcement of an intention to build homes in the West Bank and East Jerusalem.²⁹³ The international speakers included European BNC coordinator Michael Deas; Adam Horowitz, coeditor of the *mondoweiss.net* portal, which, along with *electronicintifada.net*, is probably the most important BDS-supporting outlet; and Thobile Ntola, Central Executive Committee member of the Congress of South African Trade Unions (COSATU) and a member of the South African Communist Party.

Among the Palestinian participants at that conference, there was at least one other example of the heavily politicized NGO environment already referred to. Ibrahim al-Shikaki is an economist who works at an NGO called the Palestine Economic Policy Research Institute (MAS),²⁹⁴ on whose board of trustees sit several senior current and previous PA officials:

- Former MAS Director-General Dr. Samir Abdullah was also a minister of planning and minister of labor in the PA and is known to be close to Foreign Minister Riyad al-Maliki.
- The current MAS director is former Minister of Planning Dr. Nabil Kassis.

Current members of the board include:

- Dr. Jawad Naji, minister of economy.
- Dr. Jihad al-Wazir, governor and chairman of the board of the Palestine Monetary Authority (PMA).
- Dr. Mohammad Mustafa, CEO of the Palestine Investment Fund (PIF) and economic adviser to Abbas. PIF is an "independent investment company, which aims to strengthen the local economy through key strategic investments, while maximizing long-run returns

for its ultimate shareholder – the people of Palestine.”²⁹⁵ PIF is also connected to the PA itself.²⁹⁶

- Dr. Sabri Saydam, telecommunications and information-technology adviser to Abbas, who was quoted as promoting boycotts against Israel using new technologies.

It should also be noted that Ibrahim Dakkak, cofounder with Mustafa Barghouti of the Palestinian National Initiative (PNI), is a past deputy head of MAS.

Fourth BNC Conference

The fourth BNC conference took place on June 18, 2013, at Bethlehem University, under a slogan that reinforced the stated goals of BDS: “Boycotting Israel and Opposing Normalization Contribute to Liberation, Return of Refugees, and Self-Determination.” According to a BNC report, “Members of the Palestinian Legislative Council and the PLO Executive Committee also took part in the conference, underlining official recognition of the BDS movement’s increasing clout and impact.”

This time “anti-normalization” is a specific theme that runs throughout the BDS campaign, which involves creating “public awareness” about “the criteria for boycott and anti-normalization,” in order to construct “a popular culture of boycott.” So central is the anti-normalization theme that “a response to those insisting on normalization” was developed.

The Palestinian Academic and Cultural Boycott of Israel (PACBI)

PACBI was founded in 2004, with its most important European partner located in the UK – the British Committee for the Universities of Palestine (BRICUP). Following the 2008-09 Gaza war, the U.S. Campaign for the Academic and Cultural Boycott of Israel (USACBI)²⁹⁷ and the French Association des Universitaires pour le Respect du Droit International en Palestine (AURDIP)²⁹⁸ were also launched. In most cases, members of these umbrella organizations come from far-left circles; some of them are Jewish or former Israelis. PACBI was frequently represented at the BNC conferences by Dr. Gabi Baramki until his death in 2012.

PACBI has advocated a boycott of Israeli academic and cultural institutions:

based on the premise that these institutions are complicit in the system of oppression that has denied Palestinians their basic rights guaranteed by international law. This position is in line with the authoritative call by the Palestinian Council for Higher Education (CHE) for non-cooperation in the scientific and technical fields between Palestinian and Israeli universities.²⁹⁹

PACBI notes that the April 2002 statement by 120 European academics and researchers urging the adoption of a moratorium on EU and European Science Foundation support for Israel was followed by a number of pro-boycott initiatives in the same year by academics in the United States, France, Norway, and Australia. Particularly noteworthy have been the annual congresses of UK academic unions, where boycott-related resolutions have been debated

and passed since 2002. BRICUP has been instrumental in the ongoing struggle to popularize the academic boycott in the union movement in the UK and beyond.

According to PACBI, the 2008-09 Gaza war

served as a catalyst for further activism, and the period since then has witnessed a tremendous growth of initiatives in the spirit of BDS and targeting Israeli academic institutions. Such efforts have come from Australia, Canada, Ireland, Norway, Egypt, Sweden, Scotland, Lebanon, Spain, the United States, Italy and France, among others. Particularly encouraging has been the founding of the U.S. Campaign.³⁰⁰

PACBI's definition of "normalization" of the relationship with Israel, in brief, consists of participating in any project, initiative or activity whether locally or internationally, that is designed to bring together – whether directly or indirectly – Palestinian and/or Arab youth with Israelis (whether individuals or institutions) and is *not* explicitly designed to resist or expose the occupation and all forms of discrimination and oppression inflicted upon the Palestinian people.³⁰¹

In November 2007, "An important milestone in building the global BDS campaign was achieved in Ramallah."

Some 300 activists, members of unions, associations and NGOs in towns, villages and refugee camps of the occupied West Bank, with monitors from the global solidarity movement in Britain, Canada, Norway, Spain and South Africa, convened for a day of discussion and debate about ways to promote all forms of boycott against Israel among Palestinian community organizations, unions, as well as political, academic and cultural institutions.³⁰²

During this convention further strategies and goals were developed to widen BDS to other fields and new arenas. Alongside its detailed guidelines for an academic boycott, PACBI issued similar guidelines for a cultural boycott in July 2009. It is also worth noting that the central group initiating calls to artists coming to Israel to cancel their visit, the Israeli Boycott from Within, follows many of PACBI's guidelines. Most of those involved in this group are activists against the "Apartheid wall."³⁰³

In September 2013 BRICUP and AURDIP organized a "Letter by academic researchers to the EU regarding the participation of Israeli settlements in EU research programs." It was signed by more than 500 European academics who urged the EU "not to water down its new guidelines preventing EU funding from being awarded to Israeli projects and entities in the Occupied Palestinian Territory, including eastern Jerusalem."³⁰⁴ The letter was addressed to EU foreign policy chief Catherine Ashton.

PACBI also operates through various student unions in the West. More than a few Muslim/Arab student umbrella organizations both in Europe and the United States are affiliated with the Muslim Brotherhood. Usually Israel Apartheid Week (IAW), one of the most important annual events in this field, brings speakers from the BDS movement along with far-left speakers. In 2014 IAW took place during March across Europe, the United States, South Africa, and Brazil.³⁰⁵

14. על המחברים

דן דייקר - עמית בכיר במרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה, מנהל התכנית ללוחמה מדינית ומאבק ב-BDS ועמית במכון הבינלאומי למדיניות נגד טרור (ICT) במרכז הבינתחומי, הרצליה.

דן שימש מזכ"ל הקונגרס היהודי העולמי ובתוקף תפקידו ייסד יחד עם ממשלת ישראל את הקואליציה הגלובלית למען ישראל - שותפות בין ממשלת ישראל לארגונים מובילים בעולם בכדי להילחם ולהיאבק באופן מדיני נגד ה-BDS והדה-לגיטימציה של מדינת ישראל והעם היהודי.

תת-אלוף (מיל) יוסי קופרווסר - מנהל פרויקט 'סוגיות מדיניות, אסטרטגיות וביטחוניות במזרח התיכון' במרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה. כיהן כמנכ"ל המשרד לעניינים אסטרטגיים, ועמד בראש חטיבת המחקר של אמ"ן.

15. הערות

- 1 <https://vimeo.com/75201955>, 5:50
- 2 <http://mondoweiss.net/2010/04/bds-is-a-long-term-project-withradicallytransformative-potential/>
- 3 זוהי הלשון בה משתמשת מתנועת BDS הרואה עצמה שלוחה של תנועת "האנטי-נורמליזציה" (Anti-normalization) הישנה של מדינות ערביות וקבוצות פלסטיניות מתנגדות לשלום, שהתנגדו ליחסים נורמליים כלשהם עם ישראל. ראו להלן על "דה-נורמליזציה" (de-normalization).
4 <http://www.palwatch.org/main.aspx?fi=786>
דאע"ש הצהיר כי היהודים הם בני הקופים והחזירים. ראו:
<http://www.christianexaminer.com/article/alqaeda-leadercant-all-jihadists-get-along-for-the-common-good-of-israelsdestruction/49738.htm>
- 5 Irwin Cotler, "Durban's Troubling Legacy One Year Later," Jerusalem Center for Public Affairs, 2002, <http://jcpa.org/article/durbans-troubling-legacy-oneyearlater-twisting-the-cause-of-international-human-rights-against-thejewishpeople>.
See also Irwin Cotler, "Making the World Judenstaatrein," Jerusalem Post, February 22, 2009, <http://www.jpost.com/Opinion/Op-Ed-Contributors/Makingthe-world-Judenstaatrein>
- 6 <http://www.amchainitiative.org/first-hard-evidence-antizionismfuelingantisemitism>
- 7 בלוחמה מדינית בהקשר זה מדובר בצורות לוחמה, בהקשר זה, היא צורות לוחמה בחזיתות רבות לא-צבאיות אשר ברית המועצות כינתה בעבר "active measures", בזמן המלחמה הקרה עם ארה"ב, "אמצעים פעילים", כולל דיס-אינפורמציה, תעמולה, זיופים, פעולות פסיכולוגיות, מעשי-רצח ודיכוי פוליטי, כמו חדירה לכנסיות והוצאה להורג של מתנגדי המשטר. לוחמה מדינית פלסטינית נגד ישראל כללה לוחמת מדיה, עיוות ושיפוץ ההיסטוריה, חרמות כלכליים ותרבותיים, סנקציות מסחריות, ניצול לרעה של ארגונים בינלאומיים ומתקפות משפטיות שמטרתן לגרום דמורליזציה בציבור הישראלי וערעור אמונו בממשלה, בזרועות המדינה ובמוסדותיה הלאומיים.
- 8 ראו אמנת החמאס; להודעות BDS הקוראות להכחיד את ישראל, ראו:
http://www.stopbds.com/?page_id=610
- 9 <http://rt.com/usa/181760-palestinian-protest-bds-nyc>
- 10 Khaled Abu Toameh, "Abbas Calls for Murder, Palestinians Attack," Gatestone Institute, October 7, 2015, <http://www.gatestoneinstitute.org/6647/abbaspalestinians-murder>
- 11 Joseph Byron, "New victory against BDS: Paris City Council votes two resolutions opposing anti-Israel movement," European Jewish Press, February 17, 2016.
- 12 "Britain is preparing new rules against the boycott of Israel," http://ejpress.org/index.php?option=com_content&view=article&id=55226&catid=8. British Cabinet
המזכיר, מאט הנקוט, אמר: "חרמות של מועצת העיר מטרפדים יחסים טובים בקהילה, מרעילים ומקטבים ויכוחים, מחלישים אינטגרציה ומתדלקים אנטישמיות".
- 13 <http://www.timesofisrael.com/british-mp-says-anti-israel-protestors-devalueholocaust>
- 14 <https://www.theguardian.com/world/2015/nov/09/boris-johnson-dismissesacademics-boycott-of-israel-while-on-trade-trip>
- 15 https://www.washingtonpost.com/opinions/gov-andrew-cuomo-if-you-boycottisrael-new-york-state-will-boycott-you/2016/06/10/1d6d3acc-2e62-11e6-9b37-42985f6a265c_story.html?utm_term=.f94343481a37
- 16 <http://www.haaretz.com/israel-news/1.723240>
- 17 <http://www.jpost.com/Diaspora/Nevada-legislature-passes-anti-BDS-law-494078>

לארי דרפנר: "אחרי קרי, רק BDS יכולה להציל את פתרון שתי המדינות", מגזין 972 מאי 2014,	18
http://972mag.com/after-kerry-only-bds-may-save-the-best-solution/91048	
https://www.nytimes.com/2014/02/11/opinion/cohen-the-bds-threat.html?_r=0 see also;	19
https://newrepublic.com/article/122257/unpopular-man-norman-finkelstein-comes-out-against-bds-movement	
Anthony Julius, <i>Trials of the Diaspora: A History of Anti-Semitism in England</i> (OUP, 2010),	20
478.	
שם, 479.	21
שם.	22
Malcolm Gladwell, "Getting In," <i>The New Yorker</i> , October 2005,	23
http://www.newyorker.com/magazine/2005/10/10/getting-in	
Gil Feiler, <i>From Boycott to Economic Cooperation: The Political Economy of the Arab Boycott of Israel</i> (Routledge, 1998).	24
שם. מכאן שהחרם הערבי על יהודים בארץ-ישראל קדם לחרם שהטילו הנאצים על יהודים בגרמניה,	25
שהחל ב-1933.	
שם.	26
שם.	27
Daily Mail, August 17, 2014, http://www.dailymail.co.uk/news/article-2726831/Police-officers-attacked-stock-thrown-Gaza-protestors-wreak-havoc-Tesco-store.html	28
"The Durban Debacle: An Insider's View of the World Racism Conference at Durban," <i>Fletcher Forum of World Affairs</i> , Winter/Spring 2002.	29
על פי חבר הקונגרס לשעבר, תום לנטוס, "The Durban Debacle: An Insider's View of the World Racism Conference at Durban," <i>Fletcher Forum of World Affairs</i> , Winter/Spring 2002.	
קריאת חמאס ל"התנגדות חמושה" נגד ישראל מופיעה באמנת חמאס, ראו: http://www.palestine-studies.org/files/pdf/jps/1734.pdf	30
ישראל. הקונגרס השישי של פת"ח, שהתכנס בבית לחם ב-2009, הוציא מסמך של סדר פנימי שקבע כ: "המהפכה העממית החמושה היא הדרך הבלתי-נמנעת והיחידה לשחרר את פלסטין". ראו:	
http://jcpa.org/article/willfatahgive-up-the-armed-struggle-at-its-sixth-general-congress	
Deconstructing BDS: South Africans Refute the Israeli Apartheid Libel (Jerusalem Center for Public Affairs, 2017).	31
Tom Lantos, "The Durban Debacle: An Insider's View of the World Racism Conference at Durban," <i>Fletcher Forum of World Affairs</i> , Winter/Spring 2002.	32
Archived PSC newsletter, Brighton and Hove PSC,	33
http://www.brightonpalestinecampaign.org/campaigns.html	
Letter in <i>The Guardian</i> , April 6, 2002, http://www.theguardian.com/world/2002/apr/06/israel.guardianletters . A fuller list of signatories appears at http://www.aurdip.org/boycott_2002	34
Jon Pike, "The 'PACBI call' originates in Islington, not in Ramallah," <i>ENGAGE</i> ,	35
http://www.engageonline.org.uk/blog/article.php?id=1324	
Omar Barghouti, quoted in "To boycott or not – the new Israeli question",	36
<i>The Guardian</i> , June 10, 2007,	
http://www.theguardian.com/world/2007/jun/10/israel.internationaleducationnews	
PACBI call, July 2004, http://pacbi.org/etemplate.php?id=869	37
ראו, למשל, 1, AUT motion 56, point 1182, http://www.ucu.org.uk/index.cfm?articleid=1182 ,	38
נוצר על ידי תנועת ה-BDS, http://www.bdsmovement.net/call ,	39
"עלינו", הוועד הלאומי של ה-BDS: http://www.bdsmovement.net/bnc	40
www.bdsmovement.net	41
הסיסמה "חרם, שלילת השקעות וסנקציות" מופיעה גם בהודעת 'הפורום החברתי העולמי' מינואר	42
2005. חלק מהודעה זו נוסח בידי ארגונים שכתבו לאחר מכן את קריאת ה-BDS בחודש יולי. ראו לעיל הפרק על השמאל הקיצוני.	

http://www.eccpalestine.org/eu-involvement-in-illegal-israeli-settlementseccpspresentation-in-european-parliament	43
Palestinian BDS call, http://www.bdsmovement.net/call	44
ש.ם.	45
"מי שחש סכנה מבוססת לחייו מסיבות דת, לאומיות, חברות בקבוצה חברתית כלשהי או דעה פוליטית, נמצא מחוץ לארצו הלאומית ואינו יכול, או אינו רוצה מפאת האימה שהוא חש, לזכות בהגנת אותה ארץ", אמנה בדבר מעמדם של פליטים, והציטוט המתורגם (על ידי הח"מ) המלא ([1 article 2 (A): למטרת האמנה הנוכחית, המונח "פליט" יחול על כלל בן אדם שהינו...: (2) כתוצאה מאירועים שאירעו לפני 1 בינואר 1951 וכתוצאה מפחד מבוסס היטב להיות נרדף מטעמי גזע, דת, אזרחות, השתייכות לקיבוץ חברתי או להשקפה מדינית, נמצא מחוץ לארץ אזרחותו ואינו יכול להיזקק להגנתה של אותה ארץ או אינו רוצה בכך בגלל הפחד האמור; או הנמצא עקב המאורעות האמורים מחוץ לארץ שבה היה קודם לכן מקום מגוריו הקבוע, והוא חסר אזרחות, ואינו יכול לחזור לאותה ארץ או אינו רוצה בכך בגלל הפחד האמור. (1951) http://www.unhcr.org/3b66c2aa10.html	46
"Who is a Palestine refugee?" UNRWA, http://www.unrwa.org/palestine-refugees	47
Haifa Declaration, Mada al-Carmel–Arab Center for Applied Social Research, http://mada-research.org/en/files/2007/09/haifaenglish.pdf	48
"The Future Vision of the Palestinian Arabs in Israel," http://al-shabthe.aka.org/sites/default/files/Dana_PolicyBrief_En_Apr_2013.pdf	49
Adalah, "The Democratic Constitution 2007," http://adalah.org/Public/files/democratic_constitution-english.pdf	50
Noura Erekat, "BDS in the USA, 2001-2010," http://www.merip.org/mer/mer255/bds-usa-2001-2010	51
Palestinian Media Watch examples, http://palwatch.org/main.aspx?fi=157&doc_id=2962 , http://palwatch.org/main.aspx?fi=157&doc_id=10725	52
"Introducing the BDS Movement," http://www.bdsmovement.net/bdsintro	53
"Is the BDS Democratic? Open letter to Omar Barghouti, Co-founder, PACBI by Paul Larudee," http://www.salem-news.com/articles/march242014/larudee-barghouti.php	54
Noura Erekat, "BDS in the USA, 2001-2010," http://www.merip.org/mer/mer255/bds-usa-2001-2010	55
http://mondoweiss.net/2010/04/bds-is-a-long-term-project-withradicallytransformative-potential	56
ש.ם.	57
Thomas Friedman, "The Third Intifada," New York Times, February 4, 2014, http://www.nytimes.com/2014/02/05/opinion/friedman-the-third-intifada.html?_r=0	58
ש.ם.	59
http://www.nytimes.com/2014/02/11/opinion/cohen-the-bds-threat.html	60
חומר גלם מצולם, http://vimeo.com/36854424#sthash.Wy4XBGnCd.dpuf	61
ש.ם.	62
As'ad Abu Khalil, "Critique of Norman Finkelstein on BDS," Al-Akhbar, February 2012, http://english.al-akhbar.com/node/4289	63
http://www.pij.org/details.php?id=334	64
https://bdsmovement.net/bnc	65
http://spme.org/boycotts-divestments-sanctions-bds-many-campus-hatespelled-sjp/18734/ ; see also: https://nycsjp.wordpress.com/2015/10/08/pointsof-unity-2/ ; https://columbiasjp.org/2011/11/15/nothing-normal-about-it-a-students-for-justice-in-palestine-comic .	66
http://www.timesofisrael.com/full-text-of-abbas-speech-to-un/	67
http://www.cfr.org/world/khartoum-resolution/p14841	68
ש.ם.	69

https://www.theguardian.com/world/2002/mar/28/israel7	70
https://www.gatestoneinstitute.org/8656/anti-normalization-israel	71
ש.ם.	72
ש.ם.	73
International Air Transport Association, www.iata.org	74
http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4261721,00.html	75
http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4838006,00.html	76
http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/israel-plo%20recognition%20-%20exchange%20of%20letters%20betwe.aspx	77
הפרלמנט המצרי מגרש את חבר הפרלמנט אוקשה בעקבות פגישה עם שגריר ישראל, אל-ג'זירה, 2 במארס 2016 http://www.aljazeera.com/news/2016/03/egypt-parliament-expelsmpokasha-israel-meeting-160302174630146.html	78
Elliott Colla, "Solidarity in the time of Anti-Normalization," in <i>The Struggle for Sovereignty: Palestine and Israel, 1993-2005</i> , eds. Joel Beinen and Rebecca L. Stein, (Stanford University Press, 2006).	79
http://www.jordantimes.com/news/local/bds-calls-intensified-boycottisraelssupporting-palestinian-people	80
http://www.breitbart.com/middle-east/2016/03/17/jordanian-bds-shame-israelcontaminating-blood-palestinian-children/	81
ש.ם.	82
מכתב מיו"ר אש"ף, יאסר ערפאת, לראש ממשלת ישראל, יצחק רבין, 9 בספטמבר, 1993, http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Peace/recogn.html	83
למרות שיתוף-פעולה כלכלי וביטחוני, לא פת"ח ולא ארגון הגג שלו - אש"ף, הכירו אי-פעם בישראל כמדינת הלאום של העם היהודי.	84
על-פי תא"ל (מיל) יוסי קופרוסר בריאיון עם המחבר ב-3 במארס 2016.	85
"Israel's Exceptionalism: Normalizing the Abnormal," PACBI, http://www.pacbi.org/etemplate.php?id=1749	86
ש.ם.	87
Ziyaad Lunat, <i>Electronic Intifada</i> , June 2, 2009, https://electronicintifada.net/content/pushing-normalization-israeli-apartheid/8270	88
Dan Diker, "The Palestinian Authority's Unilateral Kosovo Strategy: Implications for the Palestinian Authority and Israel," http://jcpa.org/article/thepalestiniansunilateral	89
http://www.timesofisrael.com/pa-says-palestinians-will-never-negotiatedirectly-with-israel-again .	90
Amb. Alan Baker, "Have the Palestinians Renounced the Peace Process?" ראו גם: Jerusalem Center for Public Affairs, 18 February 2016.	91
ריאיון עם רמי לוי, ירושלים, דצמבר 22, 2015.	92
ש.ם.	92
Khaled Abu Toameh, "Palestinians' Anti-Peace Campaign," Gatestone Institute, May 14, 2015.	93
http://www.mideastweb.org/arafat_at_un.htm	94
ש.ם.	95
Khaled Abu Toameh, "The 'Anti-Normalization' Campaign and Israel's Right to Exist," Gatestone Institute, August 8, 2016.	96
"The Regional Implications of the Establishment of a Palestinian State," Konrad Adenauer-Stiftung-Israel, November 2013.	97
http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/the%20israelipalestinian%20interim%20agreement.aspx	98
ש.ם.	99
Khaled Abu Toameh, "A Guide to the Palestinian Lexicon," Gatestone Institute, August 1, 2016.	100

- Khaled Abu Toameh, "Palestinians' Anti-Peace Campaign," Gatestone Institute, May 14, 2015. 101
<http://www.jpost.com/Opinion/Columnists/Encountering-Peace-Normalizing-anti-normalization> 102
- Rashid Khalidi, "The Centrality of Jerusalem to an End of Conflict Agreement," 103
Journal of Palestine Studies, Vol. 30, No. 3, Spring 2001: 82-87.
- <http://www.albawaba.com/news/symposium-delegates-call-joining-forces-counter-normalization> 104
- http://www.palwatch.org/main.aspx?fi=157&doc_id=1825965 105
- <http://palwatch.org/main.aspx?fi=534> 106
- The Guardian, June 13, 2014, <http://www.theguardian.com/world/2014/jun/13/palestinian-professor-resigns-students-auschwitz> 107
- "Success and pitfalls of Palestinian anti-normalization," *Jerusalem Post*, May 31, 2016, <http://www.jpost.com/Opinion/Success-and-pitfalls-of-Palestinian-anti-normalization-404641> 108
- R. Laster and D. Livney, "Basin Management in the Context of Israel and the Palestinian Authority," in *Water Policy in Israel: Context, Issues and Options*, edited by Nir Becker. Springer Science & Business Media, 2013. 109
- "Financing Kidron/Wadi El Nar River Revitalization," Milken Institute, July 2013. 110
- R. Laster and D. Livney, "Basin Management in the Context of Israel and the Palestinian Authority". 111
- Christa Case Bryant, "How sewage is bridging the Israeli-Palestinian divide in Jerusalem," *Christian Science Monitor*, December 6, 2013. 112
- ריאיון טלפוני עם עודד רביבי, יו"ר המועצה המקומית אפרת, 12 בספטמבר 2016. 113
<http://www.mfa.gov.il/mfa/foreignpolicy/peace/guide/pages/declaration%20of%20principles.aspx> 114
- Salah Abdel Shafi, "Civil Society and Political Elites in Palestine and the Role of International Donors: A Palestinian View," *Gaza Community Mental Health Programme (GCMHP)*, July 2004, p. 11, http://www.euromesco.net/euromesco/media/paper33_final.pdf 115
- Maha Abu-Dayyeh, "NGOs in Palestine: An Ongoing Evolution of Palestinian Civil Society Organizations," *This Week in Palestine*, No. 124, August 2008, <http://www.thisweekinpalestine.com/details.php?id=2536&ed=156&edid=156> 116
- Ron Baratz, "BDS Secrets," *Jewish Ideas Daily*, February 24, 2012, צוטט אצל 117
<http://www.jewishideasdaily.com/1076/features/bds-secrets>
- צוטט שם. 118
<http://www.palestinehistory.com/biography/palestine/palbio33.htm> 119
- <http://web.archive.org/web/20030207035958/http://www.pngo.net/GIPP/> 120
- Statement issued by the National and Islamic Forces, November 30, 2001, 121
<http://web.archive.org/web/20011220224314/http://www.jmcc.org/banner/banner1/bayan/aqsbayan30.htm>
- <http://www.maannnews.net/arb/ViewDetails.aspx?ID=504308> 122
- ראו למשל את השתתפותו בקמפיין הסולידריות הפלסטיני בלונדון ב-2003: 123
http://web.archive.org/web/20030707132918/http://www.palestinemonitor.org/Activism%20pal%20solidarity/Trafalgar_rally.htm
- מוסטפה ברגותי השתתף במגישה מקדימה שהכינה את "הצעדה הגלובלית לירושלים", ראו: 124
<http://www.aljazeera.net/news/pages/674970c1-84b9-49e2-a900-2685599ea749>
- Omar Barghouti, "The Rise of Global Resistance," *CounterPunch*, July 10-12, 2004, 124
<http://www.counterpunch.org/2004/07/10/the-rise-of-global-resistance>

Omar Barghouti, "An Open Letter to Most Americans: You've Lost Your Alibi!" CounterPunch, September 25-27, 2004, http://www.counterpunch.org/2004/09/25/you-ve-lost-your-alibi	125
One State Declaration, 2007, http://electronicintifada.net/content/onestatedeclaration/793	126
New Republic, February 2014, http://www.newrepublic.com/article/116449/scarlett-johansson-john-kerry-scare-bds-israel-controversy	127
Omar Barghouti, "Relative Humanity: The Fundamental Obstacle to a One-State Solution in Historic Palestine," Electronic Intifada, January 6, 2004, http://electronicintifada.net/content/relative-humanity-fundamental-obstacleonestate-solution-historic-palestine-12/4939	128
עבאס חזר בו לאחר מכן מהצהרה זו.	129
http://electronicintifada.net/content/dont-deny-our-rights-open-letter98-mahmoud-abbas/1075	130
שם.	131
"Finding Israel guilty by analogy," National Post, http://www.pressreader.com/canada/national-post-latest-edition/20061014/281878703865119 Mohamed Soliman, "Renewing the Alliance: How Egypt and Israel Saved Their Relationship," Foreign Affairs, May 10, 2016, https://www.foreignaffairs.com/articles/israel/2016-05-10/renewing-alliance	132
"At LA Times Bilin Stone-Throwing is Nonviolent," CAMERA, 2009, http://www.camera.org/index.asp?x_context=8&x_nameinnews=254&x_article=1758	133
"In Village, Palestinians See Model for Their Cause," New York Times, August 27, 2009, http://www.nytimes.com/2009/08/28/world/middleeast/28bilin.html?_r=0	134
Jamal Juma, "The Palestine that we struggle for," Electronic Intifada, December 1, 2007, http://electronicintifada.net/content/palestine-we-struggle/7236	135
http://www.jadaliyya.com/pages/index/12338/palestinian-agency-andnewcampaigns-in-the-arab-w	136
http://www.bdsmovement.net/2008/palestinian-strategic-paper-222#.T0lh6vHXDTh	137
http://m.jpost.com/International/UK-to-Jlem-Request-probe-of-group-with-Hamas-ties#article=0QkZCRDQ1RjcyRUZDODVERDA1MEE3MDEyRDM1NEFGNUY	138
http://en.alkarama.org/index.php?option=com_content&view=article&id=1007&Itemid=227	139
"Treasury Designates Al-Qa'ida Supporters in Qatar and Yemen," U.S. Department of the Treasury, December 18, 2013, http://www.treasury.gov/presscenter/pressreleases/Pages/jl2249.aspx	140
http://www.bdsmovement.net/call , הועתק על-ידי תנועת ה-BDS,	141
ADL International Terrorist Symbols Database, http://archive.adl.org/terrorism/symbols/palestinian_national_islamic_front.html	142
Noura Erekat, "Beyond Sterile Negotiations: Looking for a Leadership with a Strategy," Al-Shabaka, January 2012, http://al-shabaka.org/sites/default/files/policybrief/en/beyond-sterile-negotiations-looking-leadership-strategy/beyondsterile-negotiations-looking-leadership-strategy.pdf	143
Noura Erekat, "BDS in the USA, 2001-2010," http://www.merip.org/mer/mer255/bds-usa-2001-2010	144
Report of Al-Shabaka roundtable, March 2012, http://al-shabaka.org/node/383	145
https://www.middleeastmonitor.com/news/middle-east/9623-hamas-urgesarabs-and-muslims-to-emulate-european-boycott-of-israel	146

https://twitter.com/qassamenglish/status/494855818224087040	147
Terrorism list, GPO, http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/FR-1997-10-08/pdf/97-27030.pdf	148
“Aussie nonprofit funding PFLP-linked Gazan group,” http://www.israelawcenter.org/page.asp?id=&show=photo&pn=1229&ref=report	149
“Addameer,” NGO Monitor, http://www.ngo-monitor.org/article/addameer	150
http://www.ngo-monitor.org/ngos/al_haq	151
“Alleged Terror Activist Lands Human Rights Post,” The Daily Beast, February 15, 2011, http://www.thedailybeast.com/articles/2011/02/15/shawanjabarinscontroversial-appointment-to-human-rights-watch-board.html	152
http://www.gatestoneinstitute.org/4334/palestinians-bds-trial	153
Omar Barghouti, “Dissolve the Palestinian Authority,” CounterPunch, October 2009, http://www.counterpunch.org/2009/10/05/dissolve-the-palestinianauthority	154
“More up our sleeves,” Haaretz, May 16, 2011, http://www.haaretz.com/printedition/features/more-up-our-sleeves-1.362000	155
.דש	156
http://www.imemc.org/article/62688 ; http://www.youtube.com/watch?v=LhTIA7IKabirSQ&feature=related	157
http://www.stophthewall.org/ar/node/7850	158
Khaled Abu Toameh, “Palestinians’ ‘Anti-Normalization’ Movement,” Gatestone Institute, April 14, 2014, http://www.gatestoneinstitute.org/4270/palestiniansnormalization-dancers	159
http://www.gatestoneinstitute.org/4334/palestinians-bds-Trial	160
.דש	161
http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3830147,00.html	162
“Palestinians to boycott products of five large Israeli companies,” Ynet, February 9, 2015, http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4624727,00.html	163
“Palestinians Announce Boycott of Six Israeli Companies,” Haaretz, February 9, 2015, http://www.haaretz.com/israel-news/.premium-1.641639	164
“Palestinian activist: Boycott of Israeli products massively underway,” AP/Ynet, March 6, 2015, http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4632117,00.html	165
“Palestinians kick off boycott of Israeli products,” Times of Israel, February 24, 2015, http://www.timesofisrael.com/palestinians-kick-off-boycott-of-israeliproducts	166
.דש	167
“PLO leadership votes to suspend security cooperation with Israel,” The Guardian, March 5, 2015, http://www.theguardian.com/world/2015/mar/05/ploleadershipvotes-to-suspend-security-cooperation-with-israel	168
“Palestinian activist: Boycott of Israeli products massively underway,” AP/Ynet, March 6, 2015, http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4632117,00.html	169
“Boycott Israeli products? Not in the PA,” Ynet, May 25, 2012, http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4234083,00.html	170
“Rajoub: Israel should beware, we are enemies,” Ynet, May 14, 2013, http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4379988,00.html	171
“Veteran Fatah strongman Rajoub praises Beersheba attack as ‘act of heroism,’” Jerusalem Post, October 19, 2015, http://www.jpost.com/Breaking-News/Veteran-Fatah-strongman-Rajoub-praises-Beersheba-attack-as-act-of-heroism-427366	172
“Former Palestinian security chief becomes unlikely champion of anti-Israel sport boycotts,” The National, June 27, 2013, http://www.thenational.ae/news/world/middle-east/former-palestinian-security-chief-becomes-unlikely-championofanti-israel-sport-boycotts#full	173

- Jeff Jacoby, "Palestinian Olympians deserve better than Jibril Rajoub," Boston Globe, August 2, 2016. 174
- ש.ם. 175
- "UEFA urged to remove Israel as under-21 Euro host," AP/Ynet, June 15, 2012, <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4242550,00.html> 176
- ש.ם. ראו גם "Palestinians to demand FIFA expels Israel and say they have support," Inside Football, February 14, 2014, <http://www.insideworldfootball.com/world-football/asia/14122-palestinians-to-demand-fifa-expels-israel-and-say-they-have-support>; "Palestinians threaten soccer sanctions on Israel," Times of Israel, May 26, 2014, <http://www.timesofisrael.com/palestinians-threaten-soccer-sanctions-on-israel> 177
- https://secure.avaaz.org/en/fifa_ban_israel_5_mena_locked/?pv=74&rc=fb 178
- <https://www.change.org/p/fifa-suspend-the-israeli-football-associations-membership> 179
- "New campaign seeks to suspend Israel's FIFA membership," Middle East Monitor, April 15, 2014, <https://www.middleeastmonitor.com/news/americas/10912-new-campaign-seeks-to-suspend-israels-fifa-membership> 180
- "FIFA head calls for Israeli concession in Palestinian football dispute," Times of Israel, November 5, 2015, <http://www.timesofisrael.com/fifa-head-calls-for-israeli-concession-in-palestine-football-dispute> 181
- "FIFA's Blatter meets Abbas in continuing attempt to broker Israeli, Palestinian talks," Jerusalem Post, May 21, 2015, <http://www.jpost.com/Israel-News/Sports/FIFAs-Blatter-meets-Abbas-in-continuing-attempt-to-broker-Israeli-Palestinian-talks-403723> 182
- "Palestinians abandon bid to have Israel banned from FIFA," Times of Israel, May 29, 2015, <http://www.timesofisrael.com/palestinians-drop-bid-to-have-israel-banned-from-fifa> 183
- "Palestinian soccer chief defends dropped FIFA bid," Times of Israel, June 2, 2015, <http://www.timesofisrael.com/palestinian-soccer-chief-defends-dropped-fifa-bid> 184
- "PFLP slams decision to drop bid to suspend Israel from FIFA," Ma'an News Agency, May 30, 2015, <https://www.maannews.com/Content.aspx?id=765678> 185
- "Palestinian Soccer Chief Blasted for Dropping Bid to Ban Israel From FIFA," Haaretz, May 30, 2015, <http://www.haaretz.com/israel-news/1.658860> 186
- Eran Shayshon, "Red + Green = a Mid-East car crash," Reut Institute, 2010, ראו למשל: <http://reut-institute.org/Publication.aspx?PublicationId=3761> 187
- Ronnie Fraser, "The Academic Boycott of Israel: A Review of the Five-Year UK Campaign to Defeat It," Jerusalem Center for Public Affairs, March 2, 2008, <http://jcpa.org/article/the-academic-boycott-of-israel-a-review-of-the-five-year-uk-campaign-to-defeat-it> 188
- Via Badil, February 10, 2005, <http://www.badil.org/en/press-releases/58-pressreleases-2005/1631-press-374-05> 189
- <http://www.stopthewall.org/2014/02/03/solidarity-south-worldsocialforum-> ראו למשל: 190
- [declares-its-support-bds-and-palestinian-people](http://www.stopthewall.org/2014/02/03/solidarity-south-worldsocialforum-declares-its-support-bds-and-palestinian-people)
- ראו ראיונות עם טריק עלי ודניאל כהן בנדיטו, מצפן: ישראלים אנטי-ציונים (סרטו של ערן טורבינר, 2003), http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=hfcFno2pqJg, 191
- <http://lphr.org.uk> 192
- Hilary Rose and Steven Rose, "The choice is to do nothing or try to bring about change," The Guardian, July 15, 2002, <http://www.theguardian.com/world/2002/jul/15/comment.stevenrose> 193
- Manfred Gerstenfeld, "The Academic Boycott Against Israel," Jewish Political Studies Review 15, 3-4 (2003), <http://www.jcpa.org/phases/phases-gersten-f03.htm> 194
- Omar Barghouti, quoted in "To boycott or not – the new Israeli question," The Guardian, June 10, 2007, <http://www.theguardian.com/world/2007/jun/10/israel.international-education-news> 195

- <http://www.theguardian.com/education/2005/may/24/highereducation>. 196
internationaleducationnews
- "Architects threaten to boycott Israel over 'apartheid' barrier," Independent, 197
February 10, 2006, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/architects-threaten-to-boycott-israel-over-apartheid-barrier-466131.html>
- One State Declaration, November 2007, <http://electronicintifada.net/content/onestate-declaration/793> 198
- <http://cifwatch.com/2011/07/06/comment-is-free-sam-bahour-adam-shapiroandthe-malice-of-anti-israel-activist>; for networks of Jewish BDS groups, see <http://boycottisrael.info> 199
- "J-Big – The Jews Who Back the Boycott," Morning Star, February 11, 2014, ראו למשל: 200
<http://www.morningstaronline.co.uk/a-ca1e-J-Big-the-Jews-who-back-theboycott>
- פתווה מס' 12798 (15 במאי 2001) בנוגע לרכישת סחורות של ציונים, 201
<http://www.inminds.com/boycott-fatwas.html>
- <http://www.inminds.com> 202
- על פי מארגן ה-BDS לשעבר, ג'סטס נקומו, ריאיון, יוהנסבורג, דרום-אפריקה, 25 במאי 2016. 203
- "Podemos: Spain's anti-corruption party 'received illicit funding from Iran,'" 204
Independent, January 14, 2016, <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/podemos-spains-anti-corruption-party-received-illicit-funding-fromiran6813006.html>
- "Podemos e IU avalan el veto al cantante judno Matisyahu en el Rototom de Benicassi," El 205
Mundo, August 19, 2015 (Spanish), <http://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/2015/08/19/55d42480268e3ef5618b4574.html>
- "Brotherhood-linked cleric Qaradawi quits Cairo's al-Azhar," Al-Arabiya, December 206
3, 2013, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2013/12/03/Brotherhood-linked-cleric-Qaradawi-quits-Cairo-s-al-Azhar-.html>
- Asharq al-Awsat (London), December 12, <http://www.inminds.com/boycott-fatwas.html> 207
2001
- <http://www.inminds.com/boycott-fatwas.html> 208
- שם. 209
- "Friends of Al-Aqsa (FOA)," Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center, August 210
2011, <http://www.terrorism-info.org.il/en/article/17858>
- "Student BDS supporters sentenced for disrupting Israeli pianist," JTA, January 22, 2014, 211
<http://www.jta.org/2014/01/22/news-opinion/world/studentbdssupporters-sentenced-for-disrupting-israeli-pianist>
- "FOSIS welcomes NUS decision to boycott Israel," August 4, 2014, <http://fosis.org.uk/fosis-media/press-releases/1598-fosis-welcomes-decision-by-nus-toboycottisrael> 212
- Anthony Julius, *Trials of the Diaspora: A History of Anti-Semitism in England* (OUP, 2010), 213
עמ' 478.
- שם, עמ' 479. 214
- <http://mfa.gov.il/MFA/IsraelExperience/Religion/>, ראו, 215
[Pages/Fundamental%20Agreement%20-%20Israel-Holy%20See.aspx](http://mfa.gov.il/MFA/IsraelExperience/Religion/Pages/Fundamental%20Agreement%20-%20Israel-Holy%20See.aspx)
- "Replacement Theology," "תאוריית תפיסת המקום," 216
<http://int.icej.org/media/replacement-theology>
- האפיפיור פרנציסקוס, בהיותו קתולי דרום-אמריקני, נחשב לחסיד ומקדם של תאולוגיית השחרור. ראו, 217
<http://www.religionnews.com/2013/09/09/liberation-theology-finds-new-welcome-in-pope-francis-vatican>
- "Naim Ateek: What A Palestinian Liberation Theologian Wants from Pope Francis," 218
May 23, 2014, <http://time.com/110920/naim-ateek-palestinian-pope>

	Sabeel Easter message, 2001.	219
	“The Zionist Ideology of Domination versus the Reign of God,” sermon by Naem Ateek, Notre Dame, cited in http://unitedmethodistdivestment.com/MethodistRespFairWitness.html	220
	Rabbi Yehiel Poupko, “A Study of the Rev. Naim Ateek’s Theological Writings on the Israel-Palestinian Conflict,” http://nebula.wsimg.com/70c1fdf07c19c94f00a1564bdfad8663?AccessKeyId=87CC33514E883A55A586&disposition=0&alloworigin=1	221
	“Sabeel’s ecumenical facade,” NGO Monitor, July 2005, http://www.ngo-monitor.org/article/_sabeel_s_ecumenical_facade_	222
	“Understanding United Methodist Divestment,” http://unitedmethodistdivestment.com/MethodistRespFairWitness.html	223
	“The 2013 Top Ten Anti-Israel Groups in the US,” Anti-Defamation League, http://www.adl.org/assets/pdf/israel-international/israel--middle-east/Top-Ten-2013-Report.pdf	224
	Kairos call, http://www.kairospalestine.ps/sites/default/Documents/English.pdf	225
	“Seizing the Mandate: Boycotting Products from the Illegal Settlements,” United Methodist Kairos Response, https://www.kairosresponse.org/Boycott.htm	226
	“Presbyterian Mission Network Joins BDS Movement, Calls for Boycotts on Goods from Illegal Israeli Settlements,” October 2011, http://www.israelpalestinemissionnetwork.org/main/index.php?option=com_content&view=article&id=135	227
	“Secret sect giving PSC mask of respectability,” Jewish Chronicle, September 18, 2009, http://www.thejc.com/news/uk-news/secret-sect-giving-pscmaskrespectability	228
	“UK pro-Palestinian group accused of hypocrisy,” Jerusalem Post, June 16, 2009, http://www.jpost.com/International/UK-pro-Palestinian-group-accusedofhypocrisy	229
	http://www.ngo-monitor.org/article.php?id=3085	230
	http://www.oxfam.org/en/pressroom/pressreleases/2014-08-21/worldmustsuspendarms-sales-protect-civilians-gaza-violence	231
	STUC General Council Delegation to Palestine and Israel 2009, Delegation Report, p. 29, http://www.stuc.org.uk/files/Palestine/Delegation%20Report%202009.pdf	232
	.DS	233
	“Scottish TUC set to call for boycott and divestment,” Jewish Chronicle, April 17, 2009, http://www.thejc.com/news/uk-news/scottish-tuc-set-call-boycottanddivestment	234
	http://www.bdssouthafrica.com/2011/12/christianity-in-holy-land-palestine.html	235
	Presbyterian Peace Fellowship delegation blog, http://peacedelegation.wordpress.com	236
	http://palsolidarity.org/join/training	237
	http://www.ism-london.org.uk/training	238
	http://ar.qawim.net/index.php?option=com_content&task=view&id=7264&Itemid=1323	239
	Church Times, July 13, 2012, http://www.churchtimes.co.uk/articles/2012/13-july/news/uk/board-of-deputies-slams-synod-debate-on-palestine-israel	240
	http://eappi.org/en/resources/factsheets.html?no_cache=1&cid=34510&did=2241&sechash=4ec0c8e8	241
	http://www.haymarketbooks.org/2011/03/10/omar-barghouti-wins-visaafteractivist-campaign-to-let-him-speak ; http://mondoweiss.net/2012/01/seeomar-barghouti-on-us-speaking-tour-starting-wednesday.html ;	242
	http://www.haymarketbooks.org/tour/Omar-Barghouti-2013-US-Tour-Schedule ;	
	http://www.jewishjournal.com/opinion/article/omar_barghouti_at_ucla_echoes_of_1930s_europe	

Jewish Virtual Library, https://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/US-Israel/antiboy.html	243
Vijay Mahajan, <i>The Arab World Unbound: Tapping into the Power of 350 Million Consumers</i> (Jossey-Bass, 2012).	244
"Partner mulls dumping Orange brand," <i>Globes</i> , June 4, 2015, http://www.globes.co.il/en/article-partner-mulls-dumping-orange-brand-1001041965	245
"Orange: Making the Future Bright for Israel's Illegal Settlements," <i>Corporate Watch</i> , May 26, 2010, https://corporateoccupation.wordpress.com/2010/05/20/orange-making-the-future-bright-for-israels-illegal-settlements	246
Tom Rollins, "A New Way to Fight: Egypt and the BDS Movement," <i>Equal Times</i> , May 15, 2014, http://www.equaltimes.org/a-new-way-to-fight-egypt-and-the	247
"It is our intention to terminate contract with Israel': Orange Chief Executive," <i>Daily News Egypt</i> , June 3, 2014, http://www.dailynewsegyp.com/2015/06/03/itisour-intention-to-terminate-contract-with-israel-orange-chief-executive	248
"Don't buy Orange's excuse for why it can't end its complicity in Israeli crimes," <i>Electronic Intifada</i> , June 4, 2015, https://electronicintifada.net/blogs/aliabunimah/dont-buy-oranges-excuse-why-it-cant-end-its-complicity-israelicrimes	249
"It is our intention to terminate contract with Israel': Orange Chief Executive," <i>Daily News Egypt</i> , June 3, 2014, http://www.dailynewsegyp.com/2015/06/03/itisour-intention-to-terminate-contract-with-israel-orange-chief-executive	250
"Hollande tells PM he opposes Israel boycotts amid Orange row," <i>Times of Israel</i> , June 7, 2015, http://www.timesofisrael.com/netanyahu-phones-hollande-amidorange-row	251
"Orange CEO sows confusion on Israel trip aimed to resolve dispute," <i>Times of Israel</i> , June 12, 2015, http://www.timesofisrael.com/orange-ceo-sows-confusiononisrael-trip-aimed-to-resolve-dispute	252
"Telecom giant Orange to end Israel presence within 2 years," <i>Times of Israel</i> , June 30, 2015, http://www.timesofisrael.com/telecom-giant-orange-to-endisraelpresence-within-2-years	253
"Israel's Partner Rebrands, Cuts Final Ties With Orange," <i>Haaretz</i> , February 17, 2016, http://www.haaretz.com/israel-news/business/1.703843	254
"Mumbai Muslims Protest Gaza by Boycotting Pepsi, Nescafe," <i>Bloomberg</i> , July 24, 2014, http://www.bloomberg.com/news/articles/2014-07-23/mumbaimuslimsprotest-gaza-by-boycotting-pepsi-nescafe	255
Alex Joffe, "SPME BDS Monitor: BDS Activists use Radically New Approaches, including Nazi Imagery," <i>Scholars for Peace in the Middle East</i> , May 29, 2014.	256
.DS	257
"2014-2015 Campus Trends Report," <i>Israel on Campus Coalition</i> , 2015.	258
Nathan Guttman, "Students for Justice in Palestine Builds Support With In-Your-Face Push," <i>Forward</i> , May 20, 2015. http://forward.com/news/israel/308236/theguerillapolitical-warriors-on-campus/#ixzz4DdYcwUEO	259
"Are calls to boycott Israel anti-Semitic?" <i>The Economist</i> , May 12, 2015.	260
"Profiles in Hate: Hatem Bazian," <i>Campus Watch</i> , November 5, 2011.	261
Chris Hawley, "New York Police Department monitored Muslim students all over the Northeast," <i>AP</i> , February 20, 2012.	262
Jonathan Dowd-Gailey, "Islamism's Campus Club: The Muslim Students' Association," <i>Middle East Forum</i> , Spring 2004.	263
.DS	264
"Profiles in Hate: Hatem Bazian," <i>Campus Watch</i> , November 5, 2011.	265
.DS	266
"Profile: American Muslims for Palestine," <i>ADL</i> , September 17, 2014.	267

Yona A. Schiffmiller, "BDS on American Campuses: SJP and its NGO Network," NGO Monitor, September 2015	268
Jonathan Schanzer, "Israel Imperiled: Threats to the Jewish State," Congressional Testimony, Foundation for Defense of Democracies, April 19, 2016	269
	ש.ם 270
	ש.ם 271
	ש.ם 272
"Profile: American Muslims for Palestine," ADL, September 17, 2014.	273
"Al-Awda, The Palestine Right to Return Coalition," ADL, September 14, 2009.	274
http://www.endtheoccupation.org/section.php?id=203	275
"US Campaign to End the Israeli Occupation," 2002-2016.	276
Yitzhak Santis, "Driving a Wedge: JVP's Strategy to Weaken U.S. Support for Israel by Dividing the Jewish Community," NGO Monitor, July 8, 2013.	277
"Stifling Dissent," Jewish Voice for Peace, 2015.	278
Yitzhak Santis, "Driving a Wedge: JVP's Strategy to Weaken U.S. Support for Israel by Dividing the Jewish Community," NGO Monitor, July 8, 2013.	279
https://www.paldf.net/forum/showthread.php?t=782633	280
"SJP's Anti-Semitic Activities on Campus," Zionist Organization of America	281
	ש.ם 282
	ש.ם 283
http://www.nytimes.com/2014/02/05/opinion/friedman-the-third-intifada.html?_r=0	284
David Rosenberg, "Don't Buy the Israel Boycott Hype," Wall Street Journal, February 27, 2014, http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702303426304579402771597851680	285
"BDS and the Palestinian Political Economy," forthcoming, 2017, www.jcpa.org	286
http://www.jpost.com/Opinion/The-World-From-Here-Europes-BDS-labeling-hurts-Palestinians-not-Israelis-432607	287
see also; http://jhvonline.com/mdetail.asp?hn=jhvonline&l=what-the-bds-movement-really-wants-p21215-112.htm	
ריאיון עם לובה מאייקאטו מדרום-אפריקה, ירושלים, פברואר 2016.	288
http://www.stopthewall.org/2007/11/18/first-palestinian-conference-boycottisrael-bds	289
BNC announces: 2nd National Conference on Boycott, Divestment and Sanctions (BDS), May 22, 2010, http://www.stopthewall.org/2010/05/22/bnc-announces-2nd-national-conference-boycott-divestment-and-sanctions-bds-0	290
See English version at http://www.kairopalestine.ps/sites/default/Documents/English.pdf	291
See http://www.imemc.org/article/62688 ; http://www.youtube.com/watch?v=LhTKabirSQ&feature=related	292
"Palestinians threaten to take settlement grievances to UN," Saudi Gazette" November 4, 2013, http://www.saudigazette.com.sa/index.cfm?method=home.regcon&contentid=20131105185734	293
http://www.mas.ps/2012	294
http://www.pif.ps/index.php?lang=en	295
See, e.g., Ali Abunimah, "Economic exploitation of Palestinians flourishes under occupation," Al Jazeera, September 13, 2012, http://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2012/09/20129128052624254.html	296
http://www.usacbi.org	297
http://www.aurdip.fr/spip.php?page=sommaire	298

PACBI Guidelines for the International Academic Boycott of Israel," revised in"	299
August 2010, http://pacbi.org/etemplate.php?id=1108	
.ם	300
Palestinian youth united against normalization with Israel," April 28, 2010, fn. 1, http://www.pacbi.org/etemplate.php?id=1220	301
The Campaign for the Boycott of Israel will re-vitalize popular resistance and restore"	302
dignity to the Palestinian people," November 22, 2007, http://www.pacbi.org/etemplate.php?id=635	
http://boycottisrael.info/content/frequently-asked-questions	303
European Academics urge EU to maintain stance on Israeli settlements," September 15, 500"	304
2013, http://www.imemc.org/article/66119	
http://www.apartheidweek.org	305

המרכז הירושלמי לענייני ציבור ומדינה הוא מכון מחקר עצמאי ללא כוונת רווח, הפעיל משנת 1976 ומתמקד במחקרים ובניתוחים אסטרטגיים, מדיניים ומשפטיים ובהפצתם למקבלי ההחלטות ומעצבי דעת קהל בארץ ובעולם, באמצעות ניירות עמדה, ספרים ופרסומים. רבים ממחקריו של המרכז עוסקים בזכויותיה של ישראל על-פי המשפט הבינלאומי, הטרור הגלובלי, הגרעין האיראני ובחינת רעיונות חדשים לפתרונות אזוריים במזרח התיכון.

המרכז הירושלמי מנוהל על ידי חבר עמיתים הכולל אישים ידועים מתחומי הדיפלומטיה, הביטחון והמשפט מישראל וממדינות אחרות.

תכניות מחקר ופרסומים של המרכז הירושלמי:

סוגיות מדיניות, אסטרטגיות וביטחוניות במזרח התיכון -

הפרויקט עוסק בצורכי הביטחון של ישראל נוכח המציאות המשתנה במזרח התיכון והאתגרים האסטרטגיים הניצבים מולה. כמו כן, מעקב אחר ההתפתחויות באיראן ובמדינות האזור, והטרור הגלובלי.

Institute for Contemporary Affairs (ICA) - מכון להצגת עמדותיה של ישראל בסוגיות שוטפות באמצעות תדרכים לדיפלומטים ועיתונאים זרים, הכנה והפצה של מידע רלוונטי. המכון הוקם בשנת 2002 בשיתוף עם קרן משפחת וקסלר מארה"ב.

ירושלים והתהליך המדיני - הפרויקט כולל מחקרים על הזכויות המשפטיות וההיסטוריות של ישראל בירושלים על פי הסכמים קיימים ומסמכים בינלאומיים, חשיפת השקרים הפלסטיניים לגבי הר הבית ואל אקצא וניתוח הסכנות בתרחיש של חלוקת הבירה.

הפורום למשפט בינלאומי - הפורום מתמודד עם סוגיות הנוגעות למשפט הבינלאומי במאבקה של ישראל נגד הטרור ומספק מענה להאשמות נגד ישראל בגין החזקתה בשטחים נתונים במחלוקת וזכותה להגנה עצמית. כמו כן פועל המרכז לקידום של אמנות בינלאומיות נגד הסתה לטרור ונגד אנטישמיות.

המאבק בדה-לגיטימציה של ישראל וב-BDS - המרכז פועל בכל הזירות הרלוונטיות נגד המהלכים לערעור מעמדה של ישראל כמדינה לגיטימית במשפחת העמים, ולחשיפת המטרות האמיתיות של תנועת ה-BSD והעומדים מאחוריה. יחסי ישראל-אירופה - ניתוח מערכת היחסים בין אירופה לישראל על רקע ההתפתחויות המדיניות האחרונות.

הוועד המנהל של המרכז הירושלמי:

יו"ר: פרופ' ארטור אידלמן
פרופ' רלה גפן
אלוף (מיל') עוזי דיין
מר הווארד וייסבנד
מר צבי מרום
פרופ' שמואל סנדלר

אתרי האינטרנט של המרכז הירושלמי:

עברית: www.jcpa.org.il
אנגלית: www.jcpa.org
צרפתית: www.jcpa-lecape.org
גרמנית: www.jer-zentrum.org

נשיא: ד"ר דורי גולד
מנכ"ל: חיה הרשקוביץ

www.jcpa.org

עומר ברגותי
פעיל ומנהיג תנועת ה-BDS

"בהחלט ובלי ספק, אנו מתנגדים לקיומה של מדינה
יהודית על חלק כלשהו של פלסטין!"¹

אחמד מור
מנהיג סטודנטים פלסטיני
ופעיל תנועת ה-BDS

ה-BDS פירושו סוף המדינה היהודית...
ה-BDS אינו עוד צעד לקראת העימות המכריע,
ה-BDS הוא העימות המכריע"²

אסעד אבו-חליל
פרופסור למדע המדינה,
California State University, פעיל ה-BDS

"המטרה האמתית של ה-BDS
היא לחסל את מדינת ישראל".

אלן דרשוביץ
פרופסור בדימוס, בית הספר למשפטים,
אוניברסיטת הרווארד

"המרכז הירושלמי מוביל את המאמץ לחשוף את
פרצופו האמתי של ה-BDS - תנועה שמתנגדת לשלום,
אנטי-ישראלית, אנטי-יהודית ואנטישמית".

